සැඟවුණු බොදු මග යළි පුබුදන

හෙළ බොදු පියුම

ශ්‍රී බු. ව. 2556ක් වූ ඇසළ මස (ව්‍යවහාරික වර්ෂ 2012 ජූලි)

අටවෙනි කලාපය

වැරදි අවබෝධය නිසා

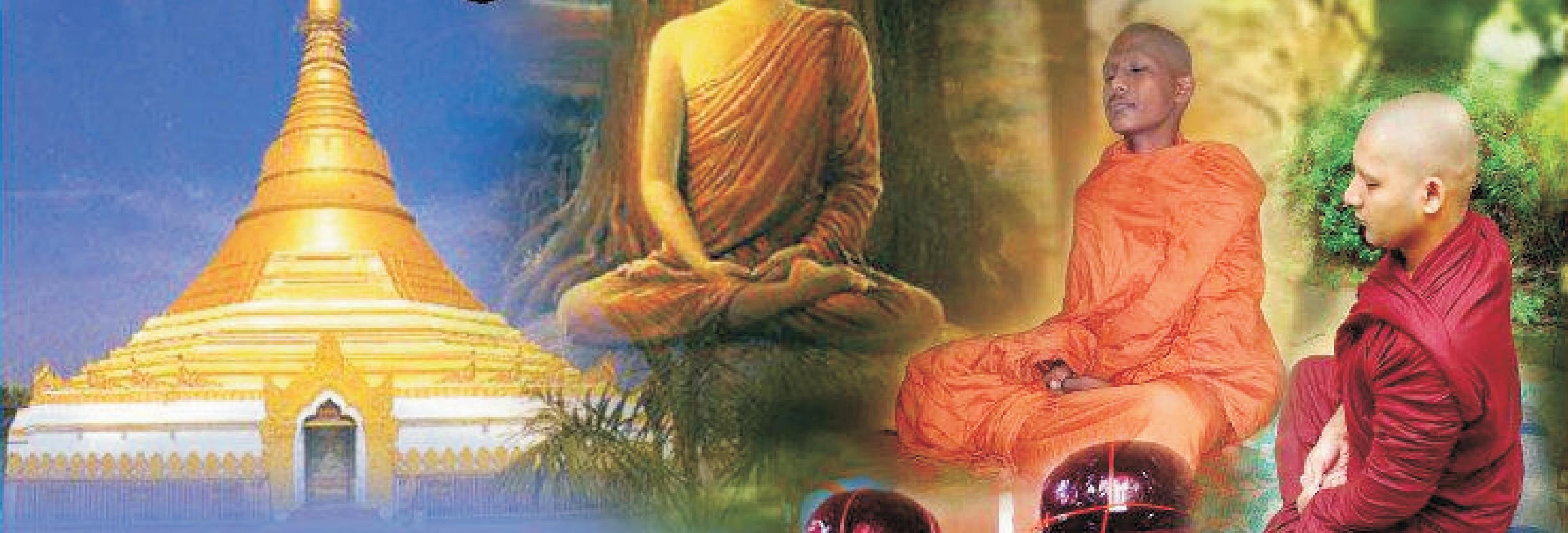
අභාවයට යන

පෙරේත තටුව

සැඟව ගිය බොදු මග යළි රැගෙන සෑම පුන් පොහෝ දිනකම එළිදකින දහම් සංග්‍රහය

මහත් ඵල මහානිසංසය

උන් පෙර භවක ලැග පව් කම් කළ අතට
තුන් බෝධියෙන් යන තෙක් ඵල දෙයි සතට
සුන් කරනා සසර දම් ගත හොත් සිතට
දුන් දානයට වැඩි ඵල දෙයි සත චෙතට

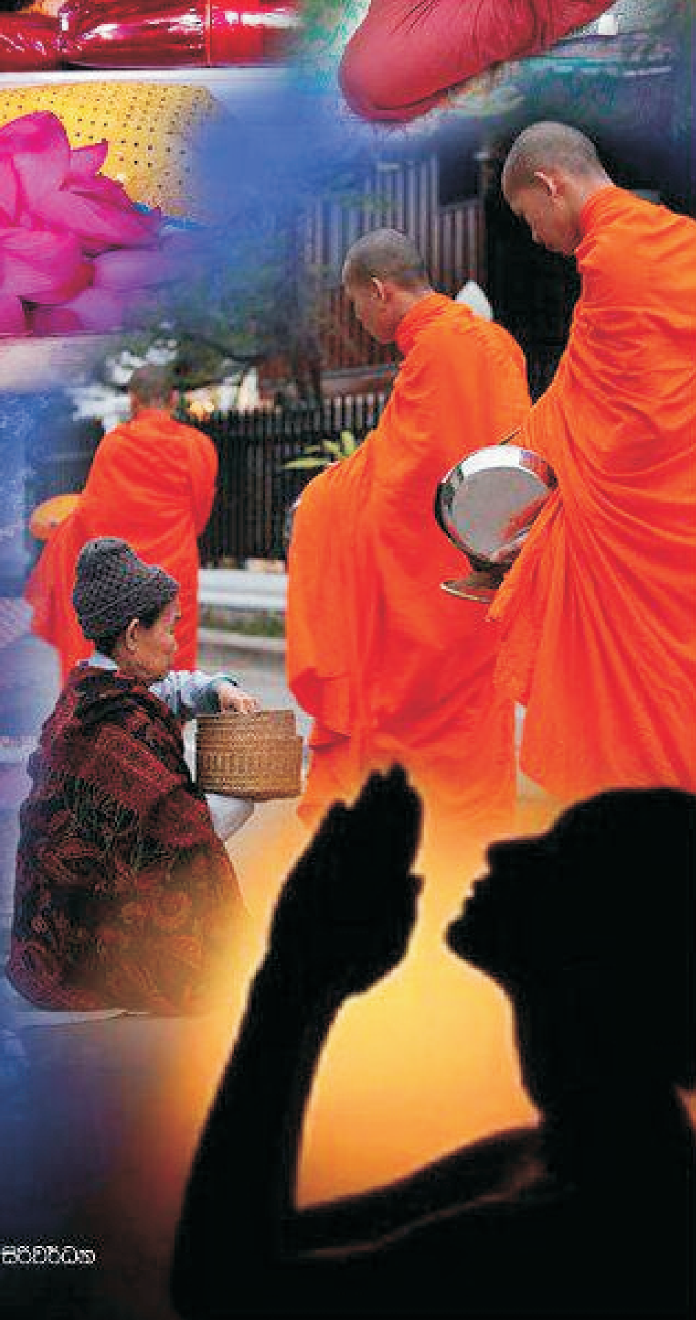
පිදුවත් දොහොත් මුදුනත් දී මුනිඳු වෙත
සැදුවත් උසට බඹ ලොව තෙක් රනින් කොත
ගෙතුවත් මුනිඳු ගුණ පද වැල් බඳින සිත
අඩු වෙත් ඵලය නොපෙනේ නම් දහමෙ නෙත

පොතු ජන සූ අසූ දහසට දුන් දනට
සතු වන පිනත් යට වෙයි අරි සච්චනට
හතු දැන දුන් නමුත් දන් බුදු රපිඳුනට
මතු ඒ පිනත් පරදියි ගත් තිලකුණට

අසුරක් ගසන සැණෙකින් දම් සිහි කරලා
මසුරන් වටිනවයි කියනා ලොව හැරලා
විසුවොත් මියෙන කල් මේ ලෝ දම් දරලා
නැසුණත් ජයෙන් ජය එයි එසැණින් පෙරලා

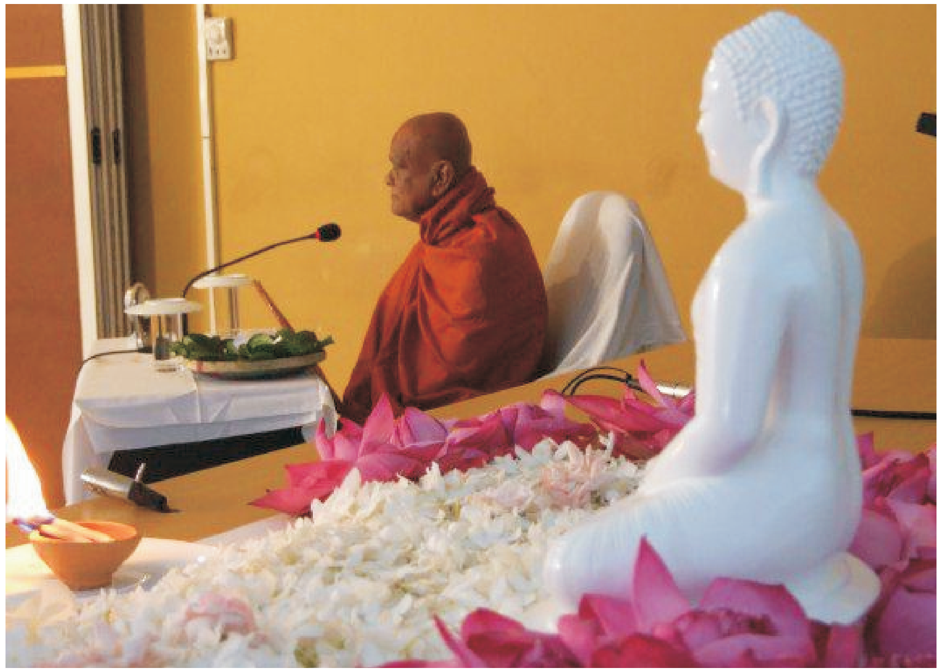
දන් පින් කරනු හැකි මුත් මිනිසත් භවෙක
තුන් දොස් දවන දම් හඬ නැත හැම කලෙක
දුන් දානයේ පින් ඵල ගෙවුණත් දිනෙක
සුන් කළ කෙලෙස් යළි නොවැඩෙයි කිසි විටෙක

මරු වින කරන දුක් කඳ දෙන කෙලෙස් මළ
දුරු වන දරන දන් පින් පරදන මෙ බල
සරු යන මරණ ගමනය බිඳ දමන කල
තෙරුවන සරණ යාමයි ලොව උතුම් ඵල

පබැඳුම
හිනිඳු චන්දන සිරිවර්ධන

බණ දේශණාවක් කළ යුත්තේ කාහටද? කෙසේද? කුමක් සඳහාද?

"බණ නම් නිබොරුැය මුනිවරයන්නේ..."
මොකක්ද මේ බණ කියන එකෙන් අදහස් කරන්නේ? මේ වචනය අපේ කනට අනන්තවත් ඇහිල ඇති. අපි ඕන තරම් බණ අහලත් ඇති. අනුන්ට බණ කියන්න එපයි කියලත් සමහර වෙලාවට ව්‍යවහාරයේ කියනවා. හැබැයි ඒ අනුන්ට උපදෙස් දෙන්න යන්න එපා කියන අර්ථයෙන් තමයි එහෙම කියන්නේ. නමුත් ඉහත කවි පදයෙන් එන අර්ථය ගත්තොත්, මේ වචනයේ මීට වඩා එහාට ගිය ගැඹුරු අර්ථයක් තියෙන්න ඕන. මොකද, මේ කියන බණ මුනිවරයන් වහන්සේලා විසින් සාරා සංඛ්‍ය, අටා සංඛ්‍ය, සොළොසා සංඛ්‍ය කල්ප ලක්‍ෂ ගණනින් පෙරුම් පුරල, තුන් ලෝකයේ කිසිම කෙනෙකුට හොයාගන්න බැරි දෙයක් තනිවම හොයාගෙන දේශනා කරන නිසයි. එහෙනම් ඒකට ලොකු වටිනාකමක් තියෙන්න ඕන. ඒ තමයි බවය නසන වැඩපිළිවෙල (බ =බවය ණ =නැසීම, වැනසීම) මේ තමයි බණ කියන වචනයේ පද අර්ථයෙන් එන දහම් අදහස දෙන පද නිරුක්තිය.

එහෙනම් බණ කියන්න ඕන කාටද? වැටහීමට සුදුසු තත්ත්වයට පත් වූ අයට. එසේ සුදුසු තත්ත්වයට පත් නොවෙච්ච අය කවුද? විනිපාතික අසුර, ප්‍රේත, නිරය, තිරිසන් ගති ඇති අයට (මනුෂ්‍ය අත්බවයේ ඉඳගෙනත් මේ ගති ඇති අය) ඒ ගතියේ සිටින තාක් දහම් වැටහෙන්නෙ නෑ. ඒ නිසා කියල වැඩකුත් නෑ. එහෙනම් ඒ අයට කුමක් කළ යුතුද? ආදර්ශවන්ත ගති පැවතුම් ඇතිව තමන් කටයුතු කළ යුතුයි.

දේව, බ්‍රහ්ම, මනුෂ්‍ය ගති ඇති අයට දහම් වටහා ගන්නා නුවණ පහළ වෙන්න හේතු බොහෝ විට තියෙනවා. මේ නිසා ඒ අයට කරන දේශනාවලින් වැඩ සිද්ධ වෙනවා. එහෙම අයට ලෝකයේ අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ථ බව වැටහෙන්න දහම් දෙසන්න ඕන. නිකම්ම අනිච්චයි කිව්වට හරියන්නෙ නෑ. අනිච්ච වෙන හැටි විස්තර කරනකොට තමයි අනිච්ච ස්වභාවය වැටහෙන්නේ. සංඛාර දුකයි කිව්වට වැටහෙන්නෙ නෑ. ඒක දුක් වෙන හැටි විස්තර කරල දෙන්න ඕන. අනත්තයි කිව්වට තේරෙන්නෙ නෑ. අනත්ත වෙන හැටි විස්තර කරන්න ඕන. එහෙම බණ කියනකොට තමයි වැටහෙන්නේ. ඒකට තමයි දේශනා ප්‍රාතිහාර්ය කියන්නේ. බණ කියන වචනයේ නිරුක්ති අර්ථයටත් මේ විස්තරය ගැලපෙනවා. කොටින්ම කිව්වොත් මේ ආපු සංසාර ගමන හෙවත් භව ගමන නසන හැටි විස්තර කරල දෙන්න ඕන. එතකොට තමයි බණක් කිව්ව වෙන්නේ. බණ පද ඇහෙනකොට එහි ස්වභාවය වීතරාගී නිසා ගොඩනැගෙන හිතත් වීතරාගී වෙනවා. ඇලීම නැති වෙනකොට ගැටීමකුත් නෑ. ඒ නිසා වීත දෝශී වෙනවා. ද්වේශය නසනකොට දේශනා වෙනවා.

අනන්ත සංසාරයේ පටන් කාමයන් ඇසුරු කරල තණ්හා උපාදාන කියන ඇලීම බැඳීම පුරුදු කරපු අයට හෙවත් ලෝකයට ඇලුම් කරන, ලෝකෝත්තර නිවන ගැන නොවැටහුණු අයට එකපාරටම මේ ත්‍රිලක්‍ෂණ දහම් ගැඹුරට වැටහෙන්නෙ නෑ. ඒ නිසා පළමුවෙන්ම දාන කතාවලින් පටන් අරගෙන ධර්ම දේශනාව ආරම්භ කරන්න ඕන. අල්ල ගත්ත දේවල් දාන (අතහරින) එක තමයි දාන කිව්වේ. මේ දානයේ ආනිසංස (නිශ්‍රය නොකරන්නා වූ අංසය ආනිසංසයයි. එනම් නිවනයි) විස්තර කරනකොට ලෝභයෙන් (ලෝකයේ එල්බගෙන සිටීම), කාමච්ඡන්දයෙන් (කාමයෙන් චිත්තය අන්ධ වීම) ක්‍රමයෙන් සිත ගිලිහෙනවා.

ඊළඟට සීලයේ ආනිසංස දේශනා කරන්න ඕන. ඒක තමයි සීල කථාවෙන් කරන්නේ. සිහි ලය හෙවත් සීලය කිව්වේ ලය සිසිල් වෙන එකයි. ලය සිසිල් වෙනකොට හික්මීමේ ගතියට එන හිත ව්‍යාපාදයෙන් (වැය වන පැත්ත බදාගෙන සිටීමේ ලක්‍ෂණයෙන්) මිදෙනවා. සතර සතිපට්ඨානයෙන් ඇතිවන සිහිය ලයේ පිහිටනකොට සිහි ලයක් හැදෙනවා. එතැන ගිනි නැති නිසා නොදැවෙන සුවය සිසිල් ලක්‍ෂණයෙන් යුක්තයි. සීලය ගොඩනැගෙන්නේ මෙහෙමයි. මේ සීලය බුදු සසුනෙන් පිටත නෑ. ඉන් පිටත තියෙන්නෙ බාහිර සීලයි.

මීළඟට සග්ග කථා විස්තර කරල දේශනා කරන්න ඕන. සග්ග කිව්වේ සුගතියයි, ස්වර්ගයයි, හිත සුගතියේ පිහිටීමයි. සුගතියේ වටිනාකම, එහි ස්වභාවය විස්තර කරන්න ඕන. ඒ සුගතිය නිසා දේව, මනුස්ස ගති ඉස්මතු වෙනවා. දූන් සත්ථා දේව මනුස්සානං කියන ගුණය අනුව දෙවි මිනිසුන්ට සාස්තෘ කෘත්‍යය

සිදුවන දහම් වැටහීමට සුදුසු තත්ත්වයට පත්වෙනවා. සු + ගති - සුව දෙනවා. එනම් යහපත් ගතිවලටයි සුගති කියන්නෙ. ඒ සුවය අග්‍ර කරනකොට සු + අග්ග =සග්ග වෙනවා.

දුන් සසර ආදීනව පෙන්වන අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ථ කියන ආදීනව කථා විස්තර කරන දේශනාව කරන්න ඕන. එතකොට නුවණින් වැටහෙන්න පටන් ගන්නවා, අනේ මේ සංසාරය කියන්නේ මොන තරම් භයානක දෙයක්ද, මොන තරම් අනාථ ගමනක්ද මෙච්චර කල් අපි ආවෙ කියල. මේ ආදීනව දැකීම තියෙන්නෙ බුද්ධ ශාසනයේ විතරයි. එනම් දුක් දාහ වේදනා අනිත් අයත් දකින නමුත්, ඒ අය ඒවාට මුල් වූ ආදියේ ගොඩනැගුණු නව ආකාරය පටිච්ච සමුප්පන්නව දකින්නෙ නෑ. ඒක දකින්න පුළුවන් බුද්ධ ශාසනයේ විතරයි. එනම් සෑම දුකකටම මුල් වන මුලින් ගොඩනැගෙන නව ආකාරය දකින්න ඕන. ඒවා අවිද්‍යා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ, නාමරූප, සළායතන, ස්පර්ශ, වේදනා, තණ්හා, උපාදාන කියන මේ නවයයි. මේ නිසයි දුන් දුක් වේදනා දෙන භව ජාති හැඳුනෙ කියල දැකීම නියම ආදීනව දැකීමයි. මේක අද වැහිල තියෙන දහම් කොටසක්.

මීළඟට අත්හැරීමෙන්, මිදීමෙන්, නොඇල්මෙන් ලබන අනුහස් දේශනාව හෙවත් නිවනේ ආනිසංස ගැන දේශනා කරන්න ඕන. ඒකට තමයි නෙක්ඛම්ම කථා කියන්නේ. ඒක අහනකොට ප්‍රඥාව මෝරල ඇති පින්වතුන් නිවන් අවබෝධ කරගෙන ප්‍රත්‍යක්ෂයට ඇවිත් මගඵල ලබනවා. ලෝකයට ඇලීම බැඳීම මුල් කරගෙන කරන කාය, වචී, මනෝ කර්මවලින් නික්මීම නෙක්ඛම්මයයි. ඊට අවශ්‍ය කතාවයි නෙක්ඛම්ම කතාව කිව්වෙ. මේ විදිහට දාන කතාවෙන් පටන් අරගෙන සීල කතා, සග්ග කතා, ආදීනව කතා හරහා නෙක්ඛම්ම කතාවෙන් අවසන් කරන්න ඕන.

මෙතනදී වටහා ගත යුතු කරුණක් තමයි, අධිචිත්තයෙන් හෙවත් ශාසනික ප්‍රථමධ්‍යානයෙන් පංච නීවරණ දුරු වූ පින්වතුන්ගේ සිතින් නාම රූප වශයෙන් එලි බසින දහම් දේශනාව අන්‍යයන්ට අනුකූල වූ විඤ්ඤාණ පහළ කරන්න හේතු ඇති කරන බව (අනිච්ච වූ විඤ්ඤාණය, අනිච්ච බව දැනගැනීම ඥානයයි). මගඵල ලාභී සිත් ඇති අයගේ සිතින් නැගෙන දේශනා හෙවත් අනුකූල නාම රූප ඇසුරු කරන ශ්‍රාවකයාට ඒ අනුව විඤ්ඤාණ පහළ වෙනවා. එයින් ඒ අයටත් මගඵල ලැබීම සිද්ධ වෙනවා. සෝතාපන්න වීමෙන් පසු පරප්‍රත්‍ය රහිතව (අන්‍යයෙකුගේ හඬක් නොඅසා) ඉතිරි මගඵල ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන්න පුළුවන් නිසා බලවත් ප්‍රඥා ඇති පින්වතුන් ඉහළ මගඵලත් ප්‍රත්‍යක්ෂ කරනවා.

දැන් හිතෙන්න පුළුවන් මේ කාලෙ මගඵල ලාභීන් කොයින්ද කියල. කොහොමද පෘතජ්ජන හිතකින් මගඵල ලාභීන් නැහැයි කියල නිගමනයකට බහින්නේ? කුක්කුටමිත්ත වැද්දගෙ බිරිඳ මේ කාලෙ එහෙම හිටිය නම් කවුද කියන්නෙ ඇගේ ක්‍රියා කලාපය දිහා බලල සෝවාන් කියල? සිටු කුමරියක් වෙලත්, ගෙදරටත් හොරෙන් මුර භටයන්ගේ ඇස් වහල මස් වැද්දෙක් එක්ක පැනල ගියා නම්, ඒකිට මොන මගඵලද කියල කී දෙනෙක් නම් කියයිද? පන්සලකට යනව දැකලත් නෑ, මලක් පහනක් පූජ කරනව දැකලත් නෑ, සිල් ගන්න ගියපු දිනයක් දැකලත් නෑ, ඒකිට මගඵල තියෙනවයි කියන්න පිස්සු ඇති කෙනෙක් වෙන්න ඕන කියල අද නම් බොහෝ දෙනෙක් කියාවි.

නමුත් කෙනෙක් මගඵල ලාභී බව තේරුම් ගන්න සාමාන්‍ය ලෝකයාට අද කාලයේ පමණක් නෙවෙයි, බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලෙ යමක මහා ප්‍රාතිහාර්ය දැකලත් බැරිවුණා. දෙයාකාරයක් එකම මොහොතේ පෙනෙන්න සැලැස්වීම යමක මහා ප්‍රාතිහාර්යයි. මේක සම්මතය හා පරමාර්ථය ලෙස අවස්ථා දෙකයි. සම්මතය තමයි ගිනි හා ජලය. පරමාර්ථය නම් දුක්ඛ හා දුක්ඛ සමුදයත් (ගිනි), දුක්ඛ නිරෝධය හා දුක්ඛ නිරෝධ මාර්ගයත් (ජල). මේක තමයි තුන් ලෝකයේම කිසිම ශ්‍රමණයෙකුටවත්, බ්‍රාහ්මණයෙකුටවත්, මාරයෙකුටවත් පවත්වන්න බැරිවෙච්ච දේශනාව. උන්වහන්සේගේ දේශනාවලටත් සාක්‍ය වංශිකයෝ හිනාවෙලා තියෙනවා. අසූ අවුරුද්දක් වයස යනකල් රා බීපු නිසාම, කිසිම සුචරිතයක් නොතිබුණු නිසාම, ඒ කාලයේ හිටපු එක් සාක්‍යයෙකුට අනිත් අය පරසාක්‍ය කියල නිගරු කළා. නෑදෑ කමක් කිව්වෙත් නෑ. ඒ අයගෙ සාක්‍ය පරපුරෙන් ඉවත් කරලා කොන් කළා. ඒ සාක්‍යයා බුදුන් වහන්සේ හමුවෙලා තමාට කිසිවෙක් නොසලකන බවත්, නෑදෑ කමකටවත් නොගන්නා බවත් ප්‍රකාශ කළා. ආශය අනුශය ඥාණය (යම්කිසි කෙනෙකුගේ මතු වූ කෙලෙස්, යටපත් වූ කෙලෙස් හා එහි ප්‍රමාණය දැනගැනීමේ ඥානය) තිබිච්ච බුදුපියාණන් වහන්සේ මේ සාක්‍යයාගේ දහම් අවබෝධයට ඇති හේතු වාසනාව දැකල ධර්ම දේශනා කළා. ඔහු සෝතාපන්න වුණා. බුද්ධ ගුණ ගරුත්වයෙන් ප්‍රසන්න හිත් ඇතිව තමන්ගේ සාක්‍ය දේශයටම ඇවිත් දින හතක් ගිය තැන මැරිල ගිහින් තව්තිසා දෙව් ලොව උපන්නා. (සං:නිඃ(5-2) 190 පිටුව, <u>සරකානි සූත්‍රය</u>)

මහානාම සාක්‍ය කුමාරයා මේ පර සාක්‍යයාගේ ගතිය කෙසේද, උපත කෙසේද කියල බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් අසා සිටියා. උන්වහන්සේ ඔහු තව්තිසා දෙව් ලොව උපන් බව ප්‍රකාශ කළා. මහානාම සාක්‍ය කුමාරයා තමන්ගේ පිරිසට මේ බව පැවසුවාම, ඒ සාක්‍ය වංශිකයෝ බොහෝ දෙනෙක් අපහාස උපහාස කරමින්, ගෞතමගෙ සාසනේ නම් තපස් රකින්නෙත් නැතිව අවුරුදු අසූවක් රා බිව්වත් ස්වර්ගයට යන්න පුළුවන්ලු කියමින් කොක් හඬලා හිනා වුණා. නමුත් බුද්ධ වචනය ගැන සැක නොසිතන මහානාම සාක්‍ය කුමාරයා සංවේගයෙන් යුතුව ඒ බව බුදුන් වහන්සේට සැල කළා. අන්ධ වූ පෘතජ්ජනයින් කෙසේ නම් සත්‍යය වටහා ගනීදැයි දේශනා කරමින්, කවුරු කොහොම කිව්වත් පරසාක්‍යගේ භවය, ගතිය දෙව්ලොවටම මිසක් වෙනසක් නැති බව උන්වහන්සේ දේශනා කළා. ඔහු මරණාසන්න මොහොතේදී ශික්ෂාව සම්පූර්ණ කළා කියල පෙන්නුවා. ඒ කියන්නෙ මරණාසන්න මොහොතේදී සෝවාන් වුනා නෙවෙයි. කලින් බණ අහල සෝවාන් වෙලා මරණාසන්න මොහොතේදී බීමේ අදහස අත්හැරල ආයති සංවරයේ පිහිටියා.

මේ දේශනා ගැන හිතල බලල වටහාගන්න බැරිනම් නිහඬ වීම වැදගත් බවත්, එසේ නිහඬ වීම අවැඩක් නොවන බවත් දැනගන්න ඕන. නොදත්, නොවැටහෙන දේවල් ගැන තමන් අනුමිතියන්ට බැහැල අපහාස කළොත්, මුලාව නිසා ඒකෙ බරපතලකම නොදැනුනාට (කමා නොකළොත්) එයින් නැගෙන ආර්ය උපවාද පාපය ආනන්තරික වූ මාතෘ ඝාතක, පීතෘ ඝාතක පාපවලට ආසන්න වූ පාපයක් බවත්, එම අත්බවයේදී තමා කොච්චර උත්සාහ කළත් ආර්ය ගුණ මාත්‍රයක් වත් වඩන්න අසමත් වන බවත් දැනගන්න ඕන. මේ පාපය නිසා සිද්ධ වෙන විපාකය මෙළොවදීම කුමන මොහොතක හෝ තමා කරා එන්න පුළුවන්. එතකොටත් ඔහු බුදු දහම ගැන අධ්‍යාපනික වශයෙන් බොහෝ ඉගෙන ගෙන හිටියත්, මහණ වෙලා හෝ උපාසක වෙලා හිටියත්, තමා ප්‍රාණඝාත නොකළ බවත් සිහි කරන්න පුළුවන්. ඒ වගේම හොර මැර වංචා නොකළ බව,

කාම මිච්ඡාචාර හෝ අබ්‍රහ්ම චරියාව නොකළ බවත් හිතන්න පුළුවන්. ඒ වගේම බොරු නොකිව් බව, මත්පැන් නොබිව් බව හිතන්න පුළුවන්. ආපු විපාකය පෙර පාපයක් නිසා විය යුතුය කියන නිගමනයට බහින්න පුළුවන්. යමෙක් ඔහුගෙන් නිගරුවට පත් ආර්ය උතුමා ගැන යමක් කියා ඇත්දැයි ඇහුවත්, ''ඔය මෝඩයට වෙන මොනව කියන්නද? උඹලටත් පිස්සුද?'' කියල මෙහෙමත් කියන්න පුළුවන්. ඒකෙන් තව තවත් විනාශයට පත් වෙනවා. මේවගේ අවස්ථා බොහෝ කොට මේ කාලයේ ඇති වෙන්න පුළුවන්. එහෙම කියන්නේ ඇයි?

අද වුනත් සමහර අය ඉන්නවා පව් කරන්න කැමති නෑ, ගුණ ධර්ම ගරු කරනවා. ගැහුවට නොගහන, බැන්නට නොබනින, වෛර නොකරන අය ඉන්නවා. ඒ අය නිතරම දහම් අහන්න කැමතියි. ආශ්‍රය කරන්නෙත් ගුණවතුන්. අනතිමානී (අධි මානයෙන් තොර) ගති පවතිනවා. මෙයින් සමහර අය කුඩා කාලයේ ඉඳන්ම ඒ වගේ ගති ඇති අය. සමහර විට තම සහෝදර සහෝදරියන්, නෑදයන් හා අවට පරිසරය ඇසුරු කරන ඔවුන්ට ලැබෙන ඇතැම් අවස්ථා අනුව නිරායාසයෙන්ම දුෂ්චරිතවලට යොමු වෙන්නත් ඉඩ ලැබෙනවා. නමුත් ඒ අය ඒ ගතිවලට ඇදෙන්නෙ නෑ. ඒ කියන්නේ සතර අගතියට යන්නෙ නෑ. පාසල් වියේ ඉගෙන ගන්නකොට, රැකියාවලට යනකොට, නොයෙක් මාදිලියේ සමාජ දුෂ්චරිත නිරායාසයෙන්ම ඇසුරට ලැබෙනවා. නමුත් ඔවුන් ඒවා ගණනකටවත් නොගෙන තමන්ගේ යහපත් ගතියේම පිහිටමින් නිරාමිස (ලෞකික වශයෙන් ගන්නා පංච කාම සම්පත්තියෙන් වෙන් වීමේ) ප්‍රීතියම අගය කරනවා.

මේ අය ගැන සමාජය සුළුවෙන් හිතුවට හේතු ඇතිව වටිනාකම ගැන කල්පනා කරල බැලුවොත්, ලෝක සත්ත්වයන් අතරේ අති දුර්ලභ රත්නයක් වැනි බව විමසා බලනකොට පෙනී යනවා. **ලෝකයේ අසංඛ්‍ය සංඛ්‍යාත සත්ත්වයන් අතරේ සතර අපායේ නොවන, මිනිස් බවට හිමි භවයකට තේරීමත්, ඒ අතරින් ගුණවතෙකු ලෙස තේරීමත්, එසේම සත්‍ය වූ බුද්ධ ගුණගරුක කෙනෙක් වීමත්, කුමන බාධක ආවත් බුද්ධ ගෞරවය මඳකුත් අඩු නොවීමත් කියන මේ ආදී කරුණුවලින් ඔවුන්ට සත්ත්වයන් අතරේ ලැබිල තියෙන ගුණය උත්තරීතරයි.**

දැනට වසර දහසකට පමණ පෙර බුදු සසුන හොඳින් බැබලුණු, **රහතන්වහන්සේලා විද්‍යමාන වුණු කාලයේ, අත්බැව් හතක් හෝ ඊට වැඩි ගණනක් හෝ මිනිස් ලෝකයේ ඉපදිය හැකි සෝතාපන්න අය කොච්චර නම් ඉන්න ඇද්ද? එබඳු අය මේ කාලයේත් සසර සැරි සරමින් පෙර කියපු ගුණවතුන් අතරේ ඉන්න බොහෝ අනුමාන හේතු තියෙනවා.** එමනිසා අනුන් ගැන සොයනවාට වඩා තමන් ගැන සෙවීම උතුම් යැයි දේශනා කළ බුද්ධ වචනය අනුව යහමග යමින් ආදර්ශවන්තව ජීවත් වීම හැම අතින්ම නුවණට හුරුයි.

අනුන් හදන්න යන එක පොඩි පහේ ලේසි වැඩක් නෙමෙයි. ඊට සුදුසුකම් තියෙන්නේ උතුම් අධිචිත්ත ඇති මගඵල ලාභී වැනි අයටයි. පොත් පත් කියවල ඉගෙන ගත්තු පලියට අනුන් විවේචනය නොකර, එසේ කරන්න උවමනා නම් එය පරෝපකාරී මහෝත්තම ගුණයකැයි සිතා, ඒ සඳහා බහින්න හිතනවා නම්, පර සිත් දකීම් වැනි ත්‍රිවිද්‍යා ගුණ, ආර්ය දැහැන් ගුණ පළමුවෙන්ම ලබාගෙන දෙවනුව ඊට බහින්නට සිතීම නියම ඥානවන්ත බවයි. එහෙම නැත්නම් තමන්, දන්න කෙනෙක් ලෙස හුවා දක්වන්නෙ නැතිව ලබා ඇති අධ්‍යාපන දැනුම නිතර විමර්ශණය කරමින්, අත්දැකීම් ඇතැයි කියන කෙනෙක් ඇත්නම් ඒ අයගේ කියමන්වලට එරෙහිද නොවී හේතු ඵල න්‍යායන්ට අනුව විමසමින් අධ්‍යාත්මික අවබෝධය ලබාගන්න උත්සාහ කරන්න ඕන.

මහා නියං කාලයක බොන්න වතුර ටිකක් හොයාගන්න අමාරු වුනාම, පෙර වතුර තිබූ පොකුණක මඩේ එරුන හරක් කුරයක් නිසා ඇති වූ කුඩා වලක දිය ටිකක් තිබෙනව දැක්කොත්, කලත්තා බොර නොකර අත් පා බිම තබා මුව තොල් හෙමින් එහි තබමින් එයින් වතුර ටිකක් බී පිපාසය සංසිඳුවා ගන්නා සේ, සත්‍යාවබෝධය ලබාදෙන දහම සුලභ නොවන කාලවලත්, ටිකක් හෝ අවබෝධයක් ඇති දේශකයානන් වහන්සේලා විවේචනය කරමින් දොස් නොකියා ගතයුතු හරය මාත්‍රයක් හෝ ඇත්නම් ඒක ගත යුතු බව බුද්ධ දේශනාවයි.

කොසඹෑ නුවර ඝෝෂිතාරාමයේ භික්ෂූන් අතර සුළු විනය පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් නිරාකරණය කරගන්න බැරිව කළහ විවාද කරගත් භික්ෂූන් එදා බුදුපියාණන් වහන්සේගේ අනුශාසනාත් ප්‍රතික්ෂේප කරන මට්ටමට දැඩි වුණා. පසු කාලයක සිව්පසය ලබාදෙන උපාසක උපාසිකාවන්ගේ විවේචනයට පවා ලක්වෙලා සිව්පසයත් පිරිහෙන්න පටන් ගත්තම හැමෝම සමගි වුණා. බුදුරජුන්ගෙන් කමා කරගන්නට සැවැත් නුවර දෙව්රම් වෙහෙර වෙත හැමෝම එක්වෙලා ගියා. භික්ෂූන් දුසිල් ගති ඇති බවත්, ධර්ම විනය විරෝධීව කටයුතු කළ පිරිසක් බවත් දැනගෙන හිටපු අනේපිඬු සිටුතුමාත්, විශාඛා උපාසිකාවත් ඒ භික්ෂූන් කෙරෙහි කෙසේ පිළිපැදිය යුතු දැයි බුදුපියාණන් ගෙන් ඇහුවම, උන්වහන්සේ දේශනා කළේ, ''පිළිගන්න, දානයද දෙන්න, කියන දෙයද අසන්න, මනා සිහි නුවණින් හරවත් දෙයක් ඇත්නම් පිළිගන්න'' කියලයි.

ප්‍රජාපතී ගෝතමීන් වහන්සේත් ඒ භික්ෂූන් ගැන කෙසේ පිළිපැදිය යුතු දැයි ඇහුවම උන්වහන්සේ දේශනා කළේ, ''කියන දේ අසන්න, සිහි නුවණින් මෙනෙහි කර අනිත් භික්ෂූන් කියන දේද අසා සාරවත් වූ අර්ථවත් වූ නිවනට හේතුවන රාග, ද්වේශ, මෝහ ප්‍රහානයට හේතුවන අවවාද අනුශාසනා කරන භික්ෂූන් ඇත්නම් ඒ අය සමග සංඝකම් ආදී කටයුතු කරන්න කියලයි. මේ තමයි බුද්ධ අවවාදය. <u>මහාවග්ග පාළියේ කෝසම්භ වත්තක්ඛන්ධකයේ</u> මෙහෙම සඳහන් වෙනවා.

මේ කාලයේ ධර්මය පිළිබඳ විවිධ මත අදහස් පලකරන ගිහි පැවිදි දේශකයන් දකින්න ලැබෙන නිසා අප විසින්ද කළ යුත්තේ භේද, ගැටුම් ඇතිකර නොගෙන ඒ ඒ කරුණු කාරණා කොච්චර දුරට ධර්මයට විනයට ගැලපේදැයි සතර මහා ප්‍රදේශ ආදී න්‍යායන්ට අනුව විමසමින්, එක විටම තීරණ සම්මත නොකර සාමයෙන් දහම් සාකච්ඡා කර හරිමග තෝරාගැනීමයි. ඒ වගේම සියලු බෞද්ධයන් මෙතෙක් කල් බුදු දහම ගැන යම් දැනුමක් අවබෝධයක් ලබා ඇති ත්‍රිපිටක ධර්මය මුල් කර, සාක්ෂි කර ඒ දහම් කරුණු අතරෙත් නුවණට ගෝචර නොවන ලෙස හැඟෙන කරුණු ඇත්නම් හදිසියේම ප්‍රතික්ෂේපත් නොකර, සමගියෙන් සමාදානයෙන් සාකච්ඡා කරමින් විමසමින්, අර්ථයට අර්ථය, ව්‍යංජනයට ව්‍යංජනය කොතෙක් දුරට ධර්මානුකූලව ගැලපේ දැයි හැම දෙනාම ධර්මානුකූලව දැනගන්න ඕන. මජ්ːනිː (3) <u>අරණ විභංග සූත්‍රයේ</u> මේ ආකාරයට සාමයෙන් බුද්ධ දේශනාව තෝරාගන්නා හැටි පෙන්වා තියෙනවා. වාද භේද දුරු කර සත්‍ය ධර්ම මාර්ගය වටහාගෙන අවබෝධයෙන් උතුම් නිවන් සුව ලබන්න හැමදෙනාම අදිටන් කරගනිත්වා!

වහරක අභයරතනාලංකාර හිමිපාණන් විසින් දේශිත සැඟවුණ දහම් කරුණු ඇසුරින් සකස් කළේ :

නීතිඥ චන්දන සිරිවර්ධන

සියල්ල සිදුවන්නේ කර්මයෙන්ද? නියාම ධර්මවලට අනුකූලවද?

බුදුපියාණන් වහන්සේ සර්වඥතා ඥාණයෙන් අවබෝධ කරගෙන දේශනා කළ දහම් කරුණු, ආචාර්යවාදීන් විසින් පංචේන්ද්‍රියන්ට ගෝචර වන කරුණුවලින් ගොඩනගා ගත් මානසිකත්වයක් තුළින් විග්‍රහ කරන්න උත්සාහ කළත් ඒක ධර්මයට එකඟ වෙන්නෙ නෑ. සියල්ල කර්මයෙන්ම සිදුවන්නේ නැති බවත්, ඒ සඳහා බලපාන නියාම ධර්ම පහක් ඇති බවත් ආචාර්යවාදීන් කරන ලද විග්‍රහයක සඳහන් වෙනවා. නමුත් බුදුපියාණන් වහන්සේ කර්මය ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය දේශනා කරල තියෙන්නෙ මෙහෙමයි.

''කම්මස්සකොම්හි කම්ම දායාදෝ කම්ම යෝනි කම්ම බන්ධු කම්ම පටිසරණෝ යං කම්මං කරිස්සාමිති කල්‍යාණං වා පාපකං වා තස්ස දායාදෝ භවිස්සාමීති පබ්බජිතේන අභිණ්හං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං'' (අං:නි: (6), 158 පිටුව, දස ධම්ම සූත්‍රය)

කර්මය මුල්කරගෙන, කර්මය දායාද කරගෙන, කර්මය උප්පත්ති ස්ථානය කරගෙන, කර්මය සමග බැඳිල, කර්මය පිළිසරණ කරගෙන, කිසියම් යහපත් හෝ අයහපත් කර්මයක් සිදුකරනවා නම්, ඒවා දායාද කරගෙන පැවැත්ම සිදුවෙනවා.

නමුත් ඍතු නියාමය, බීජ නියාමය, කම්ම නියාමය, ධම්ම නියාමය, චිත්ත නියාමය කියන නියාම ධර්ම පහකට අනුකූලව ලෝකයේ කටයුතු සිද්ධ වෙන ආකාරයක් ආචාර්යවාදීන් පෙන්වල තියෙනවා. උපමාවකින් මේක විග්‍රහ කරල බලන්න පුළුවන්. ගහක් කපන්න ඕන වුනාම කෙනෙක් ඒකට පොරවක් යොදා ගන්නවා. මේ පොරවෙන් ඕනෑම ගහක් කපන්න පුළුවන්. ඕනෑම ගහක් කැපීමට පොරව මූලික වුනත්, ගහ කපන පුද්ගලයාගේ දක්ෂතාවය හෝ අදක්ෂතාවය

මත තමයි සාර්ථකව ගහක් කපා දැමිය හැක්කේ. කොස් ගහක් කැපුවත්, දෙල් ගහක් කැපුවත් මූලික වන්නේ පොරවයි. කිසියම් පුද්ගලයෙක් ගෙයක් ආසන්නයේ තිබුණ කොස් ගහක් කපන්න ගිහින්, ඒ පුද්ගලයාගේ අදක්ෂතාවය නිසා ඒ ගහ ගේ උඩට වැටිල අනතුරක් වුනාම ඒකට පොරව වගකිව යුතුද? ඒක සිද්ධ වුනේ පොරවේ වරදකින්ද? නැත්නම් ගහ කපපු පුද්ගලයාගේ අදක්ෂතාවය නිසාද? ඒ වගේම කොච්චර දක්ෂ ගස් කපන මනුස්සයෙක් වුනත් හරියට පොරව තිබුනෙ නැත්නම් ගහ කපන්න බැරිවෙනවා. දක්ෂ පුද්ගලයෙක් ඉඳලා, පොරව නැතුව ගහ කපන්න පුළුවන් නම්, කර්මය මුල් වෙන්නෙ නැතුව යමක් සාර්ථකව සිද්ධ කරගන්නත් පුළුවන් වෙන්න ඕන. එහෙනම් කර්මය මූලික වෙලා යමක් ආරම්භ කරල දුන්නෙ නැත්නම් කෙනෙකුට ඒ දෙය කරන්න බෑ. හැබැයි යමක් කරන්න ගිහින් පුද්ගලයාගේ අදක්ෂතාවය නිසා ඒක වරද්දා ගත්තම ඒක කර්මයේ වරදක් නෙවෙයි. සියල්ල කර්මයට භාර දෙන්න බෑ කිව්වෙ ඒකයි.

සැරියුත් මහ රහතන් වහන්සේ එක් අවස්ථාවක බුදුපියාණන් වහන්සේගෙන් මෙහෙම අහනවා, ''ස්වාමීනි, මේ ව්‍යාපාර ගොවිතැන් ආදිය කරගෙන යන අය අතර කෙනෙක් බොහෝ දියුණුවට පත්වෙනවා. තව කෙනෙක් මහත් උනන්දුවෙන් වැඩ කරගෙන යනවා. ඔහුට තරමක දියුණුවක් තියෙනවා. තවත් අය බොහෝ වෙහෙසෙනවා. එහෙත් එතරම් දුරට ප්‍රතිඵල නෑ. තවත් කෙනෙක් මොන දෙය කළත් අසාර්ථක වෙනවා. ස්වාමීනි, මේකට හේතුව කුමක්ද?'' බුදුපියාණන් වහන්සේ මේ ආකාරයෙන් දේශනා කරනවා. මේ සංසාර ගමනේදී මිනිසුන් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණාදීන්ට දානයට ඇප උපස්ථාන ආදියට ආරාධනා කරලා පසුව මගහරිනවා. තව කෙනෙක් හිතනවා ආරාධනා කළ නිසා නොකරත් බැහැ, මොනව හරි ටිකක් හදල දානය දෙනව කියල. තවත් කෙනෙක් පොරොන්දු වුන මට්ටමට කරල දෙනවා. තවත් පිරිසක් ආරාධනා කරලා, චිත්ත ප්‍රසාදය වැඩි නිසා, වැඩි වැඩියෙන් දානය සකස් කරල දෙනවා. මේ ආකාරයට දාන

ඇප උපස්ථාන කරන හතර ආකාරයක පුද්ගලයො ඉන්නවා.

මේ අනුව කෙනෙක් ව්‍යාපාර, ගොවිතැන්, කර්මාන්ත ආදිය කරන්න ගියාම, හේතු ඵලයට අනුව කර්ම විපාකයක් බලපාල ඒ අනුව ප්‍රතිඵල ලබා දෙනවා. ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයින්ට ඇප උපස්ථාන කරන්න ආරාධනා කරල මග ඇරපු අයට ඒකෙ හේතු ඵලයක් ලෙස, ලොකු ව්‍යාපාර ආදිය කරන්න ගියත්, අතේ තිබුණ මුදලත් වියදම් වෙලා අසාර්ථක වෙනවා. බුදුපියාණන් වහන්සේ සර්වඥතාඥානයෙන් දැකලයි මෙහෙම දේශනා කරල තියෙන්නේ.

උත්සාහය වීර්ය තියෙනව නම් උපක්‍රමශීලිව ඕනෑම දෙයක් කරන්න පුළුවන් කියල ඇතැම් කෙනෙක් තර්ක කරන්නේ, මේ හේතු ඵල න්‍යාය හරියට නොදැනයි. යමක් කරන වෙලාවෙ යහපත් පැත්තට හරවන්න සම්‍යක්ප්‍රයෝගයක් යෙදුව නම්, හේතු ඵලයක් ලෙස ඒකෙන් ප්‍රයෝජනය ගත හැකි කර්ම ශක්තියක් ඔහුට ගොඩ නැගෙනවා. පංචේන්ද්‍රිය මානසිකත්වයෙන් බලන තැනැත්තා මේ ගැන හිතන්නේ, ප්‍රයෝග සම්පත්තිය උපයෝගී කරගෙන ප්‍රතිඵල ලැබුවා මිසක් කර්ම ශක්තියෙන් යමක් ලැබුණා නෙවෙයි කියලයි. මෙහිදී කර්ම ශක්තියත් ප්‍රයෝග සම්පත්තියත් යන දෙකම උපකාරී වෙලා, යමක් සිදු කළා නම් උපරිම ප්‍රතිඵල ලබන්න පුළුවන් වෙනවා. සියතින්ම දන් දුන්නම උත්සාහයයි කර්මයයි දෙකම නැගිල එන්නෙ මේ ආකාරයෙනුයි. නමුත් මූලික වෙන්නෙ කර්මයයි. **කෙනෙක් කරන ලද කර්ම ශක්තිය වටා එයින් ප්‍රතිඵල ලැබිය හැකි හැම ශක්තියක්ම මේ ආකාරයෙන් ගොනුවෙනවා. කර්මයෙන් හිමි වන දේ උත්සාහයෙන් වීර්යෙන් කටයුතු කරලයි ලබාගන්න ඕන. නැත්නම් ඒ කර්ම ශක්තිය අපතෙ යනවා.** බුදු දහමේ හේතු ඵල න්‍යාය ක්‍රියාත්මක වන ආකාරයයි මේ.

යම් පුණ්‍ය කටයුත්තක් සිදු කරනකොට තමා වටා ඉන්න සෙසු අයටත් ඒ තුළින් යහපතක් කරල දෙන්න ඕන කියන මෛත්‍රී සහගත සිතකින් ඒක කරල තිබුණ නම්, හේතු ඵලයක් වශයෙන් මහා පිරිස් සම්පත්තියක් ලැබෙනවා. දන් දීම ආදී පුණ්‍ය කටයුතු සිදු කිරීමේදී, ක්‍රමානුකුල වැඩපිළිවෙලක් යටතේ ඒවා සිදු නොකළ නම්, ඒ කර්ම බලවේගයට අනුව තමන්ගේ ජීවන කටයුතුත් ඒ ආකාරයෙන්ම සිද්ධ වෙනවා. සකසා දන් දිය යුත්තේ ඒ නිසයි. එවැනි පුණ්‍ය කටයුතු සිදු කිරීමේදී සිහි බුද්ධිය නොමැති ආකාරයෙන් අවිධිමත්ව කරල තිබුණ නම්, තමන් කරන ව්‍යාපාර කටයුතුවලදී තමනුත් සිහි බුද්ධියෙන් තොරව අක්‍රමවත්ව කටයුතු කරනවා වගේම, තමන්ට ලැබෙන්නෙත් ඒ ආකාරයෙන්ම කටයුතු කරන සේවක පිරිස්. **තම කැමැත්තට සියල්ල ඉටු කරන්න බැරි බවයි මෙයින් පේන්නේ.** කෙනෙකුගේ නොසැලකිලිමත් කමින් එහෙම වෙනව කිව්වත්, හේතු ඵල වශයෙන් කර්මය ක්‍රියාත්මක වූ ආකාරයයි ඒ.

එක්තරා බ්‍රාහ්මණයෙක් බුදුපියාණන් වහන්සේ හමුවීමට ඇවිත් මෙහෙම අහනවා ''ස්වාමීනි, කෙනෙක් පොහොසත්, කෙනෙක් දුප්පත්, කෙනෙක් නිරෝගීයි, තව කෙනෙක් රෝගීයි, කෙනෙක් ලස්සනයි, තව කෙනෙක් කැතයි, කෙනෙකුට නින්දා අපහාස විඳින්න වෙනවා, තව කෙනෙකුට කීර්ති ප්‍රශංසා ලැබෙනවා. ස්වාමීනි, මේ සමාජ විෂමතාවයට හේතුව කුමක්ද?'' ''කම්මං විභජති සත්ථානං හීනප්පණීතාය - කර්මය විසින් සත්ත්වයා හීන ප්‍රණීත ලෙස බෙදනව'' කියල බුදුපියාණන් වහන්සේ ඒ අවස්ථාවේ දේශනා කරල තියෙනවා. හේතු ඵල රටාවට බැහැරව යමක් සිද්ධ කරන්න බෑ. මේ තමයි නියාමය. නියාමය කියන්නෙ නියමයයි. නියමය කිසි කෙනෙකුට කිසිම ආකාරයකින් වෙනස් කරන්න බෑ. අතීතයේත්, වර්තමානයේත්, අනාගතයේත් මෙහෙමමයි. නියමය කියන්නෙ ලෝක පැවැත්ම ගෙනියන ක්‍රම රටාව. ඒක කවුරුවත් ගොඩ නගන දෙයක් නෙමෙයි. නියමය කියන වචනය තේරුම් ගන්න බුදු දහමට අනුව ධර්මයට විනයට බහා බලන්න ඕන. ධර්ම නියාමතා කියලත් පටිච්ච සමුප්පාද දහම හඳුන්වනවා.

වර්තමානයේ කරනු ලබන ධර්ම දේශනාවන් තුළ පෙළ දහම්, අටුවා, ආචාර්ය වාද, අත්තනෝමතික කියල ක්‍රම හතරක දේශනා රටාවන් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. බුදුපියාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ සර්වඥගෝචර දහමක්. එදා හිටපු මහරහතන් වහන්සේලා මුඛ පරම්පරාගතවයි මේ දහම පවත්වාගෙන ආවෙ. භාවිතාවේ පහසුව සඳහා වාක්‍ය මාලාවක් ක්‍රම රටාවකට ගොඩනගලා අර්ථය වෙනස් නොවන ආකාරයට සූත්‍ර දේශනා වශයෙන් සකස් කරල තිබුණා. මුඛ පරම්පරාගතව පවත්වාගෙන ආවෙ මේ පෙළ දහමයි. පෙළ දහම අවබෝධ කරගත් රහතන් වහන්සේලා උදාහරණ සහිතව අර්ථවත්ව ඒ දහම ශ්‍රාවකයින්ට විස්තර කරල දුන්නෙ අටුවා මගිනුයි. **කාලයාගේ ඇවෑමෙන් බුද්ධ දේශනාවල අර්ථය සැඟවිලා යනකොට, ඒ කාලයේ හිටපු තෙරුන් වහන්සේලා ධර්මයේ අර්ථ පිළිබඳව විවිධ වාද මතු කරන්න පටන් ගත්තා.** එසේම තම අදහස් තම පිරිසටත් ඉගැන්නුවා. ආචාර්ය වාදයන් ලෙස පැවත එන්නෙ ඒ ඒ ආචාර්යවරුන්ගේ අදහස්. ඒ ආචාර්ය වාදයන් නොගැළපෙන අවස්ථාවල ඇතැම් තෙරුන් වහන්සේලා තම අදහස් හුවා දක්වමින් අත්තනෝමතික ලෙස තම මත ඉදිරිපත් කරන්න පටන් ගත්තා. ඒ අත්තනෝමතික අදහසුත් අද ධර්ම දේශනා තුල අඩංගු වෙනවා. ආචාර්ය වාද සහ අත්තනෝමතික ක්‍රම පිළිගැනීමට නම්, ඒවා පෙළ දහමට හා අටුවාවලට ගැලපෙනවද කියල මුලින්ම බලන්න ඕන. පෙළ දහමත් අටුවාත් නියමාකාරයෙන් විග්‍රහ කරන්න බැරි වුනාම ආචාර්ය වාදත්, අත්තනෝමතික අදහසුත් ඉස්මතු වෙන්න පටන් ගත්තා.

බුද්ධ දේශනාවට අනුකූලද නැද්ද කියල දැනගන්න ක්‍රමයක් බුදුපියාණන් වහන්සේ දේශනා කරල තියෙනවා. යම් මගක් ඇසුරු කරනකොට රාගක්‍ෂය වන බව, ද්වේශක්‍ෂය වන බව, මෝහක්‍ෂය වන බව මනාව පේනවා නම්, ඒ බුද්ධ දේශනාවයි කියල පෙළ දහම තේරුම් ගන්න ඕන. (අං:නි: (5) 232 පිටුව <u>ගෝතමීයෝවාද සූත්‍රය</u>) සියල්ලන්ටම මේක තේරුම් ගන්න බෑ. ඥානවන්තයින්ගේ නුවණටයි මේ දහම ගෝචර වෙන්නේ. නිසැකවම ධර්මාවබෝධය ලබා ගත් ආර්යන් වහන්සේලා මේවා පිළිගැනීමට හෝ නොපිළිගැනීමට හේතු පෙන්වා දෙනවා මිසක්, තමන් පවසන දේ පමණක්

☞

භාර ගන්න කියල දේශනා කරන්නෙ නෑ.

මේ අනුව නියාම ධර්ම විස්තර කරන සමහර දේශකයන් වහන්සේලා පෙළ දහමට අනුව ඒ පිළිබඳව විස්තර කරල දෙන්න බැරි නිසා ඍතු නියාමය කියන්නෙ සීත ඍතුව, උෂ්ණ ඍතුව... ආදී වශයෙන් ඍතු වෙනස්වන ආකාරය වේද ග්‍රන්ථවල පැහැදිලි කරදී ඇති ක්‍රමයට අනුව විස්තර කරනවා. නමුත් මේ කරුණ ධර්මයට බහා බලනකොට තේරුම් ගන්න අපහසුයි. සීත කාලයට උෂ්ණය ඇතිකර ගන්නත්, උෂ්ණ කාලයට සීතල ඇතිකර ගන්නත් පුළුවන් වන විදියට අද ඍතු ස්වභාවය යම් ප්‍රමාණයකට වෙනස් කරගන්න නවීන විද්‍යාවට පුළුවන් වෙලා තියෙනවා. නමුත් නියමයක් නම් මේ ආකාරයෙන් වෙනස් කරගන්න බෑ.

''අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාරා, අවිද්‍යා නිරෝධෝ සංඛාර නිරෝධා'' වශයෙන් පෙන්වල තියෙන්නෙ නියමයක්. මෙතැන අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාරා යන්න විද්‍යා පච්චයා සංඛාරා කියල කියන්න බෑ. මේ තමයි ධර්ම නියමය.

එහෙනම් කාටවත් වෙනස් කරන්න බැරි ඍතු නියමය මොකක්ද? ලෝකය තුළ යමක් ගොඩනැගුන නම් ඒක සංඛතයක් (එකතුවීමක් සිදු වූ). සංඛතයක් හටගත් මොහොතේ පටන් ඍතු විපර්යාසයට භාජනය වෙලා වෙනස් වෙවී ගොස් විනාශයට පත් වෙනවා. මේ නියාමය වෙනස් කරන්න අද දියුණුයි කියන ලෝකෙ කිසිම විද්‍යාඥයෙකුට බෑ. ඇසිපිය ගහන හැම මොහොතකම මේක සිද්ධ වෙනවා. මේ අනුව ඍතු විපර්යාසය කිව්වෙ සීතල උණුසුම් වශයෙන් සිදුවන කාලගුණික වෙනස නෙමෙයි. ඇසිපිය ගහන මොහොතක් මොහොතක් පාසා කිව්වත්, අවුරුදු කෝටි ප්‍රකෝටි ගානක් කිව්වත්, ඒ සම්මතය තුළ හටගැනීමත් විනාශයත් අතර කාලය තුළ සිදුවන විපරිනාමය ඍතු විපර්යාසයයි. මේකට කියන්නෙ ඍතු නියමයක් කියල. මොන කර්මයකින් හටගත්තත් මේ ඍතු නියාම ක්‍රියාවලිය වෙනස් කරන්න කිසිවෙකුටත් බෑ. ඒක කර්මයෙන් සිදුවන දෙයක් නෙමෙයි (ගොඩනගල දෙන්නෙ කර්මයෙන්, නමුත් වෙනස් වීමට කර්මය අදාල නෑ). කර්මය මුල් කරගෙන හටගත්තට මේ ඍතු නියාමය වෙනස් කරන්න බෑ. වැහි වලාකුළු හටගැනීම, හිරු පෑයීම මේ නියාමයට දාන්න බැහැ කියල බුදුපියාණන් වහන්සේ පැහැදිලිව දේශනා කරල තියෙනවා.

රටක රජවරු පාලකයො දූෂිත වුනාම, ඇමති මණ්ඩල දූෂිත වෙනවා. ඇමති මණ්ඩල දූෂිත වුනාම රටේ නිලධාරීන් දූෂිත වෙනවා. නිලධාරීන් දූෂිත වුනාම, රටවැසියා දූෂිත වෙනවා. සියල්ලන්ගේම දූෂිතභාවය මේ ආකාරයෙන් මතු වුනොත් ඒ හේතුවෙන් ඉර හඳ පවා කක්ෂයෙන් පිට පනිනවා. ඒ අනුව වායු සංසරණය වෙනස් වෙනවා. මේ නිසා විමන් හදාගෙන හිටපු දේවතාවුන්ගේ විමන් කැළඹීමට පත් වෙලා ඒ දේවතාවුන් කලකිරීමට පත්වෙනවා. මිනිසුන් කරන අපරාධ නිසා ඒ විමන්වල ඉන්න බැරි වෙන දේවතාවුන් මිනිසුන්ට ආශිර්වාද ආරක්ෂාව සලසන්නෙ මොකටද කියල ඒ කටයුතුවලින් ඉවත් වෙනවා. සීත වලාහක දේවතාවුන්ට තමන්ගේ පුණ්‍ය ඍද්ධි බලයෙන් සීතල ඇති කරන්නත්, උෂ්ණ වලාහක දේවතාවුන්ට උෂ්ණය ඇති කරන්නත්, මේඝ වලාහක දේවතාවුන්ට මුහුදු ජලාශවල ජලය ඇදගෙන මේඝ වලාකුළු ඇති කරන්නත්, වැස්ස වලාහක දේවතාවුන්ට ඒ මේඝ වලාකුළුවලට අවශ්‍ය පරිවර්තන සිදුකරලා වර්ෂාවක් ඇති කරන්නත් පුළුවන්. මේ ආකාරයට ලෝක පාලක දෙවිදේවතාවුන් තම පුණ්‍ය ඍද්ධි ශක්තියෙන් ලෝක සත්ත්වයාට යහපතක් සිදුවන ආකාරයට සෙත් ශාන්ති සලසන බව බුද්ධ දේශනාවේ සඳහන් වෙනවා.

නමුත් මිනිසුන්ගේ අයුතු අසාධාරණකම් නිසා කැළඹෙන ඒ දේවතාවුන් තවදුරටත් එසේ සෙත් ශාන්ති කිරීමෙන් ඉවත් වීම නිසා ලෝක සත්ත්වයාට මහා අයහපතක් සිදු වෙනවා. කලට වැසි නොවැසීමත්, අකලට වැසි වැසීමත් නිසා පොළවේ සශ්‍රීකත්වය නැති වෙලා මහා විපර්යාසයන් සිද්ධ වෙනවා. මේ නිසා රසයෙන් ගුණයෙන් හීන ධාන්‍ය පලතුරු හටගැනීමට පටන් ගන්නවා. ඒවා පරිභෝජනය කරන මිනිසුන්ගේ ශරීර දුර්වල වෙන්න පටන් ගන්නවා. ශරීරවල පවතින ප්‍රතිශක්තිය නැතිවෙලා විවිධාකාර රෝග වසංගත ආදියට ගෝචර වෙලා විනාශයට පත්වෙන පිරිසක් ලෝකයේ බිහිවෙන්න පටන් ගන්නවා. මේ අනුව ලෝකයේ සීත උෂ්ණ විපර්යාස හටගැනීමට හේතුවන එක් කරුණක් වන්නේ මිනිස්සුන්ගේ දූෂ්‍යතාවය හෙවත් ගති විපත්තියයි කියල ධර්මයේ පෙන්වල තියෙනවා. ලෝක පරිවර්තනය මිනිසාගේම විනාශයට හේතුවන ආකාරයෙන් ප්‍රතිඵල ගෙනදෙන්නක් බව බුදුපියාණන් වහන්සේ පැහැදිලිව දේශනා කරල තියෙනවා. මිනිස්සුන්ගේ හිත් දූෂ්‍ය වුනා කියල නියමයක් වෙනස් කරන්න බෑ. දස මාර සේනාවටවත් නියමයක් වෙනස් කරන්න බෑ. ලොව්තුරා බුදුපියාණන්

වහන්සේටවත් ඒක වෙනස් කරන්න බෑ.

ලොව්තුරා බුදුවරයන් වහන්සේ නමක් පහළවීමට හේතු වන්නේ යම් ක්‍රමයක්ද, ඒ හේතුව ක්‍රියාත්මක වුනා නම් ඵලය ලැබෙනවා. දස මාර සේනාව කොච්චර උත්සාහ කළත් උන්වහන්සේ ලොව්තුරා බුද්ධත්වයට පත්වීම වළක්වන්න බැරි වුනා. මෙතනදී ක්‍රියාත්මක වන්නේ කර්ම නියාමයක්. දස පාරමිතා පූර්ණ කරලා බුද්ධත්වය අවබෝධ කරගන්න තවත් බුදුවරයන් වහන්සේලා ඉදිරියේ විවරණ ලැබීමෙන් සිදු කරගත් පුණ්‍ය කර්මය වෙනස් කරන්න කිසිවෙකුටත් බෑ.

කොස් ඇටයකින් කොස් ගහක් හටගැනීමත්, පොල් ගෙඩියකින් පොල් ගහක් හටගැනීමත්... ආදී වශයෙන් කිසියම් බීජයකින් ඒ වර්ගයේ ගහක් හටගැනීම බීජ නියාමය වශයෙන් අද වෙනකොට විස්තර කරල තියෙනවා. නමුත් අද ගහක පොත්තක් හෝ කොටසක් අරගෙන ජාන තාක්ෂණික ක්‍රියාවලියකින් පවා ගහක් හදා ගන්නත් පුළුවන්. එසේම නොයෙක් පරිවර්තනයන්ට භාජනය කරලා විවිධ ගස් ජාති නිපදවන්නත් පුළුවන් බව නවීන විද්‍යාවෙන් හොයාගෙන තියෙනවා. එසේම ඇතැම් අවස්ථාවල දෙහි හෝ දොඩම් ඇටවලින් ජම්බෝල, නාරං... ආදී වෙනත් ජාති හටගන්නවා. මේ අනුව බීජ නියාමය අද විස්තර කරල තියෙන ආකාරයෙන්ම සිද්ධ නොවන බව පේනවා. **බුදුපියාණන් වහන්සේ දේශනා කරපු බීජ නියාමය අද සැඟවිලයි තියෙන්නේ.**

බීජ නියාමය ලෙස උන්වහන්සේ පෙන්වල තියෙන්නේ කර්ම බීජය පිළිබඳවයි. පාප කර්ම කළොත් පාප බීජත්, පුණ්‍ය කර්ම කළොත් පුණ්‍ය බීජත් නිපදවෙනවා. හේතුව අනුවයි ඵලය ලැබෙන්නේ. **මව් හෝ පියා මරලා හෝ ආනන්තරික පාප කර්මයක් සිද්ධ කළා නම් ඒකාන්තයෙන්ම මරණින් මතු ඔහු සතර අපාගත වෙනවා. මේක වෙනස් කරන්න සමතෙක් ලෝකෙ නෑ.** කෙනෙක් සෝතාපන්න ඵලයට පත්වෙලා කිසියම් කර්ම බීජයක් අක්‍රිය කළා නම්, එතැන් පටන් ඔහු කරන ලද සතර අපාගත වන කර්ම බීජ අක්‍රීය වෙනවා. මේ තමයි බීජ නියාමය.

අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා, අවිජ්ජා නිරෝධෝ සංඛාර නිරෝධා... ආදී වශයෙන් විස්තර කරල තියෙන්නෙ ධර්ම නියාමයයි. මේ පටිච්ච සමුප්පාද ධර්ම නියමයන් කාටවත් වෙනස් කරන්න බෑ. ආචාර්යවාදීන් පෙන්වල තියෙන්නේ ගඟක් පහළට ගැලීම ධර්ම නියාමයක් කියලයි. නමුත් බුදු පියාණන් වහන්සේ ඒක ධර්ම නියාමයක් කියල පෙන්වල නෑ. ඒ කාලෙ හිටපු වෙසඟනක් සත්‍යක්‍රියා කරල ගංගා නදිය උඩට ගැලුව කියල ධර්මයේ සඳහන් වෙනවා. යම් දවසක යම් පුරුෂයෙක් තමාව මිලකට ගත්තනම්, ඒ කාලය තුළ ඔහු මගේ ස්වාමිපුරුෂයා කියල අවංකව පිළිගෙන වෙනත් පුරුෂයෙකුගේ පහසක් ලබන්න හීන මාත්‍රයකින්වත් හිත තිබ්බෙ නෑ, මම වෙසඟනක් වුනත් මේ සත්‍ය බලය මට තියෙනවා, ඒ සත්‍ය බලයෙන් මේ ගඟ උඩට ගලාවායි කියල ඇය අධිෂ්ඨාන කළාම ඒ ගඟ උඩු අතට ගලා ගියා කියල ධර්මයේ සඳහන් වෙනවා. ගඟක් පහළට ගැලීම ධර්ම නියාමයක් නම් ඒක වෙසඟනකට වෙනස් කරන්න පුළුවන්ද?

කෙනෙකුගේ හිත ක්‍රියාත්මක වන්නේ එක්තරා සූක්ෂම ක්‍රම රටාවකට අනුවයි. හිත පිළිබඳවත්, හිත් හටගැනීම පිළිබඳවත් බුදුපියාණන් වහන්සේ පෙන්වල තියෙන ක්‍රම රටාව කාටවත් වෙනස් කරන්න බෑ. මේ තමයි චිත්ත නියාමය. අවිද්‍යාවෙන් තෘෂ්ණාවෙන් කර්ම රැස්කරගෙන හදාගත් වැඩපිළිවෙල නැත්නම්, ඉතුරු නියාම ධර්ම එකක්වත් ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ නෑ. **කර්මය මූලිකවයි සියල්ල ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ.**

ආචාර්ය වාදීන්ගේ අදහස් ධර්මයට විනයට අනුව බලල තේරුම් ගත යුත්තේ මෙවැනි කරුණු කාරණා සැඟවිලා තියෙන නිසයි. ආචාර්ය වාදීන්ගේ අදහස් පරපුරෙන් පරපුරට ආව කියල බලෙන් පිළිගත යුතු නෑ. යමක් ධර්මයට ගැලපෙනවද කියල තෝරගන්න සතර මහා ප්‍රදේශ ක්‍රමයක් බුදුපියාණන් වහන්සේ දේශනා කරල තියෙනවා. එනම්, 1. බුදුපියාණන් වහන්සේම දේශනා කළා කිව්වත් අරගන්නත් එපා, අහක දාන්නත් එපා, නුවණින් විමසා තේරුම් ගත යුතුයි. 2. බුදුපියාණන් වහන්සේගෙන් අහගත්තා කිව්වත් අරගන්නත් එපා, අහක දාන්නත් එපා, නුවණින් විමසා තේරුම් ගත යුතුයි. 3. එබඳු පරපුරකින් ගෙනාවයි කිව්වත් අරගන්නත් එපා, අහක දාන්නත් එපා, නුවණින් විමසා තේරුම් ගත යුතුයි. 4. එබඳු පරපුරකිනුයි අපි අහගත්තෙ කියල කිව්වත් අරගන්නත් එපා, අහක දාන්නත් එපා, නුවණින් විමසා තේරුම් ගත යුතුයි.

කර්මය තුළින් ගොඩනගා ගත් දේ තුළ කෙනෙකුට වෙනස් කරන්න බැරි නියාම ධර්ම පහක් මේ ආකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. **උත්සාහයෙන් වීර්යෙන් උපක්‍රමශීලීව යමක් ක්‍රියාත්මක කරන්න පුළුවන් කියල හිතුවට නියාම වෙනස් වෙන්නෙ නෑ.** ප්‍රයෝග සම්පත්තිය පුණ්‍යකර්ම විපාකයට උපස්ථම්භක (උදව් දෙන්න) වෙන්න පුළුවන්. ඒ වගේම ප්‍රයෝග විපත්තියක් කරගත්තොත් ඒ පුණ්‍ය ඵලයට බාධා වෙන්නත් පුළුවන්. ඒක නියමයක් වෙනස් කිරීමක් නෙමෙයි.

මේ ආකාරයෙන්ම කෙනෙක් සත්පුරුෂ ගුණයට පත්වීමත් කළ්‍යාණ මිත්‍ර සේවනය තුළින්ම සිද්ධ වෙනවා මිසක් තනිවම කරගන්න පුළුවන් කියල බුදුපියාණන් වහන්සේ කොතනකවත් දේශනා කරල නෑ. **මේ බුද්ධ සාසනය මුළුමනින්ම කළ්‍යාණ මිත්‍රයන් මත පවතිනවා** කියල දේශනා කරල තියෙන්නේ ඒ නිසයි. කෙනෙකුගේ කර්ම බලය ක්‍රියාත්මක වන නිසා ඔහුට තනිවම එතැනට පත්වෙන්න බෑ. කළ්‍යාණ මිත්‍ර සම්පත්තිය තුළින් පුද්ගලයා එතැනට ගත යුතුයි. මෙත්තා, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ඛා ගුණයන්ගෙන් යුක්ත වෙලා ආර්ය පුද්ගලයෙකු පතුරවන කාය කර්ම, වචී කර්ම, මනෝ කර්ම තුළින් පමණයි කෙනෙකුට සත්පුරුෂ ගුණයට පත්වෙලා නිවන් අවබෝධ කරගන්න පුළුවන් වෙන්නේ, සෝතාපන්න වෙලා පර ප්‍රත්‍ය රහිත වීමට පුළුවන් වෙන්නේ.

වහරක අභයරතනාලංකාර හිමිපාණන් විසින් දේශිත සැඟවුණු දහම් කරුණු ඇසුරින් සකස් කළේ :

ඇල්. අමරසිංහ
(විශ්‍රාමික ලංකා බැංකු ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරු)
පිළියන්දල.

පෙර බොදුනුවන් විසින් කරගෙන ආ පෙරේත තටුව වැරදි අවබෝධය නිසා අභාවයට යන හැටි....

එක්තරා අවමංගල උත්සවයකට පසු හත් දවසේ බණ කියන දවසේ ඇතිවුන කතා බහක් තමයි මේ. "අපේ අම්මා පෙරේතයෙක් කියල හිතුවද එක එක තටුවලට කෑම දාල දෙන්න හදන්නේ?" ඒ එක පැත්තකින් ඇසුන හඬක්. අනෙක් පැත්තෙන්, "නැහැ නැහැ එහෙම එකක් නෙමෙයි මේක අපි කලින් ඉඳන් කරගෙන ආපු ක්‍රමයක්". තව පැත්තකින්, "සමහර පලාත්වල නම් එහෙම එකක් තියනවලු. ඒත් මේ පැත්තෙ නම් එහෙම තියනව මම දැකල නෑ". මේ විදිහට විවිධ පැතිවලින් එන විවිධ මත. ඇත්තටම පෙර ඉඳන් කරගෙන ආපු ක්‍රමයක් නම් ඒකට හේතුවක් තියෙන්න ඕන. විශේෂයෙන් පෙර බොදුනුවන් කරගෙන ආපු ක්‍රමයක් නම් ඊට හේතුවක් තිබිය යුතුයි. මොකද සැබෑ බොදුනුවන් කිසිම දවසක හේතුවක් නොදැක කිසි දෙයක් කරන්නෙ නෑ, වැරැද්දක් නම් කෙලින්ම ඉවත් කරනවා.

බුද්ධ පරිනිර්වාණයට පෙර බුදුපියාණන් වහන්සේ දානයකට ගව් ගණනක් දුර පයින් වැඩම කළා. ඒ දානය පිළිගැනීමෙන් පසුව උන්වහන්සේ යම් කෙනෙක් එනකල් ධර්ම දේශනා නොකර හිටියා. ඒ තමන්ගේ ගවරැල නැවත දක්කගෙන එන මනුස්සයෙක් එනකල්. ඒ මනුස්සයා ආවා. මුලින්ම බුදුපියාණන්වහන්සේ කළේ, මේ මනුස්සයට කන්න ටිකක් දෙන්නැයි පවසා ඔහුගේ බඩගින්න නිවපු එක. ඊට පස්සේ බණ අහලා ඒ මනුස්සයා සෝවන් වුනා. ඇයි මුලින්ම ඒ මනුස්සයට කන්න දුන්නේ? දැන් ප්‍රශ්නයක් එනවා, ඇත්තටම ඒ මනුස්සයට හේතු තිබුණ නම් ඇයි කෙලින්ම බණ නොකියා කන්න දුන්නෙ කියල? උපමාවක් ගමු. එතකොට කරුණු කාරණා වැටහෙයි.

අපි හිතමු ගණන්වලට දක්ෂ ළමයෙක් ඉන්නව කියල. ඒ ළමයට ගණන් කියල දෙන්න ගුරුවරයෙක් ගෙදරට එනවා. ඒ ළමයට කියන කියන එක ඉක්මනට වැටහෙනවා, එකපාරයි කියල දෙන්න ඕන. ඉතින් අපි ඒ ළමයව වේල් දෙක තුනක් බඩගින්නෙ ඉන්න තියල, අර ගුරුවරයට කියනව ගණන් කියල දෙන්න කියල. දැන් ඒ ළමයට කලින් වගේ උගන්වන දෙයක් එක පාරට වැටහෙයිද? නැතිනම් බඩගින්න ඉවසගන්න බැරුව ක්ලාන්ත වෙලා කිසිම දෙයක් මනසට හිතාගන්න බැරුව ඉඳියිද? අපි ඇහුවොත් ළමයෝ උඹට බත් ටිකක් බෙදල දෙන්නද, නැතිනම් අලුත් ගණන් පාඩම පටන් ගමුද කියල, ඒ ළමය මොන වගේ උත්තරයක් දෙයිද? "මොන ගණන්ද මට කන්න ටිකක් දීපල්ල" කියල කියයි. දැන් වැටහෙනවා ඇති, කොතරම් මනස තීක්ෂණ වුනත් කායික අපහසුතාවයක් තියෙන වෙලාවක මනසින් කිසි ප්‍රයෝජනයක් ගන්න බැරි බව. බොහෝ විට ආහාරයෙන් කරන්නේ කය ප්‍රබෝධමත් කරන එක. මේ කායික ප්‍රබෝධය මනසින් කරන වැඩකට අතිශයින් වැදගත්.

බුදුවන බලාපොරොත්තුවෙන් දුෂ්කර ක්‍රියා කරපු සිදුහත් බෝසතාණන් වහන්සේ, ඒ නියම මග නොවන බව අත්දැකීමෙන්ම වටහාගෙන, කුඩා කාලයේ දඹරුක් සෙවනේදී ප්‍රථම ධ්‍යානය ඉපද වූ තමන්ටම එදා ආවේනික වූ ක්‍රම රටාව නියම මගයි කියල හිතාගෙන, දුර්වල කයින් ඒක කරන්න බැරි බව තීරණය කර යලිත් ආහාර අරගෙන කය පෝෂණය කරගත් බවත්, ඒ කායික පහසුව ධ්‍යාන ලාභීත්වයට උපනිශ්‍රය වෙච්ච හැටිත් ධර්මයේ සඳහන් වෙනවා.

මේ මොහොත වෙන කොට අපිට සුළු හෝ වැටහීමක් තියෙනවා, බණක් තියා මොන වැඩේ කරන්න ගියත්, විශේෂයෙන් මනස මෙහෙයවා කරන කටයුත්තකට කයේ පහසුවක් සහ ප්‍රබෝධයක් තිබිය යුතු බව. කොටින්ම කිව්වොත් ලෙඩක් දුකක් නිසා ඇති වන කායික අමාරුවකට වඩා බඩගින්න, පිපාසය වැනි දෙයින් එන කායික අපහසුව මගහරවා සිටිය යුතු බව වැටහෙනවා. ඊලඟට එන ප්‍රශ්නය තමයි, මළගිය ඥාතියාට අපි කෑම ටික තිබ්බ කියමුකෝ, දැන් ඔය ගන්න එනවයි කියන කෙනා එනවද ඕක කන්න? මළගිය ඥාතියා නැවත එනවද?

''අපි කොහොමද කියන්නේ එයා එතනට එනව කියල? අපිට පේන්නෙ නැහැනෙ කවුද ආවේ කියල?'' මේ වගේ නානාප්‍රකාර කතා කියන්න පුළුවන්. ඇත්තටම අපි කොහොමද දන්නෙ එහෙම ආව කියල හෝ එයි කියල? මුලින්ම විශ්වාසයෙන් තමයි දැනගන්න වෙන්නේ. තමන්ටම අත්දැකීමක් ලැබෙන කල් එකම විශ්වාසවන්ත මාර්ගය තමයි තිලෝගුරු සම්මා සම්බුදුපියාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රී මුඛ දේශනා. එවැනි ශ්‍රී මුඛ දේශනාවක් අරගෙන බලමු.

"(ඥාති ප්‍රේතයෝ) තමන් පෙර විසූ ගෙය කරා අවුත් බිත්තියෙන් පිටත්හි ද ගෘහසන්ධි බිත්තිසන්ධි සතරමංහන්දි තුන්මංහන්දි යන මේ තැන්හිද දොරබා නිසාද සිටිත්" (තිරෝකුඩ්ඩ සූත්‍රය - ඛුද්දක නිකාය (1), ඛුද්දකපාඨ පාළි - 15 පිටුව)

උන්වහන්සේගේ දේශනා අනුව පැහැදිලි වන කාරණය තමයි, එහෙම **මියගිය ඥාතීන් බොහෝ විට තමන් කැමති, නිතර ඇසුරු කළ පුරුදු තැන්වලට පැමිණෙන බව.** ඒ වගේම "අපේ අම්මා පෙරේතයෙක් කියල හිතුවද එක එක තටුවලට කෑම දාල දෙන්න හදන්නෙ" කියන අර කලින් ඇතිවුන කතාබහ අනුව ගත්තම වැටහෙන්නේ, මේ එන මියගිය ඥාතීන් සතර අපාගත ප්‍රේත ඇත්බැව්වලම ඉන්නවා යැයි පටලවා ගෙන සිටින බවයි. **යම් කිසි මනුස්සයෙක් තමන්ට පුළුවන්කම තියෙද්දී අනුන්ට අතපෑව නම්, අනුන්ගෙන්ම යැපුන නම්, පරවුන්ට අතපෑව නම්, දැන් අතපානවා නම් ඔහු හෝ ඇය මිනිස් පෙරේතයෙක්. ඒක උපාදාන කරගනිමින් මියගිය දවසක ඔහුට පෙරේත ජාතිය හිමි වෙනවා. ඒක සතර**

අපායෙන් එකක්. අවුරුදු දහස් ගණන්, ලක්ෂ ගණන් විඳවන්න පුළුවන් තැනක්. කර්ම ශක්තියෙන් මිදෙන්න අවස්ථාවක් ලැබෙන කල් දුක්ඛිතව කල් ගෙවන තැනක්. **නමුත් ඥාති ප්‍රේත කියන්නේ ඒ සතර අපා අත්බැව් නෙවෙයි.** තව තැනකට යන කල් සීල සුගන්ධයෙන් හෝ දුස්සීල දුර්ගන්ධයෙන් හෝ තාවකාලිකව ඉන්න තැනක් තමයි ඥාති ප්‍රේත කියන්නේ. නමුත් එතැන වුනත් තමන්ට ඕන ඕන විදිහට ඉන්න බෑ. කර්ම ශක්තියෙන් දෙයක් ලැබන කල් ඉන්න වෙනව. එහෙනම් ඇයි ඒ අයටත් ප්‍රේත කියල කිව්වේ?

මේ "ප්‍රේත" කියන වචනය පද බෙදල ගත්තම (පරහේ + අත) තවකෙනෙකුට අතපාල, එහෙම නැතිතම් අනුන්ගෙන් යැපෙන කියන අර්ථය තමයි එන්නේ. එයින් කියවෙන සංඛාරය සහ පසුව හටගන්නා ජාතිය පටිච්ච සමුප්පන්නව ගලපා පෙන්විය හැකි නිසයි මේ විදිහට නිරුක්තිය පෙන්නුවෙ.

ඥාති ප්‍රේත හෙවත් මළගිය ඥාතීන් අනුන්ගෙන් යැපෙන්නේ ඇයි?

"ඒ ප්‍රේත ලෝකයෙහි සී සෑමෙක් නැත්තේ ය. ගව පාලනයක් එහි නැත්තේ ය. (සම්පත් ලැබීමට හේතු වූ) එබඳු වෙළඳාමකුත් නැත්තේය. රන් රිදියෙන් කරන ගනුදෙනුවක් ද නැත්තේය. (හුදෙක්) මැරී ඒ ප්‍රේත විෂයට පැමිණියෝ මේ මිනිස් ලොව වසන නෑමිතුරන් විසින් දෙන ලද දෙයකින් යැපෙත්" (<u>තිරෝකුඩ්ඩ සූත්‍රය</u> - ඛුද්දක නිකාය (1), ඛුද්දකපාඨ පාළි - 15 පිටුව)

දැන් පැහැදිලි වන කාරණය තමයි, ඒ අයට මනුස්ස ලෝකයේ ජීවත් වුන විදිහට පරලොව ජීවත් වෙන්න බැරි බව. **මෙහේ ගොවිතැන් කළා නම්, එහේ ඒව කරන්න බෑ. රැකී රක්ෂාවක් කරල හම්බ කරල කඩේකින් කෑමට දෙයක් හෝ අනෙක් අත්‍යවශ්‍ය දෙයක් හෝ මනුස්ස ලෝකෙදි වගේ ගන්න බෑ. කොටින්ම කියනවනම් තමන් මනුස්ස ලෝකයේ බුක්ති විඳපු දේවල්වල හිමිකම මෙතනදී නැතිවෙනවා. එතකොට හිමිකම මොකක්ද? තමන් සසර ජීවත්ව හිටපු කාලයේ මහන්සි වෙලා අඹුදරුවන් පෝෂණය කළා නම්, නෑදෑ හිතමිතුරන්ට උදවු උපකාර කළා නම්, ඒ ඥාතීන්ගෙන් නැවත අයකර ගන්න හිමිකම එනවා. එතකොට ඥාති ප්‍රේත කියන්නේ තමන්ගේ හිමිකම අනුව ඥාතීන්ට අතපාල ඉන්න කෙනෙක්.** ඒ වගේම මනුස්ස ලෝකයේ ඉන්න තමන්ගේ ඥාතියෙක් හෝ හිත මිතුරෙක් දෙන දෙයක් අරගෙන ඉන්න වෙනවා. ඉහත පෙන්වපු පද නිරුක්තියත් බුද්ධ දේශනාවත් මනාවට දැන් ගැලපෙනවා.

එහෙනම් අපේ මළගිය ඥාතියෙක් තමන් කලින් හිටපු තැන්වලට එන බවටත්, අපි දෙන දෙයක් හැරෙන්න ඒ අයට වෙන දෙයක් (හෝ මෙලොව ජීවත් වෙලා ඉන්න ටිකේ කරගත්ත පිනකින් ලැබෙන දෙයක්) නැති බවටත් කරුණු වැටහෙනවා.

එතකොට මළගිය හැමෝම එනවද?

බුදුපියාණන් වහන්සේ වැඩ ඉන්න කාලයේ මේ හා සමානම චාරිත්‍රයක් තිබුනා. එනම් මළගිය ඥාතීන්ට කෑම බීම දෙන ක්‍රමයක්. අද අපි ඉහතින් සඳහන් කරපු පෙරේත තටුව ගැන එදා කියල තියෙනවා. ඉතින් මේ ගැන සැකයක් ඇතිවුන එක්තරා බමුණෙක්, බුදුපියාණන් වහන්සේ සමග කරපු සංවාදයක් පහත

දැක්වෙනවා.

"පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස බ්‍රාහ්මණ නම් වූ අපි, ''මේ දානය පරලොව ගිය ඥාතිසාලෝහිතයනට පැමිණේවා, මේ දානය පරලොව ගිය ඥාතිසාලෝහිතයෝ (තමන්ගේ ලේ නෑයන්) පරිභෝග කරත්වා'' යි දන් දෙම්හ, ශ්‍රාද්ධ (ඒ පිළිබඳව ඇදහීම) කරම්හ. කිමෙක භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ දානය ප්‍රෙතඥාතිසා-ලෝහිතයනට පැමිණේද? කිමෙක, ඒ ප්‍රෙතඥාතිසාලෝහිතයෝ ඒ දන් පරිභෝග කරත් ද?"- (<u>ජාණුස්සෝණි සූත්‍රය</u> - අංගුත්තර නිකාය (6) - 493 පිටුව)

දැන් ඒ ජාණුසෝනිය බමුණාට තිබුනේ, මේ අය ඇවිත් අපි තියපු කෑම කනවද කියන ප්‍රශ්නය. අද මේ සූත්‍රයේ අදහස පටලවාගෙනයි තියෙන්නේ. බොහෝ අය තර්ක කරනවා, ඒ ජාණුසෝනිය බමුණා බුදුපියාණන් වහන්සේගෙන් ඇහුවේ, කෑම කනවද කියන එක නෙමෙයි, අපි දන් දීලා දෙන පින් ගන්නවද කියන එකයි කියල. නමුත් මෙතැන පැහැදිලිවම තියෙනවා "මේ දානය පරලොව ගිය ඥාතිසාලෝහිතයෝ පරිභෝග කරත්වා" කියල. එහෙම නැතිව පිනක් ගැන කතාවක්වත් නෑ. පාලියේ තියෙන්නේ "ඉදං දානං පෙතා ඥාතිසාලොහිතා පරිභුඤ්ජන්තු" කියලයි. (පරිභුඤ්ජන - අනුභවය, වැළඳීම) දැන් හොඳටම පැහැදිලියි අහපු ප්‍රශ්නය. එහෙනම් බලමු බුදුපියාණන් වහන්සේ මේ ප්‍රශ්නයට දීපු පිළිතුර.

"බ්‍රාහ්මණය, ස්ථානයෙහි පැමිණෙයි, අස්ථානයෙහි නොපැමිණෙයි"

අපි මේකෙ දහම් නිරුක්තිය අරගෙන බලමු. මොකක්ද මේ "ස්ථානය" සහ "අස්ථානය" කියන්නේ. අපිට බොහෝ විට සමාජයේ මෙවැනි කතාබහ ඇහිල ඇති. "උඹ අර මම දුන්න පොත සරත්ට දුන්නද?, නැහැ, ඌ හිටියෙ නෑ ඒක නිසා මම ආපහු අරන් ආවා, කමක් නෑ, පොත මට දියන් හෙට මම ඌ හිටියොත් දෙන්නම්.'' ඒ කියන්නේ හිටියොත් දෙන්නම්, නැත්තම් දෙන්න විදිහක් නැහැ කියන එකයි. කොටින්ම කියනව නම්, අපි කෙනෙකුට යමක් දෙන්න නම් ඒ කෙනා ඒක බාරගන්න එතන ඉන්න ඕන. නැතිනම් ඒක දෙන්න බැරි වෙනවා. එතකොට බුදුපියාණන් වහන්සේ අදහස් කරපු ස්ථානය සහ අස්ථානය මොකක්ද?

"බ්‍රාහ්මණය, මෙ ලොවෙහි ඇතැමෙක් ප්‍රාණඝාතී වෙයි, අයිනාදන්කරනේ වෙයි. කාමයන්හි මිසහසර (මිත්‍යා හැසිරීම) ඇතියේ වෙයි. මුසවා කියන සැහැවියේ (ස්වභාවය) වෙයි, පිසුනු බස් ඇතියේ වෙයි. පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි, පලප් තෙපලන්නේ වෙයි, අභිධ්‍යා (දැඩි ලෝභය) බහුල වෙයි. ව්‍යාපාදයට වන් සිතැත්තේ වෙයි, මිත්‍යා දෘෂ්ටික වෙයි. හේ කාබුන් (කය බිඳී යාමෙන්) මරණින් පසු නිරයට එළඹෙයි. නිරිසතුන්ගේ යම් අහාරයක් වේ නම් එයින් හේ එහි යැපෙයි. එයින් හේ එහි සිටුනේය. බ්‍රාහ්මණය, යම් තැනෙක සිටියහුට ඒ දානය නො පැමිණේ නම්, මෙද (එබඳු) අස්ථානයකි"- (<u>ජාණුස්සෝණි සූත්‍රය</u> - අංගුත්තර නිකාය (6) - 493 පිටුව)

මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ දස **අකුසලයෙන් යුත් පුද්ගලයෙක් මරණින් මතු අපායේ ඉපදී ඇත්නම් ඔහුට හෝ ඇයට ඒ දානය ගැනීමට පැමිණිය නොහැකි බවයි.** කොටින්ම සතර අපාගත වූ සත්වයෙකුට අපි දෙන දානය අනුභව කරන්න එන්න බැරි බවයි. එහෙනම් සතර අපාය අස්ථානයක්. ඒ තැනට සුදුසු ආහාර ඔහුට හෝ ඇයට ලැබෙනවා. මෙතනින් පැහැදිලි වන තවත් කාරණයක් තමයි **"ඥාති ප්‍රේත" කියන්නේ සතර අපායෙන් එකක් වූ ප්‍රේත අත්බැව නොවන බව.** "අපේ අම්මා පෙරේතයෙක් කියල හිතුවද එක එක තටුවලට කෑම දාල දෙන්න හදන්නේ" ලෙස ඉහතින් සඳහන් කළ සංවාදය කිසිම හරයක් නැති බව දැන් පැහැදිලි වෙනවා. ඒ සූත්‍රයේම පැහැදිලි කළ අනෙක් අස්ථාන නම් මනුස්ස අත්බැව සහ දේව අත්බැවයි. සුගති වූ එම අත්බැව්වල ඉන්න අයටත් ඒ දානය ගන්න එන්න බෑ. **එම නිසා මෙතනදී පෙන්වන්නේ ආහාර ගැනීමක් ගැන මිසක් පින් ගැනීමක් නොවන බව විශේෂයෙන් තහවුරු වෙනවා. නමුත් ඒ සුගති අයටත් පින නම් ගන්න පුළුවන් බව** අං:නි: (4), 372 පිටුවේ එන <u>නන්දමාතු සූත්‍රයෙන්</u> පැහැදිලි වෙනවා.

ඒ අනුව ගත්තම ඒ දානය ගන්න සුදුසුම කෙනා "ඥාති ප්‍රේත" එහෙම නැතිනම් "ගන්ධබ්බ" කියන අවස්ථාවේ ඉන්න මළගිය ඥාතියෙක්. ඒ දෙන ආහාරය ආඝ්‍රාණය කිරීමෙන් ඔවුන්ට ගැලපෙන ක්‍රමයකින් කුස පුරවා ගන්නවා. ඒ පුද්ගලයාටයි "ස්ථානයේදී ගනී" යනුවෙන් සඳහන් කළේ. **මෙසේ කුස පුරවා ගත් කෙනෙකුට කිසිම කායික අපහසුතාවයක් නෑ, හේතු තිබේ නම් අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත නියම ආකාරයෙන් විග්‍රහ කරන දහමක් අහල ගැලවෙන්නත් පුළුවන්. නැතිනම් ඉන්පසු කරන පුණ්‍යානුමෝදනාවකින් තමන් ඉන්න තැනින් ගැලවෙන්නත් පුළුවන්.**

දැන් ප්‍රශ්නයක් එනවා, මළගිය කෙනා ඒක ගන්න එන්නේ නැතිනම්, අපි මොකටද එහෙම කෑම තියන්නෙ කියල. ''අපේ අම්මා හොඳ බෞද්ධයෙක්, එයා හොඳ තැනක ඇති. එයා මේ වගේ තැන්වලට ඇවිල්ල කෑම කකා ඉන්නෙ නෑ. බොරු වැඩ.'' මේ වගේ අදහස් එන්න පුළුවන්. මේ ප්‍රශ්නෙම ජාණුසෝනිය බමුණා බුදුපියාණන් වහන්සේගෙන් ඇහුවා. උන්වහන්සේ ඒකට දීපු පිළිතුර බලමු.

"බ්‍රාහ්මණය, යම් කරුණෙකින් මේ දීර්ඝ කාලයෙහි පරලොව ගිය ඥාතිසාලෝහිතයන්ගෙන් ඒ ස්ථානය විවික්ත (නැති වීම, හිස් වීම) වන්නේය, යන තෙල කරුණ අස්ථාන වෙයි, අනවකාශ වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, නැවත දායක තෙමේද අනිෂ්ඵල වෙයි"- (<u>ජාණුස්සෝණි සූත්‍රය</u> - අංගුත්තර නිකාය (6) - 495 පිටුව)

ඒ අනුව උන්වහන්සේ දේශනා කරනවා, **මේ දීර්ඝ සසර ගමනේ අපිට ඥාති නොවූ කෙනෙක් ඉඳියි කියන එක විය නොහැක්කක් බවත්, කවුරු හෝ අපිට සම්බන්ධ කෙනෙක් එය ලබා ගන්න බවත්.** ඉතින් අපිට පැහැදිලියි පෙරේත තටුව හේතු සහිතව කරගෙන ආපු සම්ප්‍රදායක් බව. එහෙම නොකළොත්, තමන්ගේ ඥාතියෙක් පැමිණියොත් ඔහු හෝ ඇය පත්වන පීඩනය හෝ අපහසුතාවය නිසා ඔහුට හෝ ඇයට පුණ්‍යානුමෝදනාවකින් හෝ ධර්ම දේශනාවකින් නිසි ඵල නෙලා ගන්න බැරි වෙන්න ඉඩ තියෙනවා. මොකද කන්න බොන්න දෙයක් නොමැතිව බඩගින්නේ හිටියොත් ඒ බණ පිහිටන්නෙ නෑ. නැති අමනුස්ස කරදර ඇති වෙන්නත් ඉඩ තියෙනවා.

අවසාන වශයෙන් අපි දැන ගතයුතු කාරණය නම්, නියම බෞද්ධයන් වශයෙන් අපිට මතු පෙරේත තටුවකින් නොයැපෙන මට්ටමේ වැඩපිළිවෙලකට යොමු විය යුතු බවයි. එනම් මරණින් මතු අස්ථාන ගත වීමයි. අස්ථාන ගත වන ක්‍රම දෙකක් බුදුපියාණන්වහන්සේ පෙන්වා දුන්නා. එකක් දස අකුසලයෙන් ඉන්න කෙනා නානා විධ සතර අපා දුක් විඳිමින් ඉන්න එක. අනෙක් පැත්ත දස කුසලයෙන් යුක්ත කෙනා මනුස්ස හෝ දේව සභාවට යන සුගතියට පත්වීම. සුගතියට පත්වුණා කියල අපිට ගැලවීමක් තියෙයිද? යම් කිසි තැනක පැවැත්මක් හටගත්තද එතන ජරා, මරණ, ශෝක, පරිදේව උරුමයි. නැවතත් දුගතියක නොවැටෙයි කියල, පෙරේත තටුවකින් යැපෙන තත්ත්වයට නොවැටෙයි කියල සහතිකයක් දෙන්න පුළුවන් කාටද?

දැනට වසර නවයකට පමණ පෙර තමන්ගේ මියගිය ඥාතිවරයා සම්බන්ධ නොවූ අවස්ථාවක, ඒ පරපුරේ ඥාතියෙක් මේවගේ පුද තටුවක් බුක්ති විඳපු කතාවක් (මේ සිද්ධිය දැකපු අය තවත් ඉන්නවා) මෙසේය.

දහමට ලැදිව හිටපු කාන්තාවක් පිළිකා රෝගයකින් මියගියා. ගුප්ත ලෝකයේ සිදුවීම් දකින කෙනෙක් ඒ තැනැත්තිය සුගතියක උපතට සම්බන්ධ වූ බව දැනුම් දුන්නා. බණ කියන හත් දවසේ දානය දා පුද තටුව තිබිය යුතුද නැද්ද කියල තර්කවාද වැඩි වෙලා තිබ්බ්ච කාලෙක තමයි මේක සිද්ධ වුනේ. බුදු දහම අනුව එසේ තබන තටුව සුදුසු ඥාතියෙක් පරිභෝග කරන්න පුළුවන් බව ධර්ම දේශකතුමෙක් මගින් ඒ අයට දැනගන්න ලැබුණා. සමහර විට සතුන් මගිනුත් ඒ බුක්තිය ගන්න පුළුවන් බව එතුමා පවසා, සතෙක් ඒක කන්න ආවත් පන්නා නොදමන ලෙසත් දැනුම් දී තිබුණා.

හත් දවසේ බණට පෙර පුද තටුව තියල එනවාත් සමග බල්ලෙක් එතැනට දුවගෙන එනව දැකපු කෙනෙක් ඌ පන්නා දමන්න සැරසුණා. දේශකතුමා කියපු කතාව, අහල දැනගෙන හිටපු කෙනෙක් ඒ කරුණ මතක්කර දීල බල්ලා පන්නා නොදමන ලෙස පවසා සිදුවන දේ බලා ඉඳල තියෙනවා. දහ පහළොස් දෙනෙක් ඒ ලඟ සිටියදී බල්ලා බත් ව්‍යංජන ටික ටික කා පලතුරු ආදියත් කනකොට බලා හිටපු පිරිසට පුදුම හිතිල තියෙනවා. ඉන්පසු සිද්ධ වුනේ අදහගන්නත් බැරි සිදුවීමක්. හොඳට කොටා තිබූ බුලත් විටක් බුලත් කොලයක තබා තටුවේ පැත්තක තිබුණා. බල්ලා බුලත් විටත් කටට අරගෙන බුලත් කොල කොටසකුත් කටේ තබාගෙන යන්න ගියා. මේ සිද්ධිය සිද්ධ වුනේ පොල්ගහවෙලට ආසන්න ගමකයි. **ස්ථානගතව හිටපු පැරණි ඥාතියෙක් බල්ලෙක් මාර්ගයෙන් ආහාර බුක්තිය ලබපු ආකාරය තමයි මේ.**

එහෙනම් නියම අස්ථාන ගත වීම මොකක්ද? මේ පැවැත්මෙන් අස්ථාන ගත වීමයි. මේ කැඩිල බිඳිල වැනසිලා යන ලෝකේ, එහෙම නැතිනම් කඩල බිඳල විනාශ කරන ලෝකේ, මම මගේ කියල අල්ලන්න සුදුසු දෙයක් තියෙනවද? එහෙම අල්ල ගත්තත් තමන්ට ඕන විදිහට පවත්වන්න පුළුවන්ද? තමන්ට ඕන විදිහට පවත්වන්න බැරි දේකින් කොච්චර හොඳයි කිව්වත් එන්නෙ දුකක්ද සැපක්ද? මේ ප්‍රශ්නවලට තමන් තුළින්ම නැගෙන ඥාන ගෝචර පිළිතුරුවලින්, නියම අස්ථානය තෝරගන්න පුළුවන්. එනම් නිවන හැර මේ ලෝ සතුන්ට තවත් සැනසීමක් නෑ කියන එකයි.

වහරක අභයරතනාලංකාර හිමිපාණන් විසින් දේශිත සැඟවුණ දහම් කරුණු ඇසුරින් සකස් කළේ :

ෆික්රි ඉස්මයිල්
පරිගණක ඉංජිනේරු
ගොතටුව

සත් පුරුෂ ගුණ හා උපකාරයට කෘතෝපකාර කිරීමේ ගුණය ගිලිහී යෑම නිසා සිදු වූ සමාජ පරිහානිය.

යමෙක් ප්‍රථමධ්‍යානයවත් ලබල නැතුව නිවන් දකින දහමක් දේශනා කරන්න යෑම, අපවාදයට ලක්වන කරුණක් බව බුදුන්වහන්සේ දේශනා කරල තියෙනවා. එසේම ප්‍රත්‍යක්ෂ කර නොගෙන දහම් දෙසන්න යාමත් අවැඩ බව දේශනා කරල තියෙනවා. (දීඝ නිකාය (1) 540 පිටුව <u>ලෝහිච්ච සූත්‍රය.</u>)

මේ ආකාරයෙන් තොරව දේශනා කරන්න යෑම නුසුදුසු බව පවසන්නේ ඇයි? මේ විදිහට හිතල බලන්න. මව්වරු දෙන්නෙක් ඉන්න ගෙවල් දෙකක සිටින කුඩා දරුවන් දෙන්නෙක් දබර වෙලා තුවාල කරගත්ත කියල හිතමු. දැන් ඉතින් මේ මව්වරු දෙන්නා ළමයි දෙන්නගෙ නඩුව සියුම්ව විසඳල, හරි තීන්දුවකට බහින්න සමත් වෙයිද? පේන්න තියෙන ආකාරයටනම්, දෙන්නම කොහොම හරි තමන්ගෙ දරුවගෙ පැත්තට පාක්ෂික බවක් පෙන්වන බවයි. මේ විදිහටම විනිශ්චයකාර වරයෙකුගේ නඩු විසඳීම් ගැන සියුම් පරීක්ෂණයක් සිදු කළ විදේශීය පර්යේෂක මණ්ඩලයකට, ඒ විනිශ්චයකාර වරයාට තරුණ ස්ත්‍රීන් පිළිබඳව නොදැනුවත්වම මෙන් සියුම් පාක්ෂික බවක් රැඳී තිබෙනු පෙනුන බව විද්‍යා සඟරාවක දකින්න තිබුණා. එයින් සිදු වුණේ හැඩ වැඩ කාන්තාවන්ට නඩු තීන්දුවලින් යම් වාසි සහගත බවක් ලැබීමයි.

මේ කාරණාවන් පෙන්නුවේ සලකා බලන්නයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ එහෙම දේශනා කළේ, ප්‍රථමධ්‍යානයවත් නොලැබූ අයගේ නීවරණ පවතින නිසා ඔවුන් සියුම්ව දහම් විසඳන්න යෑමේදී කාමච්ඡන්ද, ව්‍යාපාද, ථිනමිද්ධ, උද්දච්ච කුක්කුච්ච, විචිකිච්චා කියන නීවරණ ධර්මයන් හේතුවෙන් සාධාරණ දහම් මග වටහාගන්න අපහසු වන නිසයි. බොහෝ විට මධ්‍යස්ථව බලා තීරණයක් ගැනීම වෙනුවට සිදුවෙන්නේ ''ඉදං සච්චා භි නිවේෂ කාය ග්‍රන්ථ'' නම් වූ, මෙයම සත්‍යය අනෙක්වා අසත්‍යය යන දෘෂ්ටියට වැටීමයි. හරි මග හරි ක්‍රමය නම්, අපවාද එල්ලකොට දේශනා නොකිරීමත්, මම මෙබඳුය අන්‍යයෝ වැරදිය යන මතයන් අත්හැර, හේතුවත් ඵලයත් ලැබෙන හැටි පටිච්ච සමුප්පාද දහම් න්‍යායෙන් පෙන්වීමත් බව බුද්ධ දේශනාව අනුව දැන ගැනීමයි. එතකොට නුවණැත්තන්ට ගෝචර වූ ධර්ම මාර්ගය නුවණැති පින්වතුන්ට තෝරගන්න පුළුවන්. අන්‍යයන් සම්බන්ධයෙන් සංසාරෙන් එතෙර කිරීම පිණිස ලොව්තුරා බුදු වූ තථාගතයන් වහන්සේටත් කළ යුත්තක් නැති බව දේශනාවේ පෙන්වා තියෙනවා. ''තුම්හේහි කිච්චං ආතප්පං අක්ඛාතාරෝ තථාගතා'' යන දහම් වැකියෙනුත් ඒ බව කියවෙනවා. (නුඹලාට කුමක් කරන්නද? තථාගතයන් වහන්සේ එතෙර කරන්නෙ නෑ. මග පෙන්වනව විතරයි. කෙලෙස් තවාගැනීමේ කටයුත්ත සිදුකර ගත යුත්තේ තමා විසින්මයි.)

යම් භාෂාවක පදයකට අර්ථයක් සම්මත කරගෙන තිබියදී අන්‍යයෙක් අදහසක් දැක්වීමට ඒ පදය වෙනස් අර්ථයකින් භාවිතා කළොත්, ඒ පින්වතා හැඟවූ අදහස අනුව දහම් අර්ථය හරි වැරදි බලා තීරණයකට බැසීම සුදුසු බවත්, මුලින් සම්මත කරගත් අර්ථය ගෙන හරි වැරදි විවේචනය කිරීම නොකරන ලෙසත් අරණ විභංග සූත්‍රයෙන් දේශනා කර තියෙනවා.

යම් කෙනෙකුගේ සියයක් අගුණ අමතක කර, විද්‍යමාන එක ගුණයක් හෝ වර්ණනා කර ඒ ගුණය වන්දනාමානයට සුදුසු නම්, ඒ ගුණය සිහිකර වැඳීමත්, ප්‍රති උපකාරයට සුදුසු නම්, ප්‍රතිඋපකාර කිරීමත් සත් පුරුෂ ගුණයක්. එතකොට නුවණැති පුද්ගලයා, ගුණය පැසසුම් ලබන්න සුදුසු යහපත් මගක් බවත් දැන ගන්නවා. අගුණයක් ඇත්නම් එතැන උපේක්ෂා වීමෙන් ගැටීම් ඇතිකර ගන්නෙ නෑ. කරුණු වැටහෙනකොට හරි මගට පැමිණෙනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩ හිටපු කාලයේ එක් අනාගාමී උපාසක කෙනෙක් උන්වහන්සේ ළඟ එකත් පස්ව හිඳගෙන ඉන්නකොට කොසොල් රජතුමාත් උන්වහන්සේ බැහැදකින්න පැමිණියා. රජතුමා පැමිණි බව දැන දැනත් උපාසකතුමා නිහඬව ඉඳගෙන හිටියා. ඒක දැකපු කොසොල් රජතුමාට දූෂ්‍ය බවක් ඇතිවුණා. ගරු සරු නොකළාට පසුව දඬුවම් දෙන්න හිතාගෙන රජතුමා බුදුන් වැඳල පිටවී ගියා. පසුව රාජ පුරුෂයන් ලවා උපාසකතුමා රජවාසලට ගෙන්නුවා. දුර පටන්ම වැඳගෙන රාජ ගෞරව දක්වමින් රජු ඉදිරියට පැමිණුන උපාසකතුමාගෙන් කොසොල් රජතුමා අසා සිටියේ ''මම කොසොල් රාජාධිපති බව නුඹට වැටහුණේ දැන්ද? බුදුරජාණන් වහන්සේ ළඟදී එය නුඹට අමතක වුණාද?'' කියලයි. එතකොට උපාසකතුමා, ''ස්වාමීනි, බුදුරජාණන් වහන්සේ අබියස ඊට වඩා ගරු කටයුතු උතුමෙක් මම නොදකිමි'' යි කියා පිළිතුරු දුන්නා. බුද්ධ ගරුත්වයට පැහැදුණු රජතුමා උපාසකතුමාව නිදහස් කර හැරියා.

මේකෙන් පේන වැදගත් කාරණා දෙකක් තියෙනවා. රජතුමාගේ තිබිච්ච අඩුපාඩුවක් රජතුමාට සකසා ගන්න හැකිවීම එකක්. අනිත් කාරණය නම් සමාජ චාරිත්‍රයක් අනුව වැඳීමක් සිදුකිරීමෙන්

ආර්ය ගුණයට බාධාවක් නොවන බවයි. **අනාගාමී උතුමෙක් සම්ප්‍රදාය අනුව රජවාසලේදී රජතුමාට වැඳීම, ආචාර කිරීමෙන් කර ඇති බව ඉහත කරුණින් පෙනී යනවා.** ගුණයකට ගරු කිරීම, තෙරුවන් ගුණයට පසඟ පිහිටුවා වැඳීම, මේ සා වටිනා දහම් මගක් අද වන තුරු විද්‍යමාන වන ලෙස ගෙන ඒම නිසා එබඳු අයගේ ඒ උතුම් ගුණයට ප්‍රසංසා කිරීම කියන මේවා කොහොමත් යහපතට මිසක් අයහපතට හේතු වෙන්නෙ නෑ. **භික්ෂූන් වහන්සේ නමකගේ අඩුපාඩුවක් දැකලා, සිවුරු හැරවා පන්නා දමන්න හෝ තාපස වත් ඇති කෙනෙකු ගිහි වතට ඇද දමන්න හෝ යම් කිසි ගිහියෙක් හෝ භික්ෂුවක් උත්සාහ දරනවා නම්, ඊට පෙර තමා කවුද කියල තමා දෙස බලා, ළඟ සිටින පංච නීවරණ නමැති තමාටම මහා වින කරන හොරු ටික පළමුවෙන්ම පන්නා දැමිය යුතුයි.** ඉන් පසු ඉන් පහළ අයට අනුශාසනා කරන්න තමාට සුදුසුකම් ඇතැයි කියා සිතීම යහපත්. ඊටත් වඩා ශාසන ශුද්ධියක් ගැන බලාපොරොත්තු වෙනව නම්, තමා බ්‍රහ්මචාරී වූ ආර්ය ගෝත්‍රයට පත්වෙලා යම් ඵලයක් සඳහා බ්‍රහ්මචාරී ගුණය රකින්නේද, එය පූර්ණ කර උතුම් ඵලයට පත්වෙලා ඉන්පසු ශාසන ශුද්ධියක් ගැන සිතිය යුතුයි. ඒ කාරණය නොකර ඊට ගියොත්, වෘෂභයාට හිමි තැන කොටළුවා ගැනීම වගේ දෙයක්ද කියලත් සිතා බැලිය යුතුයි.

ගුණවතුන්ට හරි මග පෙන්වපු ගුරුවරුන්ට, තෙරුවන් ගුණයට පසඟ පිහිටුවා වැන්දට කිසි විටෙකත් අඩුපාඩුවක් වෙන්නෙ නෑ. මිනී මරපු, මංකොල්ල කාපු, වනචර සල්ලාලකම් කරමින් ස්ත්‍රී පුරුෂයන් අමාරුවේ දාපු, හොර මගඩි වැඩ රහසින් කරපු අයට ඒ බව දන හෝ නොදන උපහාර දක්වන්න පෙරහැර පවත්වන, රූප ඇඳ මල්මාලා දමා ගරු උපහාර කරන, මැරුනම මහත් සේ ගුණ වර්ණනා කරමින් නැති ගුණ කියන... මේ ආදී කාරණාවන් ගැන කම්පා නොවන සමහර උදවිය, නිර්මල වූ නිරාමිස සුවයට මාර්ගය පෙන්වන, සංසාරයේ කිසි දිනෙක නොලබපු නිවන් සුවය ලබන්න මග පෙන්වපු, ඒ මග අතරමග විනාශ නොවී රැකගෙන මේ දක්වා ගෙනාපු උතුමන්ට දෙන ගරු වචන මාත්‍රයක්වත් දකින්න නෑ. නමුත් ඒ අයගෙන් ලැබෙන යහපත, මව් කෙනෙක් තම දරුවට පෙවූ කිරිවලටත් අහලකටවත් සම කරන්න බෑ. දහම් කිරි ගෙනදෙන මග යමෙක් ලබා දුන්න නම්, එක අත්බවක් රකින්න දුන් මව්කිරට වඩා ඒ දහම් කිරි බිඳක් බිව් කෙනෙකුට අනන්ත යහපත උදා වෙනවා. මේ බව ඒ දහම් කිරි නොපෙවුණු අයට නොවැටහීම පුදුමයක්ද නොවෙන්න පුළුවන්.

මෙබඳු දහම් කිරි බිව් අයට පමණයි ඒ උතුම් මග ගෙන ඒමේ වටිනාකම වැටහෙන්නේ. ඒ ගුණය ගැන හිතනකොට නිකම්ම වැඳීම නෙවෙයි, පෙරලි පෙරලි වැන්දත්, ඒ දහම් මග ගෙනා පරපුරේ සැමටම ඒ වැඳුම හිමි වේවා කියා වැන්දත් වැඩක් මිස අවැඩක් වෙන්නෙ නෑ. එබඳු ගුණ පෙනෙන කාට වැන්දත් ගුණය හරි හැටි අරමුණු වෙලා තියේ නම්, ඒ වැඳුම ඒ පුද්ගලයාගේ කෙස්, ලොම්, නිය, දත්, සම්.... ආදී දෙතිස් කොටසට හිමි වෙන්නෙත් නෑ. ඔහුගෙන් හෝ ඇයගෙන් පහළ වන පාපයකට, දුෂ්චරිතයකට හිමි වෙන්නෙත් නෑ. ඔහු හෝ ඇය දරන මිත්‍යා ලබ්දියකටත් හිමි නෑ. අරමුණු කළේ යම් ගුණයක් නම්, ඒ ගුණයටම ඒ වැඳුම හිමි වෙනවා. පළමුව ගුණය වටහා ගත්තම ඒක ලැබෙන ලාභයක්. ගුණය වටහා නොගත් කෙනෙකුගේ වැඳුම නම්, කොහේ හෝ තැනක හිත පිහිටුවා ගත් ගති ලක්ෂණයකට අදාල වෙන්න පුළුවන්.

අපි අම්මට වඳිනවා. ''**මව බුදුන් වැනිය, පියා බ්‍රහ්ම වැනිය. එබැවින් දෙමව්පියෝ දරුවෙකුගේ වැඳීම ලැබීමට සුදුසුය**'' මේ බුද්ධ වචනයක්. දරුවෙක් විසින් තම මව හෝ පියා වෙතට තමන්ට කරපු ගුණය සලකා වඳිනවා. නමුත් මේ මව හෝ පියා රහත් ඵලයට පත්වෙලත් නෑ. ඊට මෙහා මග ඵලයකත් නැති වෙන්න පුළුවන්. බොහෝ විට සුචරිතයකත් නොපිහිටා ඉන්න පුළුවන්. පියා බේබද්දෙක් වෙලා මව අභිසාරිකාවක් වෙන්නත් පුළුවන්. නැත්නම් මිනීමරුවෙක්, මිනී මරවන්නියක් වෙන්නත් පුළුවන්. එහෙනම් ඇයි වඳින්නේ? ලෞකික වශයෙන් අපිට ලොකුම උදව්ව කරල තියෙන්නෙ කවුද කියල පළමුවෙන්ම හිතන්න ඕන. ලෝකය අපට නොතේරී තිබුණට අපට උදව් කළ අය බොහෝ ඉන්නවා. මේ ගැන ටිකක් විපරම් කරල බලන එක ඉතා හොඳයි.

කවුද අපට උදව් කරපු අය? **පුංචි කාලෙ කරපු උදව් තුට්ටුවකටවත් නොසැලකුවට, කාමච්ඡන්දයෙන් බැඳුනට පස්සෙ තරුණයෙක් තරුණියක් කරපු උදව්ව, රස්සාවක් ලබා ගන්න කරපු උදව්ව, අසනීප වෙලාවක කන්න දෙයක් දීපු, සාත්තුවක් කරපු උදව්ව නම් කැපිල පේනවා.** නමුත් අපට අමතක වෙච්ච උදව් ඊට වඩා මහා බලවත්. ඒව පේන්නෙ නෑ. පෙම්වතා හෝ පෙම්වතිය සෙරෙප්පුවෙන් කම්මුලට ගහපු වරදට සමාව දෙන්න කැමතියි. ඒක ක්ෂණික කෝපය. ඒ වුනාට (එහෙම සෙරෙප්පුවෙන් ගැහුවත්) මට මතකයි එයා මට කරල තියෙන උදව් කියල, මෙහෙමත් කියනවා. නමුත් වයසට ගිය මව, පියා රවල බැලුව නම්, බැන්න නම්, ඒක ලේසියෙන් සමාව දිය නොහැකි වරදක් ලෙසත් පේන අවස්ථාත් තියෙනවා. පෙම්වතා හෝ පෙම්වතිය දුන් සෙරෙප්පු පහර කාගෙන දෙකට නැමෙන්නත් පුළුවන්. නමුත් මව් පියන් වැඩිහිටි අය දීපු හරියට හැදෙන්න හේතුවන අවවාදයකට ප්‍රතිචාර වශයෙන් පා පහරක් හෝ පොලු පහරක් දෙන අවස්ථාත් දකින්න පුළුවන්. කාමච්ඡන්දය (කාමයට ඇති කැමැත්තෙන් අන්ධ වීම), ව්‍යාපාදය (වැය වෙන හෙවත් ක්ෂය වෙන පහත් දේවල් කරා පිහිටීම) බලවත් වෙනකොට මේවගේ අවස්ථා සිද්ධ වීම පුදුමයක් නෙමෙයි.

අපිට උදව් කරපු අය ලෙස අපි සලකන්නේ ලෞකික වශයෙන් අපිට මොනව ලබා දුන් අයද? දේපළ, ඉඩකඩම්, කනබොන ආහාර, නොයෙක් බඩු බාහිරාදිය, නැති බැරි වෙලාවට කරන මිල මුදල් ආදී උපකාර අපි සලකන එක් උදව් කොටසක්. මේ උදව් ලබාගෙන ඒවාත්

සමග අපි හම්බකරගත්ත සියලු දේම ජීවිතේ බේරගන්න විකුණනවා. පුළුවන්නම් තව තවත් බැගෑපත් වෙලත් ඉල්ලනවා. ණයත් වෙනවා. ඒ මොකක් රැක ගන්නද? මේ ශරීරය රැක ගන්න.

දැන් බලන්න ඕන අපි අමතක කරල දාපු පැත්ත. මේ හැම ශරීරයකටම කුඩා කාලයක් තිබිල තියෙනවා. අවු ගානේ වසර හතේ පටන් ඉන් කුඩා කාලය තුළ තනි වුනා නම්, ශරීරය පවත්ව ගන්නේ කොහොමද? වසර හය, පහ, හතර, තුන, දෙක, එක, මාස හය, තුන, මාසය, උපන් මොහොත.... **බලා සිටියදී අතීතයට යන්න යන්න ශරීරය රැක දෙන්න කරපු උදව් ප්‍රමාණය අපට අමතක වුනත්, ඒ සියලු උපකාර දැන් තියෙන වැඩිච්ච ශරීරයට කරන උපකාරයන්ට වඩා අති මහත් බව පෙනී යන්න ඕන. අපට නොපෙනෙන පැත්ත තවත් ඈත අතීතයට දිව යනවා.** අත්බවයකින් චුත වුනාම අපට පහළ වන ගතියක් තියෙනවා. ඒ ගතිය ඊට අනුරූප ස්ථානයක් හා සම්බන්ධ විය යුතුයි. ඒ වෙලාවට පුද්ගලයා මහා අනාතයෙක්. ගඟේ ගහගෙන යන මිනිහට එයින් බේරෙන්න, නැවත ජීවිතය පවත්වන්න ගොඩබිම රත්තරන් කන්දක් තිබුණත් වැඩක් නෑ. මාලිගා තිබුණත්, කොච්චර පරිවාර සෙනග හිටියත් ඒවායින් වැඩක් නෑ. වතුරේ ගහගෙන යන මළ මිනියක් වේවා තමා අසලින් ගසාගෙන යනව නම්, ඔහු මොකක් කරයිද? කල්පනා කරල බලන්න. ඔහුට යමෙක් මෙහෙම කියනව කියල හිතන්න.

පින්වත, ගොඩබිමේ රන් කන්දක් තියෙනවා. මහා මාලිගාවක් තියෙනවා. දිව්‍ය අප්සරාවන් වැනි තරුණියන් ඉන්න අන්තඃපුරයකුත් තියෙනවා. රජ බවට පත්කරවගන්න සිංහාසනයක්ද හිස්ව තියෙනවා. මුළු රටේ රාජ්‍යයත් හිස්ව තියෙනවා. ඔබේ අත ළඟ ගසාගෙන යන මළ මිනියකුත් තියෙනවා. පින්වත, ඔබට පිළිසරණ වෙන්න නම් දැනට කිසිවෙකුත් නෑ. ඔබට ලෝකයේ මේ කියපු දේවල්වලින් දැන් වටිනාම දේට හිත තබා බලාපොරොත්තු වන දේ මට කියන්න. හැබැයි මේ කරුණත් මතක තියාගන්න. ඔබේ ජීවිත කාලයම දැන් ඔබ කැමති (වටිනාම) දේ ආරක්ෂා කරන්නත් බැඳී සිටිය යුතුයි. දැන් මළ මිනියත් අත ළඟටම ඇවිල්ලයි තියෙන්නේ. තීරණය මට කියන්න.

මේ විදිහට කිව්ව නම් ඔබ දෙන තීරණය අපක්ෂපාතීව සත්‍ය ගරුකව ඔබම තීරණය කරගන්න. එදාට ඔබට තේරෙන කාරණයක් තියෙනවා. අද ඔබ ආත්මාර්ථකාමීද නැත්ද? දියේ ගිලී මරනයට පත්වීමෙන් බේරෙන්න අවස්ථාව උදා වී ඇති ඔබට දැන් වටින්නේ මළ මිනියද, රාජ්‍යයද? මළ මිනියේ එල්ලී ගොඩට ආවට පසු ඔබ ගන්නා තීරණය

කොතෙක් දුරට ආත්මාර්ථකාමී වී ඇත්දැයි සිතා බලන්න. ඔබ හරිනම් රාජ්‍යය පසෙක තබා මළ මිනියට සත්කාර කළ යුතුයි නේද?

ඔබ මෙළොවට බිහි වෙලා තියෙන ඔය කරජ කායට (ශරීරයට) හිමිකම ලැබිල තියෙන්නෙත් මේ විදිහටයි කියල හිතාගෙන තීරණය ගන්න. ඔබ හිටියේ අනාථයෙක්වද නැත්ද? එදා පිළිසරණ වුනේ කවුද? එදා පටන් වැඩුනේ කොහේද? වැඩී මෙළොවට බිහි කළේ කවුද? බිහි කර මාසය, දෙක, තුන, හය, අවුරුද්ද, දෙක, තුන, හතර, පහ, හය, හත... ඉන් පසු කාලය ගෙවුනේ කොහේද? ඔබේ ඇප උපස්ථාන කළේ කවුද? උදව් කළේ කවුද? ඒ අය ඒ කටයුතු සිද්ධ කළේ තරහකින්ද? ආදරයෙන්ද? මේ ටික හොඳට හිතල බලන්න ඔබ දක්ෂ නම්, ඒ තමන්ට කළ උපකාරයට ප්‍රතිඋපකාර කරන්න ඔබ ගත්ත ක්‍රියා මාර්ගය මොකක්ද? මේ ගැන හිතල බලනව නම්, තමන්ටම නිසි තතු වැටහෙන්න ඕන. මේ කාරණාව තේරුණොත් අපි අම්මට තාත්තට වඳින්නෙ ඇයි කියල වටහා ගන්න පුළුවන්. අපේ මේ කයට මේ අත්බවයේදී ලෞකික වශයෙන් කවුරුන් හෝ යම් උදව්වක් කළා නම්, ඒ අතරින් සැමටම වඩා මූලික වූත් බැරෑරුම් වූත් උදව්ව කරල තියෙන්නෙ කවුද කියල හිතල බලනකොට වඳින්න සුදුසු වූ ගුණය වැටහෙන්න ඕන.

එහෙම වැඳල අපි කියන්න ඕන මොකක්ද? පියාණෙනි, බේබද්දෙක් නොවන්න. ඔබේ මතු අනාගතයට යහපත වන, සසර දුක නිවන්න හේතු වන බුදුපියාණන් වහන්සේගේ දරුවෙක් වී උතුම් ගුණයට පත්වන්න. එදාට මාගේ වැඳුම ඔබ කෙරෙහි අනන්ත ගුණ සිහි කරමින් සිදු කරමි. අද මාගේ මේ වැඳුම ඔබ මට කළ මේ ලෞකික උපකාරයටයි.

මෑණියනි, දුෂ්චරිත වළකා ගන්න. සුචරිත උත්තමාවක් වන්න. මට කළ උපකාරය සිහි කර ඔබට මා කරන මහෝපකාරයයි මේ. අනාගත යහපත වන සසර දුක නිවන මග කියා දුන් බුදුපියාණන් වහන්සේගේ දූරිවියක් බවට පත්වන්න. එදිනට මාගේ මේ වැඳුම ඔබ කෙරෙහි අනන්ත ගුණ අරමුණු කරමින් සිදු කරමි. අද මාගේ මේ වැඳුම මෙළොවට මා බිහිකර හදා වඩා ගත්තා වූ ඒ ලෞකික උපකාරයටයි.

''වැරදි කරන අම්මට තාත්තට ඒ වැරැද්දට දොස් කිව්වට බැන්නට පව් කොයින්ද? මම සාධාරණය ගරු කරන කෙනෙක්. මට ඔය වැරදි පේන්න බෑ. අම්මට තාත්තට වුනත් මම කියන්නෙ මූණටමයි. හැංගිලා කරන කථා මගේ ළඟ නෑ.'' මහත් පුරසාරමින් මෙහෙම නොකියා, දහම අනුව සිතන ආර්ය වූ බෞද්ධ දරුවෙක් ලෙස කියනකොට, ඒ දරුවෙක් ලෙස සම්මතේ හිටියත්, සම්මත මව පියා ඒ කියමන පිට ආර්ය ගුණය ලැබුව නම්, ඒ දරුවාට දෙපා සිඹ වැද වැටෙන්න වටිනා ආර්ය ගුණයක් තිබූ බව දෙමාපියන්ද වටහා ගන්නවා ඇති.

යම් දරුවෙක් තම දෙමව්පියන් කර දෙපැත්තේ තබාගෙන සියක් අවුරුද්දක් ඇප උපස්ථාන කළත්, එයින් බිව්ව කිරි උගුරකවත් ණය නොගෙවෙන බවත්, නමුත් ඒ දරුවා විසින් මෙහෙයවන මව් පියන් බුද්ධ ශාසනගත ආර්ය ගුණයක මොහොතක් හෝ පැහැදවීමෙන්, ඒ අත්බැවේ බිව් කිරි පමණක් නොව අනන්ත සංසාරයේ දරුවෙකුව මවගෙන් බොන ලද කිරි ණයත් (කිරි ණය මුල් කරගෙන දරුවා වෙනුවෙන් කරපු සියළු ඇප උපස්ථාන හා සියළු වෙහෙස සඳහා වූ ණය) ගෙවා, ඒ මව් පියන්ට දරුවා විසින් වැඩිපුරත් දුන්නා වන බවත් බුද්ධ දේශනාවයි. මෙහෙම කියන කොට පැරණි යහපත් කවියකුත් සිහියට නැගෙනවා.

පින් මඳ පුතුන් සියයක් ලදුවත් නිසරු
ගුණ නැණ බෙලෙන් යුතු පුතුමය ඉතා ගරු
එක පුන් සඳින් දුරු වෙයි ලොව ගණ අඳුරු
නෙක තරු රැසින් එලෙසට නොම වේය දුරු

ශාසන දහමින් කටයුතු කරන මෙබඳු දරුවන් ලෝකයට බිහිවුනොත්, ඒ උතුම් වචන අහන මවට පියාට සත්‍ය දහම් බලය ඉදිරියේ කෙසේවත් විරසකව නැගී සිටින්න බැරි වෙනවා. හඟවන්න ලැජ්ජා වුනත් ඒ වචන හිතේ රැව් පිලිරැව් දෙමින් දෝංකාර දෙන්න වෙනවා. පුතා කියන මග නියම මග බව මව පියා තේරුම් ගන්නවා. එහෙම ඉන්න දුවල පුතාල ලෝකෙට මැණික් වගෙයි. සීලයට උපමා කරපු මේ මහ පොළොවට මැණික් සඟවන්න බැරිව යනවා. (මාන්නය ක්‍ෂය කිරීමයි මාණික්‍ය හෙවත් මැණික් කියන වචනයේ පරමාර්ථ අර්ථය) සම්පත් සඟවන්න, වනසන්න හේතු වන ලෙස සොබාදහම හැඩගස්වන්න බැරි වෙනවා. තමා තුළ සටනක් නැති ගුණය හෙවත් ස්ව + අරණ =ස්වර්ණ පොළොවෙන් මතු වෙනවා. මහ පොළොව සශ්‍රීක කරන්න පොහොර තියෙන තැනයි මේ පෙන්වා දුන්නේ. අවුරුදු ලක්‍ෂ කෝටි ගණන් ඈත අතීතයේ පටන් ගස්කොලන් වැවුණ මේ පොළොවට, අදින් අවුරුදු පනහක හැටක ඉඳල පොහොර හේදිලා ගිහින් කියල කවුරුහරි කිව්වොත්, ඒක පිලිගන්න බැරි කතාවක්. සිද්ධ වෙලා තියෙන්නෙ මොකක්ද කියල බුදු දහම තුළින් පෙන්වල තියෙනවා. ''විඤ්ඤාණ පච්චයා නාම රූපං - නාම රූප පච්චයා සලායතනං'' මේ තමයි අනාගත දූෂ්‍ය පරිසරයට හේතුව.

හිත දූෂ්‍ය වුනාම මොකද වෙන්නේ, අනන්ත විශ්වයේ විහිදිලා පවතින මනෝ ධාතුව, ඒ දූෂ්‍ය මනෝ විඤ්ඤාණ ධාතුව ඇසුරු කරමින් දූෂ්‍ය වූ නම්‍යතාවයක් විශ්වගත රූප වස්තූන් සමග සම්බන්ධ වෙලා ක්‍රියා ශක්තියක් පහළ කරනවා. එතකොට ඇස, කන, දිව, නාසය, ශරීරය කියන අභ්‍යන්තර ආයතනත්, මේ ශරීරය හා සම්බන්ධ සෑම ඉන්ද්‍රියක්මත්, ඒ ඉන්ද්‍රියන්ට ගෝචර වූ බාහිර ලෝකය යැයි කියන රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ ලබාදෙන ද්‍රව්‍ය වස්තූත් අනුරූපව දූෂ්‍ය ගතියට හැඩ ගැහෙනවා. මේ නිසා සිද්ධ වෙන විනාශය හේතු ඵල වශයෙන්, පටිච්ච සමුප්පාද ධර්ම වශයෙන් දැනගෙන හරි මග පිහිටියොත් ලෞකික ප්‍රශ්නත් විසඳෙනවා. එතකොට පරීක්‍ෂණ ආදිය කරල මුකුත් හොයන්න අවශ්‍ය නැති වෙනවා. නමුත් විඤ්ඤාණයේ දූෂ්‍ය බව වැඩි කළොත් නම්, පෙරලෙන ලෝකෙට මුක්කු ගහන්න, මුක්කුවේ මුල තබන්න බිමක් නැති වෙනවා. එතකොට අනාථ බවටමයි වැටෙන්න වෙන්නේ.

අපි දැනට මේ පොහොර බේත් ආදිය පරිහරණය කළාට, ඒවා පාවිච්චි නොකළ පෙර රජ කාලයේ අලි පැටව් වගේ හිටපු ජාතියක් තමයි සිහල ජාතිය කිව්වේ. ඒ කාලේ පිටරටට සහල් යවන්නත් අස්වැන්න ලබා දුන්නා. එක හාල් කුල්ලක් තවත් දේකට මාරු කරන්න ලංකාවේ කෙළවරක පටන් අනිත් කෙළවරට ගියත් බැරිවුනයි කියනවා. ඒ වගේම ස්වර්ණාභරණයෙන් සැරසිච්ච රූමත් කාන්තාවකට රෑ දවල් දෙකේ ලංකාවේ එක කෙළවරකින් පටන් ගෙන අනිත් කෙළවරට නිරුපද්‍රිතව යන්න පුළුවන් වුනා කියලත් කියනවා. ඒ මොකද? කෙනෙකුට කියන්න පුළුවන් දඬුවම් බලවත් නිසා කියල. නමුත් එදා තිබුණෙ දෙතිස් වදය විතරයි. අද ඊටත් වඩා දරුණු උපක්‍රමවලින් වද දෙන කාලයක්. ප්‍රසිද්ධියට සාමය කියල කිව්වත්, දාමරික ලෝකයේ ගිනි අවි, බෝම්බවලින් වගේම ගිනි ගෙන දැවෙන ටයර් සෑයවල්වල පවා විඳින දුක් දාහ ඇත්නම් ඒවාත් දූෂ්‍ය ගති සිත්වලට, දූෂ්‍ය බවින් හොයන ප්‍රතිකර්ම නිසාම බිහිවෙච්ච දේවල්.

එහෙනම් මේකට හේතුව එදා බලවත් දඬුවම් තිබ්බිච්ච නිසා නෙමෙයි. **නිර්මල බුදු සසුන බැබලුන නිසා, මගඵල ලැබූ උතුමන් වහන්සේලා අනුත්තර පිං කෙත් වෙලා ප්‍රසන්න වූ මනසවල් ලක් වැසියන්ට පහළ වූ කාලයක් තිබුණ නිසා ඒ සියලු සශ්‍රීක බව නැගුණා. එදා තිබ්බිච්ච ඒ ගුණ ධර්ම උපක්‍රමශීලී විදියට විනාශ කිරීමේ ප්‍රතිඵලය නිසා අද මේවගේ විනාශයක් පහළ වෙලා තියෙනවා.** සත්‍ය වූ අවිහිංසා සහගත නියම මග නැවතත් මතු වුනොත්, මේ දහමේ සත්‍යතාවය ඉර හඳ වගේ පේන්න පටන් ගන්නවා. යම් කාලයක ඒ බණ දහම් අහන දරුවන්ද, දෙමව්පියන් වන දිනයක් උදා වෙනවා. එදාට ලෝකයේ ඒ ප්‍රදේශය තුළ උතුම් ශිෂ්ටාචාරයක් ඇති, කළ ගුණ හඳුනන දැහැමි සමාජයක් බිහිවනු ඒකාන්තයි.

ඒ බිහිවන ශිෂ්ට වූ සමාජයේ ප්‍රාණඝාත, අදත්තාදාන, කාමමිච්ඡාචාර ආදී දුෂ්චරිත බොහොම දුලභ වෙනවා. බොරු, කේලාම්, පරුෂ වචන, ප්‍රලාප දුලභ වෙනවා. ලෝබ ගති නැති ත්‍යාගවන්ත භාවයත්, ද්වේශ ගති නැති අන්‍යෝන්‍ය සුහදතාවයත්, මෝහ ගති නැති ගුණවත් උතුමන්ට ගරු කරන සත්‍ය දකින නුවණ ඇති පිරිසකුත් බිහි වෙනවා. ඒ අයගේ දරුවනුත් පිළිසිඳගැනීමේදීම වාසනාවන්ත උතුම් පින්වතුන් වෙනවා. බිහිවෙලා වැඩෙන්නෙත් ශිෂ්ට වූ සමාජයක. වැපිරූ දෙයට අනුව ප්‍රතිඵලය ලැබේ යන කියමන මේ ආකාරයෙන් සැබෑවක් බවට පත්වෙනවා. එබඳු සමාජයක් පරාජය කරන්න බාහිර පිරිසකට බැරි වෙනවා. **ජාතියක් ලෙස නැගී සිටිනවයි කියන්නේ සමාජ සම්මත ජාති, කුල බේද නැති, ශ්‍රේෂ්ඨ නිසා සීහ නම් වූ පිරිසිදු හිත හෙවත් ලය නම් වූ බැවින් සීහලය (ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ලය) හෙවත් සිහල ජාතියක් ලෙස නැගී සිටීමයි.** එතකොට ඇණ කොටා ගනිමින් මානයෙන් උදම් වන තිරිසන් ගතියක් වන සිංහ අර්ථය නිසා ඇතිවන සිංහල දුරුවෙලා, නියම සිහල ජාතිය නැවත විද්‍යමාන වෙනවා.

සිහල ජාතිය ආර්ය ජාතියක්. මේක සිංහ කරගත්තම තිරිසන් වූ මානයෙන් උඩඟු ජාතියක් වෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේත් සීහ කියන ශ්‍රේෂ්ඨ නාදය කළා මිසක්, සිංහ නම් වූ තිරිසන් නාදය කළා දැයි විමසා බැලීම වටිනවා. බුදුපියාණන් වහන්සේ නායකත්වයෙන් අග්‍ර වූ නිසා නාග නම් වෙනවා මිසක්, විසකුරු සර්ප ගතියෙන් යුත් නිසා නාග කිව්වා නෙමෙයි. මේ ගැන හිතල බලන්න. අපක්‍ෂපාතීව පංච නීවරණයන්ට ගැති නොවී හිතුවොත් දහම් රටාව වැටහෙනවා. බුද්ධ වචනය දැනගෙන අනුකූලව දහම් මගත් ප්‍රකාශ කරන්න පුළුවන් වෙනවා.

වහරක අභයරතනාලංකාර හිමිපාණන් විසින් දේශිත සැඟවුණ දහම් කරුණු ඇසුරින් සකස් කළේ :

නීතිඥ චන්දන සිරිවර්ධන

රාග, ද්වේශ, මෝහයන්ගෙන් නැගෙන මහා ගින්න දැක නිවා ගනිමු...

පසුගිය කලාපයෙන් - අප විසින් ගොඩ නැගූ ශක්තිය අපටම විපාක දෙන හැටි....

මනස පූර්වාංගමව ගොඩනගා ගත් අවිද්‍යා තෘෂ්ණා සහගත ලෝකය, අපි බලාපොරොත්තු වූ සැප ලඟාකර ගැනීම සඳහා අප විසින්ම රැස්කරන කර්ම සහ ඒවායේ විපාක අනුව සැප නමැති මායාවකින් වහපු අනන්ත දුක් ගොඩක් බවත්, ඒ දුකින් මිදීමට නම් මනස පූර්වාංගමව සුවය දෙන වැඩපිළිවෙලක් තුලින් පෙර ගොඩනගා ගත් ලෝකයට ඇති ඡන්දරාගය අත්හැර, ඒ පස්කම් සැප නමැති ලෝකයේ නොඇලී එයින් මිදිය යුතු බවත්, එය නිවීම හෙවත් ඒවායේ ඡන්දරාගය දුරුකිරීම නිවන බවත් පසුගිය කලාපවලින් පෙන්වා දුන්නා.

නිවන්න නම් ගිනි දකින්න ඕන. රාගය ගින්නක්. රාගික හැඟීමක් ආවම ශරීරය උණුසුම් වෙනවා. උණුසුම් වෙන්නෙ ගින්නකින්. ''සීත හිම වත සීත නොදනේ දනේ උණුසුම ආදරේ'' මේ තමයි ලෝකයා හිතන විදිහ. හිම මිදුණු හිමාලයේ සීතලත් නොදනෙන උණුසුම මොන තරම් විශාල ගින්නක් වෙන්න ඕනද? මේ ගින්නේ ප්‍රමාණය මස් ලේ ඇහැට නොපෙනෙන නිසා අපට වැටහෙන්නෙ නෑ. මේ රාග **ගින්නෙන් ගොඩනැගෙන ශක්තියේ ප්‍රමාණය කොච්චරද කියනවනම්, මේ ආස්වාදයට බාධා කරන යමෙක් ඇත්නම්, ඔහු හෝ ඇය මරා දමන්න තරම් ප්‍රබල වන අවස්ථාවන් පවා මාධ්‍ය හරහා අපිට ඕනෑ තරම් දකින්න අහන්න පුළුවන්.** අපට මේ ගින්න වැටහෙන්නෙ නැත්තේ මිහිරි හඬ නමැති ආස්වාදයේ මායාවෙන් ශබ්ද මාධූර්යයෙන් සත්‍යය වහල තියෙන නිසයි. **ශබ්ද මාධ්‍යය ලෝක ධර්මතාවයේ යථාර්ථය අවබෝධ කරගන්න මහෝපකාරී වුනත්, සාහිත්‍ය රසයන්ගෙන් වට කළාම අර්ථය යටපත් වෙලා ශබ්ද රසය විතරක් මතුවීම අවබෝධයට බාධාවක් බව පේනවා.**

ද්වේශය ගින්නක්. තරහක් ආවම ශරීරය ක්‍රියා කරන්නේ කොහොමද? ''මට ඕකට දෙකක් ගහන්නම හිතයි....'' මෙහෙම කියන කොට අත මිට මෙලවිලා, මුහුණ කට රෞද්‍ර වෙලා, ඒ ගති ලක්ෂණ උදා කරන්න ශරීරය ක්‍රියාත්මක වුනේ ලේ ධාතුව රත් වීමෙන්. තරහ කෙනෙක් දැක්කම ''මගේ ඇගේ ලේ උණු වුනා. මම අදටත් ඉවසගෙන ආවා'' ආදී ලෙස මෙහෙමත් කතාවට කියනවා. එහෙනම් මේ උණු වෙන්නෙ ගින්නකින් නේද?

මෝහය ගින්නක්. තමන්ගෙ දරුවෙක් නිවසින් බැහැර ගිය වෙලාවක ඒ ප්‍රදේශයේ යම් බරපතල විපතක් සිද්ධ වුනොත් අම්මලා මොකද කියන්නේ? ''අපොයි මගේ පොඩි එකා. මගේ පපුව පත්තුවෙලා ගියා.'' එහෙනම් සත්‍යය මුවා වුනාම හරි දේ නොපෙනෙන කොට මුලා වෙනවා. මේ වගේ ජාති, ජරා, මරණ, ශෝක, පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්ස, උපායාස කියන මේ ජාතියක් හේතුවෙන් හටගන්නා සියල්ල ගිනි බව දකින්න ඕන.

''හේතුං පටිච්ච සම්භූතං හේතු භංගා නිරුජ්ජති'' කියන බුදු වදන අනුව ජාතිය නිරුද්ධ නම් මේ සියලු ගිනි උදා වෙන්නෙ නෑ. ගින්නෙන් ගොඩනැගෙන සියලු දුකින් නිදහස්. ඒ තමයි නිවන. **එහෙනම් නිවන කියන්නෙ අලුතින් එකතු කරගන්න සුවයක් නෙවෙයි. විඳිමින් ඉන්න දුකෙන් නිදහස් වීමයි.**

උදාහරණයක් ගත්තොත් අපට ප්‍රිය මනාප වාහනයක් තියෙනව කියල හිතමු. වාහනය තියෙන කල් ඒක හෝදල පිරිසිදු කරන්න ඕන. පෙට්‍රල් ආදී ඉන්ධන දාන්න ඕන. කැඩුනොත් පළුදු වුනොත් ප්‍රතිසංස්කරණය කරන්න, රක්ෂණය කරන්න, බලපත්‍ර ගන්න, දුම් පරීක්ෂණ සහතික ගන්න.... මේ හැම දේටම දුක් මහන්සිවෙලා උපයා ගත් ධනය වියදම් කරන්න ඕන. පහසුවෙන් ගමන් බිමන් යන එක තමයි ආස්වාදය. හදිසි අනතුරකට පත් වුනොත්, වාහනයට අලාභහානි සිදුවෙනවා වගේම අත පය කැඩිල බිඳිල යන්නත් පුළුවන්. මරණය සිද්ධ වෙන්නත් පුළුවන්. නමුත් ආස්වාදය වැදගත් නිසා ඒ සියළු අවදානම් සහ වියහියදම් කියන ආදීනවයන් අමතක කරනවා. මේ විදිහට වටිනවයි කියල හිතාගෙන ඉන්න සම්පත්වල ආස්වාද මාත්‍රයත්, ඒ වස්තු නිසා ඇතිවන මහා ආදීනවයත් නිතර සිහි කරනකොට ඒවාට තිබුණ ඡන්දරාගය නිවිල ගිහින් නිස්සරණයට පත් වෙනවා.

දුර බැහැර ගමන් නැති, එදිනෙදා ජීවිතය ගොවිතැන් බතකින් පිරිමහ ගන්නා ගැමියෙකුට ගමන් බිමන් සඳහා වාහනයක් නෑ. ආදියේ දුර බැහැර වන්දනා ගමන් පවා ගියේ දෙපයින්. ඒ නිසා ඔහුට වාහනයක් හේතුවෙන් ඇතිවන වියහියදම් හෝ අවධානමක් තිබුණෙ නෑ. අපි සමාජමය වශයෙන් එදිනෙදා ජීවිතයට උවමනා නොවන බොහෝ දේවල් ළංකර ගැනීම නිසා, දුර ගමන් සහ ඒ සඳහා නවීන පන්නයේ වාහන භාවිතා කරනවා. ජීවිත පැවැත්ම සංකීර්ණ කරගැනීම, සංතුස්සකෝච සුභරෝච (යහපත් දේ දැරීමෙන් හිත සතුටු වීම සහ එයින් සැහැල්ලු වීම) කියන බුද්ධ දේශනාවට පටහැනි නිසයි මේ අනවශ්‍ය දුක් කරදර ගොඩගැහිල තියෙන්නේ. මේවායින් නිදහස් වෙන්න නම් බුදු බණ අනුව ජීවිතය සකස් කරගන්න ඕන. ඒ සඳහා ශ්‍රී

සද්ධර්මය ශ්‍රවණය කරන්න ඕන. ඒක බොහොම දුර්ලභයි. සද්ධම්මෝ පරම දුර්ලභෝ කිව්වෙ ඒකයි. ඒ සඳහා කල්‍යාණ මිත්‍ර සම්පත්තිය ලැබිය යුතුයි. ගෞරවයෙන් ධර්මය ඇසිය යුතුයි. යථාර්ථවත්ව නුවණින් මෙනෙහි කරමින් යථා ධර්මානුධර්මයන්ට අනුව හැසිරිය යුතුයි. එතකොට තමයි ධර්මාවබෝධය ලැබෙන්නේ. එහෙම වුනොත් තමයි නියම ලෙස ධර්මශ්‍රවණය කළා වෙන්නේ. එහෙම නොකළොත් ඒක ශබ්දයකට සවන් දී සිටියා පමණයි, ධර්මශ්‍රවණය කළා වෙන්නෙ නෑ.

ධම්මානුධම්ම පටිපදාවේ හැසිරෙනවා කියන්නේ මොකක්ද? අපි උපතින්ම ලෝක සම්මතයේ බෞද්ධ නිසා ලොකු වරප්‍රසාදයක් උප්පත්තියෙන්ම අපට ලැබිල තියෙනවා. බුදුන් වැඳීමේ චාරිත්‍රයක් අපි අතර තියෙනවා. බුදු හාමුදුරුවො මොන වගේ කෙනෙක්ද? ධර්මයේ ඇති වටිනාකම, වැදගත්කම මොකක්ද? සංඝයා වහන්සේලාගේ ගුණ මොනවාද? මේ මොනවත් හරි හැටි දන්නෙ නැතිව වුනත් කුඩා කාලයේ පටන්ම අපි බුදුන් වඳිනවා. ඒ ඇසුරෙන් සතුන් මැරීම... ආදී පව් නොකළ යුතු දේවල් බව අපි දැන ගන්නවා. දන් දීම, සිල් රැකීම, භාවනා කිරීම, බණ ඇසීම ආදිය කළ යුතු පින් රැස්වන දේවල් බවත්, බණ ඇසීමෙන් ගුණ යහපත් චරිතයක් ගොඩනගා ගන්න පුළුවන් බවත්, මේ ආදී ලෞකික වශයෙන් පින් රැස්වන හොඳ දේවල් කරන එක, පව් රැස්වන නරක දේවල් නොකරන එක ජීවිතයට යහපත සිදුවන දේවල් බවත් දැනගෙන, ඒ අනුව ජීවිතය ගෙන යැමයි මූලික ධම්මානුධම්ම පටිපදාවේ හැසිරීම වන්නේ.

තමා උපමා කරගෙන, මට කවුරුවත් හිංසා පීඩා කරනවට මම කැමති නෑ, ඒ නිසා මමත් අන් අයට හිංසා පීඩා කරන්නෙ නෑ, මගේ කියල එක් රැස් කරගත් පණ ඇති පණ නැති කිසිවක් මගේ සන්තකයෙන් පැහැර ගන්නවට මම කැමති නෑ, ඒ නිසා මමත් අනුන් සතු දේවල් පැහැර ගන්නෙ නෑ... ආදී වශයෙන් පරලොවක් ඇතත් නැතත්, ස්වර්ගයක් හෝ අපායක් ඇතත් නැතත්, යුක්තිසහගත භාවය සලකා, නරක අසත් පුරුෂ දේ නොකර හොඳ සත් පුරුෂ දේවල් කරනවා. අවශ්‍ය අයෙකුට උදව්වක් උපකාරයක් හැකි පමණින් කරනවා. දුප්පත් අයගෙ දුක දැකල තමා සන්තක දෙයින් කොටසක් ඒ අයටත් දෙනවා. මේ විදිහට සමාජ සම්මතයන්ට ගරු කරමින් යහපත් ලෙස ජීවිතය ගෙන යාමත් මූලික ධම්මානුධම්ම පටිපදාවේ හැසිරීමක්. ශ්‍රී සද්ධර්මය අවබෝධයෙන් දහම් ඇස පහළ වුනාම නිවන වැටහෙන්න වෙනවා. එතකොට වැටහෙන නිවන පූර්ණ කරගන්න යම් ධර්මයක් ප්‍රධාන වෙනවද, ඒ සත්තිස් බෝධිපාක්ෂික ධර්මත්, ඒ දහම් ගුණ වැඩීමට උපනිශ්‍රය වන සුචරිතය වන අනුධර්මත් දැනගෙන පිළිපදිනකොට නියම ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපදාව ලැබෙනවා.

බුදු දහමට අනුව ජීවත් වන අයට ලෝකයේ නිස්සාරත්වය අවබෝධ වෙන්න පරිසරය සකස් වීම ධර්මතාවයෙන්ම සිද්ධ වෙනවා. කල්‍යාණ මිත්‍ර සම්පත්තිය ලබන්න කොහොම හරි යොමු වෙන්නෙත් ධර්මතාවයම ක්‍රියාත්මක වෙලයි. අපදාන පාලියේ සඳහන් වෙන පරිදි මේ ශාසනයේදී අරිහත්වයට පත් වෙච්ච උතුමන් ඒ තත්ත්වයන්ට පත් වුනේ කල්ප ගණනකට පෙර කරපු දහම් අවබෝධයකින් නොවෙයි, සම්මත සිරිත් පරිදි ත්‍රිවිධ රත්නයට කරපු වන්දනාමාන පූජා සත්කාරයන් මුල්කරගෙන නිවන් මග හමුවන්න ධර්මතාවය සකස් වීමෙනුයි. වැරදි පව්කම් කළාම ඒවාට විපාක දීම සඳහා පරිසරය සකස් වීම අවුරුදු සිය ගණනක් ගතවෙලා හරි සිදු වන්නේ ධර්මතාවය ක්‍රියාත්මක වීමෙනුයි කියල පහුගිය කලාපවලින් විස්තර කළා. මේක සමනන්තරය සකස්වීම වශයෙන් හඳුන්වනවා. අනන්තරය තමයි ඊට මූලික වූ පෙර කරන ලද පින හෝ පව. පිං කරන අයටත් ඒවාට විපාක දීම සඳහා පරිසරය සකස් වීම මේ විදිහට ධර්මතාවය ක්‍රියාත්මක වීමෙන් සිද්ධ වෙන්වා. ඒ අනුව කල්‍යාණ මිත්‍ර සම්පත්තියත්, ශ්‍රී සද්ධර්මය ශ්‍රවණය කරන්නත් ලැබෙනවා. සමහර වෙලාවට තමාට ඉතාම ලෙන්ගතු අයෙකුගේ හදිසි බරපතල අසාධ්‍ය රෝගයක් නිසා ඔහුට උපකාර කරන්න මගක් සොයනකොට, ඔය අසනීපෙට මෙන්න මේ සෙත් ශාන්තිය කරන්න, ඒ සඳහා අහවල් ස්ථානය හොඳයි... ආදී උපදෙස් යම් යම් හිතවත් අයගෙන් ලැබෙනවා. යන්නෙ හිතවතාට උපකාර කරන්නයි. නමුත් තමන්ට කල්‍යාණ මිත්‍ර සම්පත්තිය එතැනින් ලැබෙන්නත් පුළුවන්. ජීවිතයේ නිස්සාර බව හිතට දැනිල තිබුණ පුද්ගලයාට කල්‍යාණ මිත්‍ර සම්පත්තියෙන් ශ්‍රී සද්ධර්මය අහන්න ලැබුණම අමෘතය ලැබුණ වගේ සතුටින් ශ්‍රවණය කරනවා. ඒ නිසා ඔහු චතුරාර්ය සත්‍යය, ලෝකයේ අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත ස්වභාවය මනා සේ අවබෝධ කරගෙන සසර දුකෙන් මිදෙන තැනට බැස ගන්නවා, සෝතාපන්න වෙනවා. සතර අපායෙන් නිදහස් වෙනවා. ගැඹුරු වූ ධර්මානුධර්ම පිළිවෙත වැඩී අරිහත්වයටත් පත් වෙනවා.

බුද්ධ ශාසනයෙන් බැහැර වූ අන්‍යයන්ට මෙබඳු ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපදාවක් නෑ. ඒ පින්වතුන් තමා පිළිගත් යම් ශාස්තෘවරයෙක් පැවසූ කුමකට හෝ විශ්වාසය තබාගෙන තමන්ගේ ගැලවුම්කරු ඒ ශාස්තෘයි කියල හිතාගෙන පින් පව් හොඳ නරක වශයෙන් කල්පනා නොකර, කියන්නන් වාලේ කටයුතු කරන පිරිසක් වෙනවා. ඒ අයට සිතීමේ නිදහස ඇහිරෙනවා.

බුදුපියාණන් වහන්සේ දිනක් සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේගෙන් මෙහෙම අහනවා. ''සාරිපුත්ත සෝත සෝත කියනවා. සෝත කියන්නේ කුමක්ද?'' එවිට සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ මෙහෙම පිළිතුරු දෙනවා ''භාග්‍යවතුන් වහන්ස සෝත නම් මේ අරි අටඟි මගමයි.'' එනම් සෝතාපන්න කියන්නේ ආර්ය අෂ්ඨාංගික මගට පිළිපන් කියන එකයි. සැඩ පහරකට යම් කිසිවක් වැටුනොත් ඒ සැඩ පහර අනුව ඒක පා වෙලා යනවා. එසේ පාවී යාම සැඩ පහරේ ගති ලක්ෂණයක්. සැඩ පහර යම් දිශාවකට ගලා යනවනම්, ඊට වැටුණු දෙයත් ඒ අතට පා වෙලා යනවා. **බාහිර ලෝකයේ ඇති සැඩ පහරවල් ප්‍රඥාව යොමුකර උපක්‍රම යොදල ගලන දිශාව වෙනස් කරන්න පුළුවන්. නමුත් ආර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ගය නමැති සෝතය, නිවන කරා ගලා යාම කිසිවෙකුටත් වෙනස් කරන්න බෑ.** එමනිසා යම් පුද්ගලයෙක් මේ සෝතාපත්ති මගට යොමු වුනා නම්, ඔහු නිවන කරා ඇදී යාම ධර්මතාවයක්.

ඔරුවක් දිය පහරකට වැටුනොත් ඒ දිය පහර ගලා යන වේගය අනුව ඔරුවත් පාවෙලා යනවා. දිය පහර අවසානයේ මුහුද දක්වාම යනවා. ඔරුව පැදගෙන ගියොත් ඉක්මනින් මුහුද කරා ළඟා වෙනවා. මේ වගේ **සෝතාපන්න වූ අයෙක් නිවන කරා ඇදී යාම ධර්මතාවයක් වුනත්, ඒ සඳහා කොච්චර කාලයක් ගතවේද කියල කියන්න අමාරුයි.** ධර්මය නමැති ඔරුව ප්‍රඥාව නමැති හබල යොදාගෙන මේ අරි අටඟි මගේ යනව නම් ඉක්මනින් නිවනට ළඟාවෙන්න පුළුවන්.

දැන් අපි දැනගත්තා රාගය, ලෝභය, ද්වේශය, මෝහය ආදිය ගිනි බව. සියලු අකුසලයන්ට මුල් වන්නේ මේවායි. රාග, ද්වේශ, මෝහ ආදී අකුසල මූලයන් මනා සිහි කල්පනාවෙන් ඉඳල ක්‍රියාත්මක

28 වෙනි පිටුවට...

අභයරතනාලංකාරය - 08

මාර සේනාවන් සමග කළ සංවාදවලින් සහ මාර උගුල්වලින් ජය ලැබූ හැටි.....

පසුගිය කලාපයෙන් -
තුන් ලොව සියළු සතුන්ගේ තොරතුරු සටහන් වූ ගුප්ත ලොව පොත් ගුල් හතර විවෘත වෙයි! එතැන් සිට...

- වහරක අභයරතනාලංකාර හිමි

දැන් මගේ මනසට නැගෙන්නේ කෙනෙකුගේ පිහිටක් නොලබා ස්ව උත්සාහයෙන්ම මග අනුගමනය කරන්නේ කොහොමද කියලයි. මින් ඉදිරියට ලෝකයට සෙතක් සලසන අභිඥා වැනි බලයක් නගන්නේ කෙබඳු ගුරු උපදෙසකින්ද? කාගෙන් උපදෙස් ගන්නද? මෙහෙම හිතමින් ඉන්නකොට ''පුතා'' කියන හඬක් ඉහළින් ඇහුණා. මේ හඬ මට හොඳට මතකයි. ඒ, ඉඳුරාන ගමේ දේවාල භූමියේ සිදු වූ ගුප්ත ලොව මහෝත්සවයේදී උපදෙස් දුන් නීලවර්ණ දේවතාවුන්ගේ හඬයි. ඒ හඬට මම හිත යොමු කළා. දැන් දේවතාවා මගෙන් මෙහෙම අහනවා. (ඇසෙන්නේ ඉහළින් එන හඬ පමණයි)

''ඔබට පෙනෙනවද කුඩා කල පටන් ඉදිරිපස ඈතින් පෙනෙන ආලෝකය?'' මම ඔව් කියා හිතින් පිළිතුරු දුන්නා. කුටියට ගිහින් සිහි කරන්නැයි දේවතාවා නැවතත් කිව්වා. එකල විවේකී සමාධිය සඳහා මා සාදාගෙන තිබූ කුටියක් තිබුණා. මම ඒකට ගිහින් එරමිනිය ගොතාගෙන වාඩිවෙලා පෙර පටන් ඉදිරියේ ඈත පෙනෙන ආලෝකය සිහි කළා. මේ ආලෝකය උදේට පායන සූර්යා වගේ. දැන් ඉතා පැහැදිලිව ඒ ආලෝකය සූර්ය මණ්ඩලයක් විදිහට පේනවා. හිත නිශ්චලව පවතිනකොට මේ ආලෝකය (සූර්යා වැනි) නිශ්චලව තියෙනවා. දැන් දේවතා හඬ නැවත ඇහෙනවා. ''පුතා ඔය එළිය දකුණු රවුමට කරකවන්න.'' මමත් එහෙම හිතනකොට එසේම එළිය දකුණු පසට කැරකෙන්න වුනා. ඒ කියන්නේ හිතින් කරකවන්න පුළුවන්. මම වේගයෙන් කැරකෙව්වා. දැන් යළිත් දේවතා හඬ ඇහෙනවා. ''පුතා නවත්වා වමට කරකවන්න.'' මමත් එහෙම කළා. හිතූ විට නවත්වා එසේ කරකවන්න පුළුවන් බව මටම දැනුණා. නැවතත් දේවතා හඬ මෙහෙමු ඇසුනා. ''පුතා නවත්වන්න. දිගටි හැඩයට කරකවන්න.'' මමත් එහෙම කළා. ''නවත්වන්න යළි එසේම දකුණට කරකවන්න.'' මම ඒ ආකාරයටත් කැරකෙව්වා. ''දැන් මැදට ගෙන නිශ්චලව නවත්වන්න.'' මමත් එහෙම කළා. මේ විදිහට පහත ආකාරයෙන් දේවතාවා කියන ආකාරයට මම කටයුතු කළා.

දේවතාවා: දැන් සුදු පාට ආලෝකය කහ පාට කරන්න - මම එහෙම වෙන්න කියල හිතනකොට කහ පාට වුණා.

දේවතාවා: සුදු පාට කරන්න - මම සුදු පාට කළා.

දේවතාවා: රතු පාට කරන්න - මම රතු පාට කළා.

දේවතාවා: නිල් පාට කරන්න - මම නිල් පාට කළා.

දේවතාවා: නැවත සුදු කරන්න - මම නැවත සුදු කළා.

දේවතාවා: මෙතැන් පටන් ඉතා ඉක්මනින් කෙරෙන ලෙස නිල් කරන්න, රතු කරන්න, කහ කරන්න, දුඹුරු කරන්න, දැන් සුදු පාට කර නිශ්චල කරන්න. (මේ වර්ණ ගැන එදා කියපු ආකාරය පෙන්නුවා මිසක් ඒ අනුපිළිවෙලම නෙමෙයි)

මේ විදිහට දේවතාවා කියන කියන විදිහට මමත් එසේම කළා. කිසිම අපහසුවක් නෑ.

දේවතාවා: පුතා දැන් අඹ ගසක් මවන්න - මම හිතනකොටම තලය මතම චිත්‍රයක් ඇන්ද වගේ අඹ ගසක් මැවුනා.

දේවතාවා: දැන් අතුරුදන් කරන්න - මම අතුරුදන් කළ විට සුදු තලය නැවත පෙනුනා.

දේවතාවා: යළි අඹ ගස මවන්න - මම යළිත් අඹ ගස මැව්වා... පොළොවක පිහිටි ස්වභාවික අඹ ගසක් වගේම තලය තුලින් මැවී පෙනුනා.

දේවතාවා: දැන් හාවෙක් මවන්න - මම හිතනකොටම මැවිල පෙනුනා.

දේවතාවා: දැන් අතුරුදන් කරන්න - මම හිතනකොටම අතුරුදන් වෙලා අඹ ගස සහිත සුදු තලය ඉතිරිව පෙනුණා.

දේවතාවා: මුවෙක් මවන්න - මම හිතනකොටම මැවිල පෙනුනා

දේවතාවා: අතුරුදන් කරන්න - මම හිතනකොටම අතුරුදන් වුනා.

දේවතාවා: දැන් කොටියෙක් මවන්න - මම හිතනකොටම මැවී පෙනුනා.

දේවතාවා: දැන් අතුරුදන් කරන්න - මම හිතන කොටම අතුරුදන් වුණා.

දැන් මේක හොඳට පුරුදු අභ්‍යාසයක් වගේ වුණා. හිතන හිතන දේ මැවිල පේන්නත්, අතුරුදන් කරන්නත් පුළුවන් බව මටම වැටහුණා. දැන් නැවතත්, දේවතාවා: පුතා දැන් ඔබට උගන්වපු හොඳට රූපය මතක තියෙන ජීවත්ව සිටින ගුරුවරයෙක් මවන්න.

මම පාසල් වියේදී සාහිත්‍ය උගන්වපු සේනාධීර කියන ගුරුතුමා සිහිකර මැවෙන්න හිතනකොටම මැවිල පෙනුනා. දැන් පේන්නේ හිතනකොට මැවෙනවා නෙමෙයි හිතින් මවනවා කියන එකයි.

දේවතාවා: පුතා දැන් හොඳට හිතල බලන්න. ඔය ගුරුතුමා මියගිය

කෙනෙක්ද නෙවෙයි. ඔබ මනසින් මවා ගත් ඔබේම මානසික රූපයක්. එසේ නැත්නම් ඔබේ මනසමයි. දැන් ඔබේ ගුරුවරයා, සංවර කරගත් ඔබේම මනසයි. ගුරුවරයෙක් සමග කතා කර ප්‍රශ්න විසඳන ලෙස කටයුතු කරගන්න. එකවිටම සියළු පිළිතුරු හරියන්නෙ නෑ. ප්‍රගුණ වී සැකසුන විට පිරිසිදු සත්‍ය පිළිතුරු ලැබේවි. ඔබේම පිරිසිදු මනස ඔබට විපතක් වන දෙයක් නොකරයි.

එයින් පසු මේ අවවාද දුන් හඬ අතුරුදන් වුණා. දැන් මට ගුරුවරයෙක් ඉන්නවා. ඒ මගේ මනසමයි. නමුත් තනිවීමක් දැනෙන්නෙ නෑ. අහගන්න ගුරුවරයෙක් ඉන්න ලෙසටම දැනෙනවා. දැන් ගුරුතුමා මවනකොටම සිනාමුසු මුහුණකින් මා දෙස බලා ඉන්නවා. ඔහු හරියට ජීවමාන කෙනෙක් වගෙයි. අත පය, ඇඟ, මුහුණ, කතා කරන කොට තොල් ක්‍රියාත්මක වීම... මේ ආදී සියල්ලම ජීවමාන කෙනෙකුගේ වගෙයි. සුළු සමාධියකදී මවාගෙන අදහස් හුවමාරු කරගන්නත් පුළුවන්. අසනීප ඇති කෙනෙක් ගැන කියා, මේ අසනීපය කුමක්ද කියා ප්‍රශ්න කළාම ආතුරයාගේම ශරීර කොටසක් ජීවමාන කෙනෙක් ලෙස මවා පෙන්වනවා. තියෙන රෝගාබාධය හැඟීම් සංඥා ක්‍රමයකින් විස්තර කර පෙන්වනවා. ශරීරය ඇතුළත රෝගයක් නම් සැත්කමක් කළා සේ, බඩ පපුව.... ආදිය විවෘත කර අසනීපයේ ස්වභාවය, හැදුණු හැටි.... ආදිය වගේම ඊට අවශ්‍ය ප්‍රතිකාර ක්‍රමයත් පෙන්වනවා. තෙල් වර්ග, කසාය වර්ග වගේම දැනට ඇති බෙහෙත් වර්ග සුදුසුනම් ඒවාත්, පරිහරණය කරන පිළිවෙලත් පෙන්වනවා.

එක අවස්ථාවක රක්තවාතය මුල්කරගෙන හැදෙන තුවාල, අර්ශස් ආදියට වගේම උමතු බවටත් ප්‍රතිකාර කරන තෙලක් සකස් කරන හැටි කියා දුන්නා. මේ තෙල සිදිනකොට ඊට රත්රන් කැබැල්ලක් දැමිය යුතු වුනා. රත්රන්වල ස්වභාවය පෙන්වන්න උපක්‍රමයකුත් පෙන්නුවා. එනම් කැරට් අලයක් පෙන්වා ඇඟිලි දෙකක් දෙපාරක් පෙන්වීමයි. මේ පෙන්නුවේ කැරට් 22 රත්රන් කැබැල්ලක් දමන්න කියන එකයි. වචනයෙන් කිව්වත් තොල් පොපියන ආකාරය පේනවා මිසක් කටහඬ ඇහෙන්නෙ නෑ.

දිනක් මම ගුරුතුමා මවාගෙන, කටහඬ ඇහෙන්න සලස්වන ක්‍රමයක් නැද්දැයි සිතින්ම ඇසුවා. හැකි බව දැනුම් දී මැටි මල් බඳුනක් මවා පෙන්වා (මල් දමා නැති) එය අතින් පොඩි කරන බවත්, හොඳට කන් යොමුකර හඬ අසන ලෙසත් සංඥා හැඟීමට යොමුකර දැන්නුවා. මමත් ඉතා අවධානයෙන් ඒ දෙස බලා සිටියා. ගුරුතුමා ටිකෙන් ටික මැටි මල් බඳුන තද කරන ආකාරය බලා සිටින මට, ''දැන් පොඩිවෙයි දැන් පොඩිවෙයි'' කියා දැනෙන්න වුණා. මල් බඳුන පොඩි වෙලා කැබලි වී ගියා. ඒත් ඇසට පෙනුනා මිසක් කිසිම හඬක් ඇහුනෙ නෑ. ගුරුතුමා නැවතත් එබඳුම මැටි මල් බඳුනක් අරගෙන

නැවතත් සවන් දීගෙන සිටින ලෙස හඟවා පෙර සේම තද කළා. ඒකත් බිඳී කැලි විසි වෙලා ගියා. ඒත් පෙනුනා මිසක් කිසිම හඬක් ඇහුනෙ නෑ.

ගුරුතුමා නැවතත් එබඳුම මල් පෝච්චියක් අරගෙන එසේම සවන් දෙන ලෙසත්, තදින් අවධානය යොමු කරන ලෙසත් හඟවා මැටි මල් බඳුන දෝතින් කිටි කිටි ගා තද කරන ආකාරය පෙන්වමින් එසේ තද කරන කොට, ''දැන් බිඳෙයි දැන් බිඳෙයි'' යනුවෙන් මට දැනෙනවාත් සමගම ''බොඃ'' යන හඬක් නගමින් බිඳී ගියා.

ගුරුතුමා හිනා වෙලා අඟල් හයක පමණ යකඩ ඇණයක් මට පෙන්වා, සිමෙන්ති දමා ඇති බිමක සිටින ආකාරය පෙන්වා, පෙර සේම හොඳින් සවන් දෙන ලෙස හඟවා අවධානයට යොමු වන පරිදි යකඩ ඇණය බිමට අතහැරියා. ඒක රබර් ඇණයක් වගේ උඩ විසිවෙලා ටික දුරක් ගිහින් නිසල වුණා. නැවතත් ඇණය අරගෙන යකඩ ඇණයක් බව පෙන්වමින් සවන් දෙන්නැයි හඟවා පෙර සේම බිම දැම්මා. එවිටත් පෙර සේම උඩ විසි වෙලා ටික දුරක් ගිහින් නතර වුණා. නැවතත් ඇණය අරගෙන යකඩ ඇණයක් බව පෙන්වා, පෙර සේම හොඳට අවධානයෙන් සවන් යොමු කරන ලෙස හඟවා බිම අතහැරියා. එවිට කන් දෙකේ හිර වූ යමක් බුරුල් වූවා සේ වෙනසක් දැනෙමින් ''ටාං ටාං'' යන හඬින් ඇණය බිම දිගේ විසිවෙලා ගියා. එවෙලේම කටහඬ හොඳට ඇහෙන්න වුණා. ඉන්පසු කතා හඬ සහ ක්‍රියාව ජීවමාන ලොවක කෙනෙකුගේ මෙන් වුණා.

තවද කරදරයක් ආපදාවක් හෝ වෙනත් අවශ්‍යතාවයක් බාහිරින් ආවොත් ඒ බව බලා ඉඳල දැනුම් දෙන්න ළමා වයස පසු කළ මට්ටමේ කෙනෙක්ද, පිටුපස කර මට්ටමින් ඉහළින් සිටින සේ මැවුණා. ඔහු ''අයියෙ'' කියා කතා කරල විවිධ කාරණා දැනුම් දෙනවා. කටහඬ පුරුදු නිසා කෙනෙකුට බෙහෙතක් වැනි දෙයක් ලියන කොට සමහර වෙලාවට අමනුෂ්‍යයෙක් දුර ඉඳගෙන අමතර ඖෂධයක නමක් කියනවා. එතකොටම අර පිටුපසින් මැවුණ රුව සහිත පුද්ගලයා ''අයියෙ ඕක ලියන්න එපා අන්න අර අමනුෂ්‍යයා ඕක කිව්වේ...'' ආදී ලෙස කියනවා. කවුරු හෝ ආවොත් විවිධ කාරණාත් දැනුම් දෙනවා. යොමු කරල බලනකොට මටත් ඒවා ඒ ආකාරයටම පේනවා. ගුප්ත ලොවක එක්කෙනාම විවිධ වේශයෙන්, පුද්ගලත්වයෙන් පෙනෙන ක්‍රමවේදයක් තමයි මේ විදිහට ගොඩනැගුනේ.

බුදු දහමේ අභිඥා බල ගැන පෙන්වනකොට මනෝමය ඍද්ධි, ඍද්ධිවිධ... ආදී ඥාණ පහළ කරන ක්‍රමවේදයක් තියෙනවා. එකෙක්ව බොහෝ වේ, බොහෝව එකෙක් වේ කියා පෙන්වපු ක්‍රමවේදයක් තියෙනවා. මේක මනෝමය ඍද්ධි, අභිඥාවේ මට්ටමට වැඩුණු ක්‍රමයක්. ඒ ගුරුවරුත්, සහායකයොත්

මනෝ පුද්ගලයන් ලෙසයි මට හැඟෙන්නේ. මේ අවස්ථාව උදා වූ පසු මනස සංසුන්ව යථා තත්ත්වයට ගන්න, පාලනය කරන්න විශාල උත්සාහයක් ගන්න වුණා. විවිධ කටහඬ, අමනුෂ්‍ය කතා, විවිධ ශබ්ද, එකිනෙකාගේ විවිධ ඉල්ලීම්, කොලොප්පම්, ගරු කිරීම්, රැවටීමට උත්සාහ කිරීම්, බියගැන්වීම්.... මේ ආදී නොයෙක් දේ දැනෙන්න ඇහෙන්න පටන් ගත්තා. ඉතා ඉවසිල්ලෙන් මෙලොව ප්‍රකෘති ස්වභාවය තුළ මනා සිහියෙන් ඉඳගෙන ඉහත කී බලවේග පාලනය කරගත්තා.

එසේම පයින් ගමන් කරනකොට, අතින් යමක් කරනකොට, අත පය ඇඟ වටකරගෙන කාන්දම් වලලු අඩි එකහමාරක් දෙකක් දුරට විහිදෙන සේ දැනෙන්නට වුණ අතර, ස්වභාවිකව ක්‍රියා කරන සිතෙන් අතපය ක්‍රියා කරවනකොට ඒ කාන්දමත් ඒ සිත්වලට අනුව ක්‍රියා කරන්න පටන් ගත් නිසා සමතුලිත පාලනයට හුරු වෙන්න දින 20 කට වඩා ගත වූ බව මතකයි. මනා සිහි කල්පනාවා තිබුණත්, ආවේශ වූවෙකුගේ ස්වභාවයක් ශරීරයේ ක්‍රියාත්මක වුණා. ''මේ මොකක්ද? දෙවියෙකුගේ භූතයෙකුගේ වැඩක්ද?'' මම මෙහෙම හිතනකොට, ''නෑ ඒ මගේ මනස'' යන පිළිතුර මා තුළින්ම නැගෙන්න වුණා. මා තුළම සිදුවන දෙය හැර මෙබඳු අත්දැකීමක් ලබපු තවත් කෙනෙක් ගැන දැනගන්න නැති නිසාත්, මේ සියලු දේ මා විසින්ම සිහි කල්පනාවෙන් ගන්නා නිගමනවලින් පාලනය කරගත යුතු නිසාත්, මේ කාලය මනසට නිතර ව්‍යාකූල බවක් නැගුන නිසාත්, කෙනෙකුට නොදැනෙන්න පාලනය කරගත්තේ බොහෝ ආයාසයෙන්. මේ ස්වභාවය නොපෙන්වා, ලෝක සම්මත පියවි ස්වභාවයෙන් ඉන්න කොච්චර උත්සාහ කළත්, ගුප්ත ලෝකයේ පිරිස් අතර අදහස් හුවමාරුවට හිත පිහිටියේ නිරායාසයෙන්මයි. මව හා සහෝදර සහෝදරියන් ඇතුළු සමහර පිරිස් මෙය භූත දෝෂයක් වැනි ආබාධයක් කියා, ඒ පිළිබඳව නොයෙක් කටයුතු කරන්න නිතර යෝජනා කළත්, මම ඒ අයට කිව්වේ, මට එහෙම දෝෂයක් නෑ, මගේ පාඩුවේ ඉන්න දීල ඔය අයගේ වැඩක් බලාගන්න කියලයි.

මාර බලවේග කියන්නේ කෙලෙස් කියල සමහර පිරිස් හිතාගෙන හිටියත්, මගේ අත්දැකීම් අනුව මෙකල මට සිහිවෙන්නේ මීට පෙර කලාපයක විස්තර කළ පරිදි <u>චින්තා සූත්‍රයේදී</u> (සංනිඃ (5 - 2) 306 පිටුව) බුදුපියාණන් වහන්සේ දේශනා කරපු අදහසයි. සුරාසුර යුද්ධයකදී අසුරයන් පැරදිලා, කෙටි මගකින් අසුර ලෝකයට යන්න සුමාගාවා කියන පොකුණට ඇවිත් නෙලුම්බු දලි තුළින්, අසුර සිවුරඟ සෙනග බැස අසුර පුරයට යන ආකාරය දැකපු මිනිහෙක්, ''සිදු නොවිය හැකි දෙයක් මම දැක්කා අනේ මට පිස්සු හැදෙන්න එනව වගේ'' යැයි තවත් මනුෂ්‍යයන්ට කිව්වම, ''උඹට නම් පිස්සුම තමා නැත්නම් ඒක වෙන්න පුළුවන් දෙයක්දැයි'' කියා හිනා වූ බවත් එයින් පෙන්වා තියෙනවා. මෙහිදී මෙය සිදු වූ ආකාරය බොරුවක් නොවන බවත්, අචින්ත්‍ය වූ (විග්‍රහ කරල නිම කළ නොහැකි වූ) ලෝක විෂය ගැන තර්ක වාද නොකරන ලෙසත්, බුදුපියාණන් වහන්සේ දේශනා කරල තියෙනවා.

මා අත්දැකපු මාර සටනත් පෙන්වා දෙන්නේ, පංචේන්ද්‍රිය ගෝචර මානසිකත්වයක පිහිටා තර්කවාදයෙන් තීරණය නොකර, ගුප්ත ලොවක ස්වභාවයත් ඒවා භෞතික ලෝකයේ තියෙන සටන්වලට වඩා වෙනස් බවත් තේරුම් කරල දෙන්නයි.

මේ කියන මුල් දින කිහිපය තුළ රාත්‍රී කාලයේදී මට නින්දක් තිබුණෙත් නෑ. ගුප්ත ලෝකයේ විවිධ පිරිස් ලෝක ප්‍රශ්න වගේම ගැඹුරු දහම් පිළිබඳ ප්‍රශ්නත් මගෙන් අහල යනවා. නමුත් ඒවා බොහොම කෙටි පිළිතුරු දෙන ප්‍රශ්න. ඇඳේ නිදාගෙන හිටියත් ඒ පිරිස් සමග හිතින් කතා කරන කොට මස් ලේ කයේ ඇඟිලි අංග චලනය කරමින් ඒ මේ අතට කැරකෙන්න පටන් ගත්තා. එකල මම නිදාගෙන හිටියේ සාලයේ ඇඳක. ගිහි කල භාර්යාව සහ දරුවා ඊට බඹ දෙකක් පමණ දුරින් පැදුරක නිදාගෙන හිටියා. රාත්‍රී කාලයේ නිදාගෙන සිටින ඇයට ඇගේ යමක් විටින් විට තැන තැන වදින ආකාරයක් දැනුනත්, බලනකොට එහෙම කිසිවක් තිබිලත් නෑ. මගේ ඇඟිලි ඒ මේ අත කැරකෙන හැටිත්, එවිටම ඇඟිලිවලින් විහිදෙන යම් දෙයක් එසේ වදින හැටිත්, කටින් යමක් නොකිව්වත් මොනවා හෝ කියන ආකාරයත් දැනී භාර්යාව මට කතා කර, ''මොනවද ඔය ඇඟිලි කරකවමින් කියන්නේ'' කියා අහපු වාරත් තිබුනා. ඒ වෙලාවට ''මොකුත් නෑ මං ඇහැරල හිටියෙ'' කියන මෙහෙම පිළිතුරක් තමයි මගේ කටින් පිටවුනේ.

ටික දිනක් යද්දී ක්‍රමයෙන් තත්ත්වය බරපතල වුණා. ගුප්ත ලෝකයේ කතා කරන පිරිස් අතර බනින කොලොප්පම් කරන අයත්, විවිධ අපහාස කරන අයත් වැඩි වෙන්න වුණා. රාත්‍රියේ වගේම දවල්ටත් ගුප්ත ලෝකයේ පිරිස් මට හොඳටම පේනවා. දන් වම් පැත්තේ ඉහළ අහසේ මට පාක්ෂික විශාල පිරිසක් ඉන්නවා. ඒ වගේම දකුණු පැත්තේ ඉහළ අහසේ මට විරුද්ධ පාක්ෂික විශාල පිරිසක්. මේ පිරිස් කෝටි ගණනින්ද හිතා ගන්න බෑ. හරියට රජෙක් වටකර සිටින යුධ සේනාවක් වගෙයි. (නිල ඇඳුම් නොවන විවිධ ඇඳුම් ඇඳගත්) ඒ පිරිසේ නියෝජිතයන් හතර පස් දෙනෙක් මා ළඟට ඇවිත් හිටියා. අර විශාල පිරිස මා පීඩනයට පත් කර පරාජය කරන අදහසින් මගෙන් විවිධ ප්‍රශ්න අහනවා. දන් රැකවරණයට උදව්වට කිසිවෙකුත් මා ළඟ නෑ. හිතා බලා පිළිතුරු දිය යුත්තේත් මා විසින්මයි. ඔවුන් කතා කරන්නෙත් සිංහල බසින්මයි. උඹ, ඇයි බොල, ඇයි යකෝ, තෝ... ආදී මේ වගේ වචනවලින් තමයි ඔවුන් මාව අමතන්නේ. බුදුපියාණන් වහන්සේට කියන්නේ බුදුන් කියන එකා, ඌ, ඒකා... ආදී වචනවලින්. ''ඒක බණ කියනව කියල මිනිස්සු රැවැට්ටුව. මූටත් ඒකව හොඳා. මොනවද බොල ලෝකෙම ඒව කාල, ලෝකෙම රහ විඳල, ලෝකෙන්ම සුවය ලබල, ලෝකෙ අනිච්චයි කියන්නෙ? තොපි ගුණමකුවොනෙ. කියාපිය බොරුද කියල'' මේ විදිහට ළඟ ඉන්න දූතයො මගෙන් අහනව. ඒත් සමගම විශාල පිරිසක් ඔල්වරසං දෙමින් අපහාස කරමින්, ''දීපිය උත්තර! ඕවද තොපේ බණ'' කියමින් මට හිනා වෙනවා.

මේ විදිහට කෑ ගහනකොට ඔවුන්ගෙන් කැකෑරී ගිය ශක්ති විශේෂයක් මා කරා එල්ල වෙන සේ ශරීරය වට වී ගියා. හදවතේ ලේ දැවෙන්න වගේ වුණා. මේ වෙලාවෙදී, ''මේ උත්තරේ දෙන්න'' කියල කියන්නවත් කවුරුවත් නෑ. වම් පස ඉහළින් ඈත හිටපු දේවතා පිරිස් ගල් ගැහිල බලා ඉන්නවා. මගේ හිතට බිය නැතිකර ප්‍රති උත්තර දෙන්න තියෙන එකම දේ අවබෝධයෙන් ගෙතී එන දහම් අදහස පමණයි. මම ඒ අයගෙන් මෙහෙම ඇහුවා. ඔබලා හොඳයි කියන ලෝකය නරක් වෙන්නෙ නැද්ද? හොඳයි කියන ඒවා වැනසෙන්නෙ නැද්ද? ඔබල උසස් ජය බලාපොරොත්තුවන ලෝකය පෙනි පෙනී පරාජය වෙන්නෙ නැද්ද? ඔබල සැප විඳිනවයි කියල සතුටු වන ලෝකය මෙහෙම එකක් නෙමෙයිද කියල ඇහුවොත් ඒව හොඳයි කියනවද? හොඳයි කිව්වොත් බොරු කිව්ව වෙනවා. නරකයි

කිව්වොත් ඔබල කිව්ව අදහසට විරුද්ධ දේ ඔබලම කිව්වා වෙනවා. එහෙම නෙමෙයිද?

දැන් ඒ ප්‍රශ්නවලට මම මෙහෙම උත්තර දෙනකොට ඒ අය ඔළුව කහනවා. මම හිතෙන් හිතන දේ හැම දෙනාටම ඇහෙනවා. ඒ අය හිතන දේත් එහෙමම මට ඇහෙනවා. ඒ අයත්, ''හරි වැඩේ අපට වෙච්ච දෙයක්!'' කියන මෙහෙම අදහසක් නගල බිම බලා ගත්තා. දැන් මහා පිරිස ගල් ගැහිල වගේ බලා ඉන්නවා. වම් පැත්තේ උඩ ඇත ඉන්න දේවතා පිරිස සුදු කොඩි වනමින්, ''බුදුන්ගේ පැත්තට ජයයි ඔබලට පරාජයයි'' කියල ප්‍රීති ඝෝෂා නැගුවා. මේ විදිහට ප්‍රශ්න ඇසීම හා විසඳීම දින ගණනක් සිද්ධ වුණා. කිසිම තැනක ඒ අය නගපු ප්‍රශ්නවලට උත්තර දෙන්න බැරිවුනේ නෑ. මොන විදිහට කරකවල ඇහුවත් ධර්මානුකූල පිළිතුරක් එනවා. ඒ පිළිතුරුවල පරස්පර හොයාගන්නත් නෑ.

ඇතා පිට හිටපු නීල වර්ණ රජ්ජුරුවෝ, (ගිරිමේඛලා නම් ඇතා පිට නැගී ආ වසවර්ති මාරයා) ළඟට එන්නෙ නැතිව පිරිස මගෙන් ප්‍රශ්න අහනකොට තම පිරිසගේ දක්ෂතාවය කියා හිතමින් සතුටු වෙනවා හිනා වෙනවා. ඒකනම් මාරක හිනාවක්ම තමයි. ඒ මුළු පිරිසගේම හිනා හඬ යටපත් කරමින් අහස ගොරවන හඬක් සේ ඇහුණා. නමුත් දිනෙන් දින ධර්මයට ජය, මරුට පරාජය යන අදහස ජයග්‍රහණය ලෙස ඔප් නැංවුණා. මේ විදිහට ක්‍රමයෙන් උග්‍ර වෙච්ච සටන දින හතක් පමණ පැවතුණා. නින්ද අහලකවත් නෑ. නිදාගන්න හැදුවට නින්ද යන්නෙත් නෑ. සමහර වෙලාවට මෙහෙම නින්ද නොගියොත් ලොකු විනාශයක් වෙයි කියලත් හිතුණා. ඒත් මොනව කරන්නද ලෝකෙ අනාතමයි. උත්තරයත් ඒකම වුණා.

හැබැයි මේ මාර පිරිසගේ එක්තරා හොඳක් තිබුණා. කරුණු සහිතව යමක් වටහා දෙනකොට ඒ අය සාවදානව අහගෙන ඉන්නවා. පිළිගන්න පුළුවන් පිළිතුරක් ලැබුණොත් ඊට විරුද්ධව බොරුවට කරුණු පෙන්වා පුප්පන්නෙ නෑ. පරාජය බාරගෙන වෙන ප්‍රශ්ණයක් නගනවා. හැබැයි පරාජය බාර ගත්තත්, සත්‍යය අපි පිළිගන්නවා කියන අදහස හෝ ගරුත්වයක් හෝ නෑ. මේ විදිහට ගිහින් අවසානයේදී ''තෝත් තොපේ බුදුන් වගේ අහන අහන එකට පිළිතුරු දෙනවා. කියාපිය මම ගෞතම කියල.... කියාපිය... ඉතින් කියාපිය....'' ආදී වශයෙන් මහා බලවේගයක් මා වෙත යොමු කළා. ඔවුන්ගේ ඒ මෙහෙයවීමේ බලය කොච්චරද කියනව නම් ඒ බලයෙන්ම ''මම ගෞතම'' කියන වචනයත් මගේ කටින් පිටවුණා. එතකොටම විශාල පිරිසක් ''අන්න තෝ තොගේ නායකයාට අපහාස කළා. තෝ සමාන වෙන්න හැදුවා. නීචයා....'' කියා කෑමොර දෙන්න පටන්

ගත්තා. කොහොම හරි මම පිළිතුරු දෙන මොහොතේ ඒ අය හැමෝම නිහඬ වෙනවා. ''මා ලවා ඔබලාම කියෙව්වා මිසක්, මම මගේ අදහසින් නොකියපු දෙයක් අරගෙන ඔබලා මා වරදකරු කරන්නේ කොහොමද?'' මේ තමයි මගේ පිළිතුර. එතකොට හැමෝම නිහඬ වුණා.

දැන් මට තදබල වෙහෙසකුත් දැනෙනවා. මෙලොව අන් අය කතා කළත් මට ඒ ගැන කිසිදු අවධානයක් නෑ. මම ඇඳක උඩු අතට හාන්සි වුණා. දැන් අර නියෝජිත පිරිස අමුතුම කාරණාවක් පෙන්වමින් මෙහෙම කියනවා. ''මෝඩය වගේ මුලා නොවී දැන්වත් අපි කියන දේ අහපන්. උඹ හිතාගෙන ඉන්නෙ කකුසඳ, කෝණාගම, කාශ්‍යප, ගෞතම කියන ඔය හතරදෙනා බුදුවරු කියලද? උන් හතරදෙනාම දැන් ඉන්නේ අපායෙ මහා ගිනි ගොඩක් උඩ. ඒ අය පෙන්වන්නම් හොඳට බලාපන්'' මෙහෙම කියල මනස යට පැත්තට යොමුවන ලෙස ඒ දර්ශනය මවල පෙන්නුවා. පුදුමයක්! මහා ගිනි ජාලාවක් මැද සිංහාසන හතරක ඉතා නිශ්චලව වැඩ ඉන්නා බුදුවරු හතර නමක්. ඒ දසුන දකින මට ඇතිවූ අදහස නම්, ''ආශ්චර්යයකි. බුදුවරු ගින්නෙන් දැවිය නොහැක. ගින්නෙන් කම්පා නොවේ. ගිනි උන්වහන්සේලා ළඟ සිසිල් වේ.'' යන්නයි.

මේ අදහස එනකොට මර රජාගෙන් හඬක් නිකුත් වුණා. ''ඕකව හදන්න බෑ.... ඕකව හදන්න බෑ.... ඕක උන්ගෙම එකෙක්.... බෙල්ලෙන් අල්ලල උන් ළඟටම තල්ලු කරපං....'' මරුන් අතර හිටපු මට දැන් කරකියා ගන්න දෙයකුත් නෑ. පිළිසරණට බුදුවරයෙක් හෝ සංඝයා වහන්සේලාවත් නෑ. සත්‍යය, ධර්මයේ ප්‍රතිඵලය යමක් නම් එය පිළිගනිමි, වෙන දෙයක් වෙයි. මේ අදහස එනවාත් සමගම, තෝත් එතෙන්ටම පල කියා කවුරුන් හෝ කෙනෙක් මගේ බෙල්ලට අත තියල පහතට තල්ලු කළා. මා නිදා සිටි ලෙස හරහටම පහතට ඇදී යන්න වුණා. මගේ අදහස අකම්ප්‍යයි. නිශ්චලයි. උඩුකුරුව සිටියත් යට දෙසත් හොඳට පේනවා. දැන් ගින්නට ඉතා ළඟයි. මුනිවරු හතරදෙනාටත් ඇත්තේ තවත් බඹ පහක පමණ දුරක්. ඒත් සමගම කිරිගරුඬ වැනි මහා ගල් තලාවක් ඒ අතරින් මැවුණා. මම රබර් බෝලයක් වදින්නා සේ ඒ පර්වතයේ වැදී කුෂන් කළ යමක එරී ආපසු විසිවෙන්නා සේ උඩට ඇදෙන්න වුණා. මගේ ශරීරය ඇඳ උඩ. යළිත් ශරීරයට ඇතුල් වුණා. දැන් මට බාධක ජයගත් ජයග්‍රාහී විලාසයක් දැනෙනවා. මාර පිරිසත් ළඟටම වටවෙලා ඉන්නවා. ඔවුන්ගෙන් නියෝජිතයෙක් පැමිණ මෙහෙම කිව්වා. ''උත්තමය අපි පරාදයි. මින් පසු අපෙන් කරදරයක් නෑ. හිතු සේ යහපත කරන්න. අපට යන්න අවසරයි.''

මේ හඬත් සමගම බුරුල්වන අතට කැරකැවී දුරස් වන ලෙස මහා සුළඟක් ආපසු යන්නා සේ වැටහුණා (මෙච්චර වෙලා තිබුණු මහා බාධකයක් ඉවත් වුණා සේ දැනුණා). සියළු සෙනග ඒ සමගම ගියා ගියාමයි. ඒ ආකාරයෙන් කවුරුවත් අද වන තුරුත් ආවෙ නෑ. විශාල ජයග්‍රාහී නිදහසක් ලබා යළි උපත ලැබූ ලෙස ඇඳෙන් නැගිට සිටි මා, දැන් සේරම

27 වෙනි පිටුවට...

නාමරූප ප්‍රත්‍යයෙන් සළායතන හටගන්නා හැටි සැඟව ගිය දහම් ඇසින්

පසුගිය කලාපයෙන් අපි සාකච්ඡා කළා විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමරූපං කියන කාරණය පිළිබඳව. නාම රූප කියන්නෙ මොනවද කියලත් සාකච්ඡා කළා. නාමරූප විඤ්ඤාණ ප්‍රත්‍යයෙන් ඇතිවන හැටි සාකච්ඡා කළා. රූප (රූ + ඔප් =රූප - රවුම් ගැසීම හෙවත් භ්‍රමණ චක්‍රය ඔප් නැංවීම) කියන්නේ ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, පඨවි සහ ඒවා ආශ්‍රිතව හැදෙන රූප වශයෙන් විග්‍රහ කළා. නාම කියන්නේ ස්පර්ශ, වේදනා, සංඥා, චේතනා හෙවත් සංඛාර, මනසිකාර වශයෙන් අපි සාකච්ඡා කළා. මේ ලිපියෙන් බලාපොරොත්තු වෙන්නේ මේ නාම රූපවලින්, නාම රූප ප්‍රත්‍ය කරගනිමින්, ෂඩ් ආයතන හෙවත් සළායතන ඇතිවෙන්නෙ කොහොමද කියන එක සාකච්ඡා කරන්න.

එහෙනම් ඉන්ද්‍රිය ආයතන බවට පත්වන ක්‍රමය අපි විග්‍රහ කරගනිමු. විඤ්ඤාණ ප්‍රත්‍යයෙන් නාමරූප හටගන්නා ආකාරය පිළිබඳව බොහෝ අය උත්සාහ කරන්නේ, මේ අනිච්ච වූ සංඛත වූ විඤ්ඤාණය ඊළඟ අත්බැව කරා ගෙනිහින් එතැනදී මව් කුසක් තුළ නාම රූප ඇතිවන හැටි විස්තර කරන්නයි. ගුවන් විදුලියේ, රූපවාහිනියේ අපි අහන බොහෝ බණ දහම්වල විඤ්ඤාණ ප්‍රත්‍යයෙන් නාමරූප ඇතිවන හැටි විස්තර කරන්න උත්සාහ කරන්නේ, විඤ්ඤාණය මේ මරණින් පසු ඉවත්ව ගිහින් වෙනත් කළලයකට ඇතුල් වෙලා ඒ කළලය තුළ නාම රූප හැදෙන හැටි පෙන්වන්නයි. ඇත්තටම මේක කණගාටු දායක සිද්ධියක්. මේ පටිච්ච සමුප්පාදය හරියට තේරුම් ගන්න නොහැකි වීම නිසා ඇති වෙච්ච ප්‍රශ්නයක්.

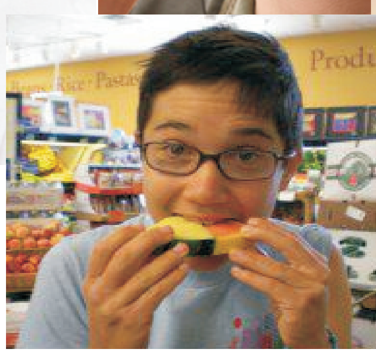
"ඉදප් පච්චයතා පටිච්ච සමුප්පාදය" (ඒ ඒ මොහොතේම ඒකට ප්‍රත්‍ය වන දෙය සෙවීම) කියල <u>ආයාචනා සූත්‍රයෙන්</u> (සං:නි: (1) 248 පිටුව) බුදුපියාණන් වහන්සේ බුදුවෙලා පළමුවෙන්ම ධර්ම ගාම්භීරත්වය මෙනෙහි කරපු අවස්ථාවේ දේශනා කළා. මේ ලෝක සත්ත්වයාට මා විසින් අවබෝධ කරගත්තා වූ මේ ගැඹුරු වූ ඉදප් පච්චයතා පටිච්ච සමුප්පාදය කෙසේනම් තේරුම් ගන්න පුළුවන් වෙයිද? බුදුපියාණන් වහන්සේට මේ වගේ චිත්ත පරිවිතර්කයක් (සිතිවිලි මාලාවක්) ඇතිවුණා. ඉදප් පච්චයතා පටිච්ච සමුප්පාදය ගැඹුරු බව උන්වහන්සේම තේරුම්

ගත්තා. මේ මේ අවස්ථාවෙදීම ජාති හැදෙමින්, ඒ ඒ ජාතිවලට අනුරූප වූ දුක් කොටස් අපි විඳින බව විස්තර කරන අවස්ථාවක් තමයි මේකෙන් විග්‍රහ වෙන්නේ. අපි අවිද්‍යාව මගින් එවෙලෙට එවෙලෙට ඒ ඒ මොහොතේ සංඛාර ගොඩනගමින්, ඒ ඒ මොහොතේ විඤ්ඤාණ නිර්මාණය කරමින්, පටිච්ච සමුප්පාදයේ ඉතිරි කොටස් ටික සම්පූර්ණ කරමින්, ඒ ඒ මොහොතේ රාග ජාතිකයෙක්, ද්වේශ ජාතිකයෙක් බිහි කරමින්, ඒ අදාල වූ රාග ජාතිකයාට හෝ ද්වේශ ජාතිකයාට උරුම වූ දුක් ටික ඒ ඒ මොහොතේ විඳින බව අපේ බොහෝ දෙනා දන්නෙ නෑ. මෙන්න මේ ක්‍රියාවලියයි ඉදප් පච්චයතා පටිච්ච සමුප්පාදය ලෙස විස්තර කරන්නේ.

මරණින් පසු ඊළඟ අත්බවයේ විඤ්ඤාණය තවත් මව් කුසකට ගිහින් නාම රූප හදනව කියන ඒ සම්බන්ධතාවය වෙනම සිද්ධියක්. යම් අවස්ථාවක අපි රූපයක් දැක්කයි කියල හිතමු. ඒ දැකපු රූපයට පටිච්ච වීමෙන් විඤ්ඤාණයක් ගොඩ නගමින් පටිච්ච සමුප්පාදයේ ඉතුරු පියවරවල් ටික සම්පූර්ණ කරමින් ඒ මොහොතේම ජාතියක් බවට පත්වෙන බව හුඟක් අයට තේරුම් ගන්න අපහසු වෙලා තියෙනවා. නමුත් අමාරුවෙන් හෝ මේක තේරුම් ගත යුතුයි. ඒ ඒ මොහොතේ ජාති බවට පත්වෙමින් දුක් විඳින බව තේරුම් නොගත්තු අයට ඒ මොහොතේ නිවන් දකින්න ලැබෙන්නෙ නෑ. නිවන කියන එක ඒ මොහොතේ (මේ මොහොතේම) අපි ලැබිය යුතු දෙයක්. ඒක මරණින් පස්සෙ ලබන දෙයක් නෙමෙයි.

එහෙනම් ජාති නිරෝධය මේ මොහොතේම සිදුවිය යුතු දෙයක්. දැන් අපි නැවත මාතෘකාවට බැස්සොත් විඤ්ඤාණ ප්‍රත්‍යයෙන් නාම රූප හැදෙන හැටි අපි විස්තර කළා. මේ නාම රූපවලින්, නාම රූප ප්‍රත්‍යයෙන් සළායතන හැදෙන හැටි දැනගනිමු. සළායතන කිව්වෙ ආයතන හයක් කියන එකයි. චක්ඛායතනය, සෝතායතනය, ඝානායතනය, ජිව්හායතනය, කායායතනය, මනායතනය මේ හයයි. එහෙනම් අපි නුවණින් කල්පනා කරල තේරුම් ගත යුතු තත්ත්වයක් තමයි, මේ ආයතන කියන්නෙත් අපේ ඉන්ද්‍රිය කියන්නෙත් එකමද කියල.

පටිච්ච සමුප්පාද චක්‍ර විවිධාකාරයි. විඤ්ඤාණ සහ නාම රූප විග්‍රහ කරනකොට චුතිය, පටිසන්ධිය ආදී චිත්තක්ෂණයක් ඇසුරු කර විග්‍රහ කරන සූක්ෂම පටිච්ච සමුප්පාදයක් තියෙනවා. ඒ

පටිච්ච සමුප්පාදය එක එක චිත්තක්ෂණයක් තුළමයි සිද්ධ වෙන්නේ. එනම් හතර ආකාර වූ පටිච්ච සමුප්පාද, අවස්ථා හතරකදී හතර වතාවක් එක චිත්තක්ෂණයක සිද්ධ වෙනවා. මේ කාරණය බුදුපියාණන් වහන්සේගේ අනාවරණඥානයට මිසක් අන් අයට ගෝචර වෙන්නෙ නෑ. සහජාත, සම්පයුත්ත, අඤ්ඤමඤ්ඤ, හේතු ආදී ප්‍රත්‍ය සමූහයකින් යුතුවයි ඒ චක්‍ර ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ.

අපට දැනගන්න පුළුවන් වන්නේ ස්කන්ධ වශයෙන් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍ය වන පටිච්ච සමුප්පාදයයි. කුඩා චිත්තක්ෂණ කෝටි ප්‍රකෝටි ගණනක මතක සම්පිණ්ඩනය වෙලා සැකසෙන, උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍ය වෙලා ගොඩනැගෙන අවිද්‍යා ස්කන්ධ, සංඛාර ස්කන්ධ, විඤ්ඤාණ ස්කන්ධ, නාම රූප ස්කන්ධ, සලායතන ස්කන්ධ ආදී ලෙස ස්කන්ධ හෙවත් ගොඩවල් එකක් ලෙස සම්මත කරගත් සම්මතයන්ගෙන් ගොඩනැගුන පටිච්ච සමුප්පාදයක් තමයි අපට ගෝචර වෙන්නේ.

අතීත ස්කන්ධයෝ ගෙවිල කෙළවර වුනත්, ඒ ස්කන්ධ අතීත මනසිකාරයෙන් අරගෙන පොදිකර සම්මත නම් තබාගෙන අතීත හේතු ලෙස අවිද්‍යා, සංඛාර, තණ්හා, උපාදාන, භව යන පහක් උපනිශ්‍රයෙන් වර්තමාන වූ විඤ්ඤාණ, නාම රූප, සලායතන, ස්පර්ශ, වේදනා යන ඵල පහක්ද, ඒවා උපනිශ්‍රය කරගෙන ගොඩනගන අවිද්‍යා, සංඛාර, තණ්හා, උපාදාන, කර්ම භව යන ස්කන්ධයන් පහක උපනිශ්‍රය ලබා, වර්තමාන හේතු පහක් ගොඩනැගී ඒවා උපනිශ්‍රය කරගෙන, අනාගත ඵල ස්කන්ධ වශයෙන් මතු අත්බැවකට විඤ්ඤාණ, නාම රූප, සලායතන, ස්පර්ශ, වේදනා යන ස්කන්ධ පහක් ගොඩනැගෙන ක්‍රමයයි ශ්‍රාවක නුවණට ගෝචර වෙන්නේ. මේ පටිච්ච සමුප්පාදයේ අතීත හේතු පහ ගෙවිල අවසන් වෙලා ඒවා උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍ය ලබාගෙනයි වර්තමාන ඵල ස්කන්ධ පහ පහළ වන්නේ.

ඒ නිසා මේ ස්කන්ධයන්ගේ උපනිශ්‍රය පටිච්ච සමුප්පාදය, චිත්තක්ෂණයක සම්පයුත්ත පටිච්ච සමුප්පාදයට ගලපන්න බෑ. මේවා ගැන වැඩි විස්තර පසුව විග්‍රහ කරල දැනගන්න පුළුවන්. මේ අනුව ඉදිරියට ඉන්ද්‍රිය සහ ආයතනවල වෙනස සොයාගත යුතුයි.

රහතන් වහන්සේ නමක් ආයතන නිරෝධ කරනවා (නිර් + උදා =උදා වෙන්නෙ නෑ). අවිද්‍යා නිරෝධයෙන් සංඛාර නිරෝධයි. සංඛාර නිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණ නිරෝධයි. විඤ්ඤාණ නිරෝධයෙන් නාම රූප නිරෝධයි. නාමරූප නිරෝධයෙන් සලායතන නිරෝධයි. එහෙනම් රහතන් වහන්සේ අවිද්‍යාව නිරෝධ කළාම උන්වහන්සේට සලායතන නෑ. **සලායතන කියන්නේ ඉන්ද්‍රියයි කියල හිතුවොත් රහතන් වහන්සේට ඉන්ද්‍රිය නැද්ද? ඇස, කන, නාසය, දිව, ශරීරය, මනස නැද්ද? මේ සියල්ලම රහතන් වහන්සේටත් තියෙනවා. එහෙනම් සලායතන නිරෝධයි කියල කිව්වම රහතන් වහන්සේගේ මොනවද නිරෝධ වුනේ?** අන්න දැන් අපිට පේනව ඉන්ද්‍රිය කියන්නෙ එකක්, ආයතන කියන්නෙ තව එකක් කියල.

මේ සිද්ධිය අපි උදාහරණයක් අරගෙන තේරුම් ගන්න බලමු. යම් කිසි ස්ථානයකට අපි ආයතනය කියල නම යෙදුවොත් ඒක කොයි ආකාරයටද යෙදෙන්නෙ කියල බලමු. අපි හිතමු අපට ගොඩනැගිල්ලක් තියෙනව කියල. මේ ගොඩනැගිල්ල බැංකුවක් සඳහා පාවිච්චි කළොත් මේකට අපි බැංකු ආයතනය කියල නම යොදනවා. ඒ ගොඩනැගිල්ලෙන් බැංකුව අයින් කරල අධ්‍යාපන වැඩසටහන් සඳහා පාවිච්චි කළොත් අපි මේකට අධ්‍යාපන ආයතනය කියල කියනවා. අධ්‍යාපන වැඩසටහන් අයින් කරල වෛද්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වලට මේ ගොඩනැගිල්ල පාවිච්චි කළොත් අපි දැන් ඒකට වෛද්‍ය ආයතනය කියල කියනවා. හැබැයි ගොඩනැගිල්ල එකමයි. මොනවටද මුලින්ම පාවිච්චි කළේ, බැංකු වැඩකටයුතුවලට. එතකොට ඒක බැංකු ආයතනයක්. අධ්‍යාපන කටයුතුවලට පාවිච්චි කළොත් අධ්‍යාපන ආයතනය කියල කියනවා. වෛද්‍ය කටයුතු සඳහා පාවිච්චි කළ වෙලාවට අපි ඒකට වෛද්‍ය ආයතනය කියල කියනවා. එහෙනම් ආයතනය කියන නම යෙදුනේ, මේ ගොඩනැගිල්ල පාවිච්චි කරපු කාර්ය අනුව, ඒ කාර්ය විග්‍රහ කරන්නයි. මෙන්න මේ ආකාරයෙන් අපේ ඉන්ද්‍රියන් ආයතන වන හැටි බලමු.

ඇසෙන් රූප දැකල, මේ රූප රාගිකව, ද්වේශිකව හෝ මෝහයෙන් යුතුව ගැනීමට ඇහැ පාවිච්චි කළොත් අන්න එතකොට ඇස රාගායතනයක් වෙනවා, ද්වේශ ආයතනයක් වෙනවා. එහෙනම් ඇස රාග ආයතනයක් වුනේ රාගිකව ඇස පාවිච්චි කළ නිසයි. ද්වේශ ආයතනයක් වුනේ ද්වේශයෙන් යුතුව ඇස පාවිච්චි කළ නිසයි. දැන් අපිට පේනව ඇස ද්වේශයෙන් යුතුව පාවිච්චි නොකළොත්, රාගයෙන් පාවිච්චි නොකළොත්, රූපයක් දැක්කට රාගයක් හෝ ද්වේශයක් පැන නොනැගුනොත්, එතැන ඇස ඇස විතරයි කියල. ඇස රාග හෝ ද්වේශ ආයතනයක් බවට පත් වුනේ නෑ. රාගක්ෂය, ද්වේශක්ෂය, මෝහක්ෂය කළ රහතන් වහන්සේ රාගයෙන්, ද්වේශයෙන්, මෝහයෙන් ඇස පාවිච්චි කරන්නෙ නෑ. ඒ නිසයි අපි කිව්වෙ උන්වහන්සේ මේ ඇස මුල්කරගෙන ගොඩනැගුන චක්ඛායතනය නිරෝධ කළා කියල. චක්ඛු ආයතනය නිරෝධ කළාම උන්වහන්සේට ඉතුරු වෙන්නෙ චක්ඛු ඉන්ද්‍රිය පමණයි. එහෙනම් අරිහත්වයට පත් නොවූ අයට චක්ඛු ඉන්ද්‍රියද, චක්ඛායතනයද තියෙන්නේ? මේ දෙකේ සම්මිශ්‍රණයක් තමයි ඔවුන් තුළ තියෙන්නේ.

අපි උදාහරණයක් අරගෙන බලමු. දැන් අපි දුම්රියෙන් ගමනක් යනවා කියල හිතන්න. මේ ගමන යද්දී දුම්රිය කවුළුවෙන් එළිය බලනකොට අපට ගෙවල් දිගටම පෙනේවි. මේ පෙනෙන හැම ගෙයකටම අපි රාගයෙන් පටිච්ච (කැමැත්තෙන් බැඳීම) වෙනවද? අන්න පළවෙනි ගේ දැක්කා, දෙවෙනි ගේ දැක්කා, තුන්වෙනි ගේත් දැක්කා... මෙන්න මෙහෙම ගෙවල් පෙලක් දකිනකොට අපි ඒ සියළුම ගෙවල් හඳුනා ගන්නවා. ගෙයක් බව හඳුනා ගන්නවා. මෙහෙම යනකොට හතරවෙනි ගෙදර විශේෂිත ලක්ෂණයක් තිබුණොත් පමණක් ඒ ගේ සමග රාගිකව පටිච්ච වෙනවා, රාගිකව බැඳෙනවා. අන්න ඒ අවස්ථාවෙදි පමණයි ඇස රාගිකව පාවිච්චි කළේ. මෙන්න මේ ඇස රාගිකව පාවිච්චි කරපු මොහොත. ලස්සන ගෙයක් දැකල මේ ගේ නම් හරිම ලස්සනයි, මේ වගේ ගෙයක් මටත් ඇත්නම්... ආදී වශයෙන් රාගිකව බැඳීමක් ඇති වුනොත්, ඒ ගෙයි ස්වරූපය පිළිබඳව ඇසින් අපි රාගිකව දැක්කා. ඒ වෙලාවෙ අපි ඇස රාගිකව පාවිච්චි කළා. එහෙනම් ඒ ගේ දැක්කේ රාගයට උපනිශ්‍රය කරගත් ඇසකින්. අන්න ඒ වෙලාවේ අපේ චක්ඛු ඉන්ද්‍රිය චක්ඛායතනයක් බවට පත් වුනා. ඊට පෙර ගෙවල් තුනක් දැක්කා. ඒ එක ගෙයක් සමගවත් අපි රාගිකව බැඳුනෙ නෑ. රාගයෙන් ඇස පාවිච්චි කළේ නෑ. එහෙනම් ඒ අවස්ථාවලදී අපි ඉන්ද්‍රියක් වශයෙන් ඇහැ පාවිච්චි කළා පමණයි.

එහෙනම් රහතන් වහන්සේ මේ ලස්සන ගෙයක් දැකපු වෙලාවෙවත්, ඇහැ ආයතනයක් බවට පත් නොකර ඉන්නවා. උන්වහන්සේ ඉතාමත් රමණීය ගෙයක් දැක්කත් ඒ ගේ සමග පටිච්ච වෙන්නෙ නෑ.

රාගයෙන් බැඳෙන්නෙ නෑ. එහෙනම් උන්වහන්සේ තුළ චක්ඛායතනය ඒ මොහොතේ උදා වෙන්නෙ නෑ. නිර් උදාවෙනවා, එහෙනම් නිරෝධ වෙනවා. චක්ඛායතන නිරෝධයි කිව්වෙ ඒකටයි. චක්ඛු තියෙනවා, චක්ඛායතනය නිරෝධයි, චක්ඛායතනය උදා වෙන්නෙ නෑ.

අරිහත්වයට පත් නොවූ අය තුළ තමයි මන වඩන යමක් දැක්කොත් ඇස චක්ඛායතනයක් බවට පත් කර ගන්නෙ, රාගයෙන් ඒ දැකපු දේත් එක්ක බැඳෙන්නේ. රාගිකව හෝ ද්වේශිකව හෝ ඇහැ පාවිච්චි කළා නම්, අන්න ඒ වෙලාවේ ඇහැ චක්ඛායතනයක් බවට පත් වෙනවා. එහෙනම් චක්ඛායතනයක් උදා වුණා. චක්ඛායතනය නිරෝධ කරනවා කියන්නේ රාග, ද්වේශ, මෝහ නිරෝධ කිරීම තුළින් ඇස ආයතනයක් බවට පත්නොවීමයි, උදා නොවීමයි. ඒකයි නිරෝධ කරනවා කියන්නෙ. මෙන්න මේ විදිහට ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ සහ ධර්ම එක්කත් අපි රාගිකව බැඳුනොත් අනිත් ආයතන ගැනත් තේරුම් ගත යුත්තේ ඒ ආකාරයෙන්මයි.

ඇස කියන මේ ඉන්ද්‍රිය එක දිගට පවතින වස්තුවක්ද? මේක සෛලවලින් නිර්මාණය වෙලා තියෙන්නෙ. මේ සෛල හැදිල තියෙන්නෙ අණුවලින්. එහෙම නැත්නම් පරමාණුවලින්. අණු හැදිල තියෙන්නෙ පරමාණුවලින්. පරමාණු හැදිල තියෙන්නෙ ශුද්ධාෂ්ඨක ආශ්‍රිතව. එහෙනම් මේ සෛලයක් තවත් කෝටි ගණනක පුංචි කෑලිවලට කඩල තමයි අන්තිමට ශුද්ධාෂ්ඨක තත්ත්වයට පත් වෙන්නෙ. අපි කවුරුත් දන්නව මේ ඇසේ පටක එක දිගට පවතින ඒකාකාරී දෙයක් නොවන බව. **බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරල තියෙනව, කෙනෙක් එක පුද්ගලයෙකුට අත තියල ඇල්ලුවොත්, නැවත දෙවනි සැරේ අල්ලනකොට අහුවෙන්නෙ ඉස්සෙල්ල අල්ලපු එක්කෙනා නෙමෙයි කියල.** මෙහෙම කියන්න හේතු වෙන්නේ මේ ශරීරයේ තියෙන සෑම පටකයක්ම, සෑම සෛලයක්ම එක එක අවස්ථාවලදී ගොඩනැගෙමින් බිඳෙමින් යන ක්‍රියාවලියක ප්‍රතිඵලයක් නිසයි. මේ සියළුම සෛල එක විට බිඳිල නැවත ඇතිවෙනවා නෙමෙයි. රූපය පෙන පිඬුවකට උපමා කළේ ඒ නිසයි.

සෛල තුළත් සෛල ගොඩනැගී ඇති අනිත් පුංචි පුංචි අංගු හෙවත් ඒ අණු හෝ පරමාණුත් බිඳෙමින් ගොඩනැගෙමින් නැවත නැවත මේ ව්‍යුහය පවත්වාගෙන යනවා. එහෙනම් දැන් තිබ්බ්ච පටක ටික නෙමෙයි ඊළඟ මොහොතෙ ඇහේ තියෙන්නෙ. එහෙනම් මේ පටක බිඳවැටෙමින් ගොඩනැගෙමින් යන ක්‍රියාවලියක් තමයි මේ චක්ඛු ඉන්ද්‍රිය කියන්නෙ.

මේ විදිහට ඒ ඒ මොහොතේ ඇති වෙච්ච නාම රූප, කායික සතර මහා භූතයන් සමග එක් වී අලුතින් පටක ගොඩනැගීමේදී ප්‍රත්‍ය වෙනවා. මේක එක ප්‍රත්‍යයක්. තවත් බොහෝ ප්‍රත්‍ය තියෙන්න පුළුවන්. එහෙනම් ඒ අවස්ථාවේ තමන්ගේ විඤ්ඤාණයෙන් නිපදවෙන ඒ අවස්ථාවේ නාම රූප තමයි මේ පටක ගොඩනැගීම සඳහා ආධාර වෙන්නේ. බිඳවැටෙමින් ගොඩනැගෙමින්, බිඳවැටෙමින් ගොඩනැගෙමින් යන පටක පද්ධතියේ මේ බිඳවැටීමත් ගොඩනැගීමත් යන ක්‍රියාවලියට ඒ ඒ මොහොතේ ඇතිවන විඤ්ඤාණවලින් හටගන්නා වූ නාම රූප අනුගත වෙනවා. එහෙනම් පටක නිර්මාණයේදී මේ නාමරූප අනුගත වෙනවා.

එහෙනම් සතුටින් සාමයෙන් හිටපු පුද්ගලයෙකුට එකවිටම මහා තරහක් එන වැඩක් සිද්ධ වුනොත්, ඒ මොහොතේ ද්වේශ විඤ්ඤාණයෙන් ගොඩනගන ලද, ද්වේශ සහගත නාම රූපවලින් මෙන්න මේ පටක ගොඩනැගීමට ආධාර වෙනවා. තව මොහොතකින් ඒ විඤ්ඤාණය ඉවත් වෙලා නැවත සතුටු සිතක් ඇතිවුනොත්, අර ද්වේශ සහගත භාවය අඩංගු වූ නාම රූපවලින් ගොඩනැගුනු පටක නැවත විනාශ වෙලා සතුටු සගහත වූ විඤ්ඤාණයකින් හටගත් සතුටු සහගත වූ නාම රූපවලින් නැවත ඉන්ද්‍රියන් ගොඩනැගෙනවා. මේ ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාවලියේදී, ඒ ඒ අවස්ථාවලදී හටගත් විඤ්ඤාණවලට අනුරූපව නාම රූප ගොඩනැගෙනවා. ඒ නාම රූප ඒ ඒ අවස්ථාවේදී ඉන්ද්‍රියන් ගොඩනැගීම සඳහා ප්‍රත්‍ය වෙනවා. ඇතිවන්නා වූ අදහසේ රාගික හෝ ද්වේශික බව අනුව ඉන්ද්‍රිය සංයුතිය වෙනස් වන බව මේ ආකාරයෙන් තේරුම් ගත යුතුයි. හදිසියේ තරහක් ඇති වුනොත් ඇස් රතු වන හැටි, හෘද ස්පන්දනය වැඩි වන හැටි, ඇඟ වෙව්ලන හැටි ඉහත සිද්ධාන්ත අනුව තේරුම් ගන්න පුළුවන්.

මෙතෙක් අපි සාකච්ඡා කරපු විස්තර අනුව විඤ්ඤාණ ප්‍රත්‍යයෙන් නාම රූප වශයෙන් හැදෙන ශුද්ධාෂ්ඨකවලින් එක කොටසක් බාහිර ලෝකයට නිකුත් වෙමින් අපිට අදාල පින් පව්, මතක සටහන් ආදිය සියල්ල විඤ්ඤාණ තලය වෙත නිකුත් වෙන බව අපි තේරුම් ගත්තා. ඒ ශුද්ධාෂ්ඨකවලින් තව කොටසක් තමයි මේ ශරීරයේ එක් එක් ඉන්ද්‍රියන්ගේ බිඳවැටෙන ගොඩනැගෙන පටකවල ක්‍රියාකාරීත්වයට සහභාගී වෙන්නේ. ඒ ඒ අවස්ථාවේ ඇතිවෙච්ච රාගික හෝ ද්වේශික හෝ විඤ්ඤාණයක් මත ගොඩනැගෙන රාගිකභාවය හෝ ද්වේශිකභාවය අනුගත වෙච්ච නාමරූප විසින් අලුතින් ඉන්ද්‍රිය පද්ධතිය බිඳවැටෙන ගොඩනැගෙන ක්‍රියාවලියට අනුගත වෙමින් ආයතන නිර්මාණය වන බව දැන් තේරුම් ගත යුතුයි.

එහෙනම් විඤ්ඤාණ ප්‍රත්‍යයෙන් ගොඩනැගෙන නාම රූප, ක්‍රම දෙකකට සකස් වෙනවා. එකක් බාහිර ලෝකයට නිකුත් වෙමින්, අපිට අදාල විපාක විඳීමට අවශ්‍ය පරිදි ධර්මායතනයේ පිහිටනවා. මේ ශුද්ධාෂ්ඨකවලින් තව කොටසක් තමයි ඉන්ද්‍රියන්ගේ බිඳවැටෙන පටක නැවත ගොඩනැගීමට ඒ ඒ මොහොතේ සහභාගි වෙන්නේ. ඒ අනුව තමයි රාගය ඇති වෙච්ච වෙලාවට ඉන්ද්‍රියෝ රාගායතන බවට පත්වෙන්නේ, ද්වේශය ඇතිවෙච්ච වෙලාවට ද්වේශ ආයතන බවට පත්වෙන්නේ. මේ ආකාරයෙන් රාග ආයතන, ද්වේශ ආයතන ගොඩනැගෙන හැටි තේරුම් ගත යුතුයි. ඉන්ද්‍රිය හය මගින් ආයතන හයක් බවට පත්වෙන හැටි දැන් පැහැදිලියි.

මෙසේ අභ්‍යන්තර නාම කියන්නේ වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ කියන ස්කන්ධ හතරයි. ඊට අනුගත වෙලා ක්‍රියා කරන සතර මහා භූත සහ උපාදාය රූපවලින් හැදිච්ච මේ කය අභ්‍යන්තර රූපයි.

බාහිර රූප කියන්නේ හිත කය නෙවෙයි. කර්ම, ඍතු - ආහාර යන හේතුන්ගෙන් හටගත් යම් සංඛත ධර්මයක් වේ නම් ඒවා සතර මහා භූතයන්ගෙන් හටගත් නිර්මාණයන්. මේවා ආකාර, ලිංග, නිමිති ස්වභාවය අනුවත්, උද්දේස, ප්‍රඥප්ති ලෙසත් තබාගත් නාම පද නිසයි හඳුනාගන්නා කතා ව්‍යවහාරයක් ඇති වී තියෙන්නේ. ඒව තමයි බාහිර රූප සම්බන්ධ නාම ධර්ම. ඒ බාහිර රූපත් කර්ම මූලිකව ගොඩනැගුණු ඍතු ආහාර රූපයන්ගේ හේතුඵල ධර්ම නිසා මේ සියලු අභ්‍යන්තර බාහිර නාම රූපවලට මූල හේතුව විඤ්ඤාණයයි. මේ විදිහටයි විඤ්ඤාණ පච්චයා නාම රූපං යන්න සිද්ධ වන්නේ. මීළඟ කලාපයෙන් සළායතන පච්චයා ඵස්සෝ කියන ක්‍රියාවලිය සලකා බලමු.

නුගේගොඩ වින්සර් රෝහලේ සභාපති
වෛද්‍ය ආර්. පී. වීරසිංහ
MBBS/DFM/MCGP/MPFAM

ආනාපාන සති භාවනාව තුළින් කාය සංඛාර සංසිඳවීම හා දැහැන් සුවයට පත්වීම

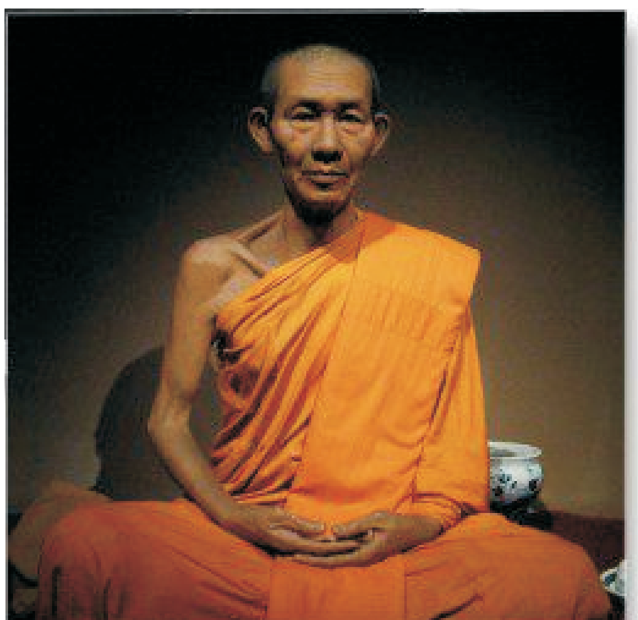
(පසුගිය කලාපයෙන් - ආනාපාන සති භාවනාව සඳහා අධ්‍යාත්මික පරිසරය සකස් කරගැනීම)

ආනාපාන සති භාවනාව නිවැරදිව කරගෙන යන ආකාරයත්, එයින් ලැබෙන ප්‍රතිඵල හා ඒ භාවනාව සඳහා අධ්‍යාත්මික පරිසරය සකස් කරගන්නා ආකාරයත් මීට පෙර කලාපවලින් පැහැදිලි කළා. ආනාපාන සති භාවනාව මුල් කරගෙන කාය සංඛාර සංසිඳවා ගන්නා ආකාරය තව දුරටත් පැහැදිලි කරගත යුතුයි. කාය සංඛාර කියන්නෙ කය ක්‍රියාත්මක කරවන චේතනාවක් කියලත් මීට පෙර පෙන්වා දුන්නා. මේ කයට දාහයක්, වෙහෙසක් ඇතිවුනාම ඒ දාහය නිවාගන්න, ඒකට හේතුව හොයල ඒ හේතුව සංසිඳවන්න ඕන. මේ සඳහා කාය පිළිබඳව තවත් විග්‍රහ කරල දැනගන්න ඕන. සත්ත්වයා කියන්නේ කාය හතරක සම්පිණ්ඩණයක්.

ඒකජ කාය, ද්විජ කාය, ත්‍රිජ කාය, චතුජ කාය වශයෙන් කාය හතරක් පිළිබඳව අභිධර්මයේ සඳහන් වෙනවා. ධාතු හතරෙන් හටගත් මස් ලේ කයට අමතරව කර්ම ශක්තියෙන් ජනිත කරවන කයක් තියෙනවා. ඒකජ කය හෙවත් කර්මජ කය කියල මේ කයට කියනවා.

යම් කෙනෙක් මිය යන්න පෙර මූලිකව හිතින්, කයින්, වචනයෙන් යම් කර්මයක් (හොඳ හෝ නරක) කළා නම් කර්මානුරූපව ඒ කර්ම බීජ, කර්ම භවයේ පිහිටනවා. බුද්ධ දේශනාව අනුව කර්මය කුඹුරයි, විඤ්ඤාණය බීජයයි, තෘෂ්ණාව ජලයයි, අවිද්‍යාව බැම්මයි. කර්මය නමැති කුඹුරේ පිහිටි අභිසංඛාර විඤ්ඤාණය නමැති බීජය තෘෂ්ණා දියෙන් තෙත්ව අවිද්‍යා බැම්මෙන් වට වෙලා කර්ම භවයේ පිහිටා මතු පුනර්භවයට අභිසංඛාර (නැවත ජනිත වීමට අදාල සංඛාර) බීජය ලෙස පිහිටනවා. කර්ම ක්ෂය නම් වූ මරණයකින් යමෙක් මිය යනකොට කර්ම, කර්ම නිමිති, ගති නිමිති යන තුනෙන් එකක් නිතර අරමුණු වෙමින් බලවත්ව උපාදාන වූ කර්ම භව සිතක් මුල්කරගෙන නිතර සිත් නැගෙන්න වෙනවා. අවසාන මොහොත වන විට මරණාසන්න චිත්ත වීථිය ලෙස සිත් පෙලක් (චිත්තක්ෂණ 17 ක) පහළ වෙනවා. බලවත් වූ කර්ම, කර්ම නිමිතිවලින් යමක් මතුවෙලා විපාක සිතක් ලෙස අවසානයේ පහළ වෙනවා. මේ කියන්නේ ඉතා කෙටියෙන්.

චිත්ත වීථියේ ජවන් 5 ක් ගත වෙනකොට මුලින් පහළ වූ අතීත භවාංග, භවාංග චලන, භවාංග උපච්ඡේද, පංචද්වාරාවජ්ජන, දර්ශණ අරමුණක් මුල් වුනා නම් චක්ඛු විඤ්ඤාණ, සම්පටිච්චන, සන්තීරණ, වොත්ථපන යන චිත්තක්ෂණ 8 ක් සහ ජවන් චිත්තක්ෂණ 5 ක් වශයෙන් චිත්තක්ෂණ 13 ක් පහළ වෙලා 14 වන චිත්තක්ෂණය පහළ වෙනකොට එහි උප්පාද, ඨිති, භංග යන චිත්ත මාත්‍ර තුන සමග සිත් පහළ වෙන්න අත්‍යවශ්‍ය වූ ඒ මිය යන භවයේ මුල් පටිසන්ධියේදී පහළ වූ වස්තු රූපය නම් පරමානුව ක්‍රියාකළ කර්ම බලය කෙළවර වෙනවා. මෙයට චුතිය සිදුවන චිත්තය හෙවත් චුති චිත්තයයි නම් කෙරෙනවා. මේ හයවන චිත්තක්ෂණයේදී ගොඩනැගුණු විඤ්ඤාණය ආසන්නම කර්මය ලෙස කර්ම භවයේ පිහිටනවා. මතු පැවැත්මේ වටිනාකමක් අවිද්‍යාවෙන් ගොඩනැගී මේ චිත්තක්ෂණය රූප සංචේතනාවේ චිත්තජ රූපයත් සමග විඤ්ඤාණ බීජය මතු පුනර්භවයට ඇදෙමින් අළුත් භවයේ පටිසන්ධි චිත්තය ලෙස කර්ම බලයෙන් පිහිටනවා. මේ තමයි පටි සන්ධි චිත්තය. මේ චිත්තක්ෂණය අළුත් භවයට බීජය වෙලා කාය දශක, භාව දශක, වස්තු දශක කියන ශුද්ධාෂ්ඨක තුනක් සහ එකතුව කාය, භාව, වස්තු යන කර්මජ රූප මාත්‍රා 3 ක් සහ ජීවිත රූප මාත්‍රා 3 ක් පිහිටා රූප කලාප 30 ක රූප මාත්‍රා සමග විපාක හිත කර්මජව එක විට පහළ වෙනවා. මේ තමයි පටිසන්ධිය ඒකජකාය. මේ චිත්තක්ෂණයේ උප්පාද මාත්‍රයයි. ඒ සමගම ඍතු විපර්යාසය නැගෙන්නට වෙනවා. එතකොට ද්විජ කාය කියල හඳුන්වනවා.

මීළඟට පහළවන 16 - 17 තදාලම්භන චිත්තක්ෂණවලදී චිත්තජ කාය පහළ වෙනවා. එවිට ත්‍රිජකායික නම් වෙනවා. මේ තමයි ගන්ධබ්බයා. කබලිංකාරාහාරයක් (මස් ලේ කයක ආරම්භයට පෝෂණයක්) මව් කුසකදී හෝ ලැබී නම් චතුජකාය බලවත් වෙනවා. මේ චතුජ කාය ලබනකොට මස්ලේ කය ආරම්භ වෙනවා. ඒකජ කාය හා ද්විජ කාය ඉතා සුළු මොහොතයි. පටිසන්ධියෙන් පසු චිත්තජ රූප පහළ වෙනකොට මනෝමය කායික ගන්ධබ්බයා පහළ වී හමාරයි. දැන් පෙර තිබූ කය අතහැරලයි තියෙන්නේ. හැබැයි මව් ගැබක අළුත් කයක් වෙත ඔක්බන්ති වෙලා නෑ. මේ අතර කාලය තුළ තණ්හා උපාදානයෙන් ජීවත් වන බව <u>කතුහල ශාලා සූත්‍රයේ</u> (සංːනිː (4) 700 පිටුව) වච්චගොත්ත පරිබ්‍රාජකයාට දේශනා කරල තියෙනවා. මේ කර්ම, චිත්ත, උතුජ රූප නිසා චක්ඛු දශක, සෝත දශක, ඝාන දශක, ජිව්හා දශක යන රූප කලාප 40 (10×4) සමග පටිසන්ධියේදී ලැබූ රූප කලාප 30 ද සහිතව කලාප 70 ක් වෙලා ගන්ධබ්බයා පෝෂණය වෙනවා. **ගන්ධබ්බයින් ගැන කතා කරනකොට දැනගෙන මව් ගැබට ඇතුල් වන, දැනගෙන ගැබේ සිටින, දැනගෙන බිහිවන ගන්ධබ්බ කොටසක් ඉන්නවා. දැනගෙන ඇතුළු වී, දැනගෙන ගැබේ සිට, නොදැන බිහිවන ලෙස තවත් කොටසක් ඉන්නවා. දැනගෙන**

ඇතුළු වී, නොදන ගැබේ සිට, නොදන බිහිවන ලෙස තවත් කොටසක් ඉන්නවා. නොදන ඇතුළු වී, නොදන ගැබ තුළ සිට, නොදන බිහිවන තවත් කොටසක් ඉන්නවා. මේ ගන්ධබ්බ හතර කොටසම මව් ගැබට ඇතුළු වෙලා වැඩෙන්න නම් මව් පිය දෙදෙනෙකුගේ එක් වීමක්, මව ඍතු ඇත්තියක් වීමත් යන කාරණා දෙකක් අවශ්‍යයි.

''මාතා පිතරෝච සන්නිපාතා මාතානි උතුනි හොන්ති ගන්ධබ්බෝච පච්චු පට්ඨිතෝ හෝති'' වශයෙන් ගන්ධබ්බයෙක් ගැබකට ඇතුළු වෙලා තමයි මස් ලේ කයක් හටගන්නේ. මේකට චතුජ කායට අයිති කරජ කාය (කරජ කියන්නෙ ඝනීභවනය වෙලා ගොරෝසු වෙච්ච කියන එකයි) කියල කියනව. (ගැබකට ආවට පසු කලලය පටන් ගත් පසුවයි කරජ කාය වන්නේ.) ජීවත් වෙලා ඉන්න සත්වයෙක් තුළ තියෙන්නේ මේ කරජ කාය සහ අනෙකුත් කායයන්ගේ සම්පිණ්ඩනයක්. මව් පිය එකතුවකින් ආරම්භයක් ලබලා, මව් කන බොන ආහාරවල පෝෂණය තුළින් පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියන ධාතු හතර ඇදගෙන ඒවායින් ගොඩනැගෙන කය චාතුර්මහාභූතික කයයි. සතර මහා භූතයන්ගෙන් හටගත් කය කියලත් මේකට කියනවා. සුළඟට අසුවුණු පරඬලක් සුළඟට ඕන විදිහට ගෙනියනවා වගේ, කර්ම ශක්තිය නමැති ප්‍රවාහයට අසුවුණු ගන්ධබ්බයා ගැබකට ඇදිල යනවා. මේ ගන්ධබ්බයාට හොඳ එකක්, නරක එකක් කියල තෝරගන්න බෑ. ලැබුණ එකක් පිළිගන්න ඕන. මේ ගන්ධබ්බයා බාහිරින් යම්කිසි ගන්ධයක් ඇදගත්තොත්, ඒ ශරීරයට කබලිංකාර ආහාර (කය බලි කරන ආහාර) ගත්තා වෙනවා. එතැන් පටන් චතුජ කායිකයි. මේ තමයි සූක්ෂම කායික තත්ත්වයෙන් ඝනීභවනය වන අවස්ථාව. ''කබලිංකාර ආහාරෝ ඉමස්ස කායස්ස ආහාර පච්චේන පච්චයෝ'' කිව්වෙ මේකයි.

සත්ත්වයා ලෝකයට තියෙන දැඩි කැමැත්ත නිසා ලෝකය දැඩිව අල්ලා ගන්න ඝනීභවන කයක් අවශ්‍ය වෙනවා. මේ අනුව ඝනීභවන වස්තු ඇසුරු කිරීමට ඇති කැමැත්ත නිසයි මස් ලේ කයක් ඇතිවීමට අවශ්‍ය මූලික හේතුව ගොඩනැගෙන්නේ. මේ කරජ කායෙන් සූක්ෂම කය ඉවත් කරන්න නිකන්ම බෑ. **කෙනෙකුගේ කර්ම විපාක හෝ පුණ්‍ය ඍද්ධිය බලවත් නම් ඒ ඝනීභවන කයෙන් ඉවත්වෙලා යන්න පුළුවන්. එසේම ධ්‍යාන ලාභී පුද්ගලයෙකුට අභිඥා බලයෙන් මේ මස් ලේ කයෙන් ඉවත් වෙන්න පුළුවන්.** මස් ලේ කයට කබලිංකාර ආහාර අවශ්‍ය වෙනවා වගේ, අධ්‍යාත්මික කයට ආහාර තුනක් සම්බන්ධ වෙනවා. ස්පර්ශ ආහාර, විඥාණ ආහාර, මනෝ සංචේතනා ආහාර ඒ තුනයි. මේ අනුව එක් කයක් විතරක් සංසිඳවල බෑ. අධ්‍යාත්මික කායත්, බාහිර කායත් යන දෙකම දැනගෙන ඒ දෙකම සංසිඳවීමෙන් තමයි කයට ඇතිවන දාහයෙන් නිදහස් වෙලා සැනසීම ලබන්න පුළුවන් වෙන්නේ. ඉහාත්ම සුඛ විහරණය (මේ අත්භවයේදීම ලබන සුඛ විහරණය) සහිතව ධ්‍යාන සුවය ලැබෙන්නේ මේ අවස්ථාවේදීයි. මේ අනුව ආනාපානසති භාවනාව තුළින් සංඛාර සංසිඳවන්න නම් මේ සෑම කයක් තුළම දාහය හටගන්න හේතුව හොයල ඒ හේතුව සංසිඳවන්න ඕන.

මේ පැවැත්ම තුළ රාග, ද්වේශ, මෝහ කියන්නේ ගිනි. මේවාට අනුකූල දෙයක් ඇසුරු කරල යමක් නිපදෙව්වා නම් ඒක ගිනි නිපදවීමක්, දාහය නිපදවීමක්. කෙනෙක් රාගයට අනුකූලව ක්‍රියා කළොත් රාගයට අනුකූල චිත්තජ රූපත්, ද්වේශ සහගතව ක්‍රියා කළොත් ඒ ගති ස්වභාවය අනුව චිත්තජ රූපත් නිපදවෙනවා. ඒවා තමයි මස් ලේ කයක් එක්ක සියුම් කයක් වශයෙන් පිහිටන්නේ. මන වඩන රූප ස්පර්ශ කරල වින්දනයක් ලබන ලෝක සත්ත්වයා එයින් මුලා වෙලා යලි යලිත් ඒවා පසුපස හඹා යන්න සිතිවිලි පහළ කර ගන්නවා. ඇසට ප්‍රිය මනාප දෙයක් ආවොත් ඒක ඇදගන්නවා. අප්‍රිය අමනාප දෙයක් නම් වීසි කරනවා. ප්‍රිය මනාප සුවඳක් නාසයට දැනුණොත් උඩට ඇදගන්නවා. අප්‍රිය ගඳක් නම් 'හ්ම්' කියල විසිකරනවා. මෙසේ පංච ඉන්ද්‍රියන්ගෙන්ම ඇදගන්න කොටසක් තියෙනවා, ඉවතට විසිකරන කොටසක් තියෙනවා. ඇදගැනීම කියන වචනයේ අදහස ඇද ඒවා ගැනීමයි.

ලෝකයේ තියෙන ඇලුම් කරන සියල්ල ඇදගත්තම ඇද වෙන්නයි සිදුවෙන්නේ. එතකොට අවංක බව නැතිවෙනවා. ලෝකෙ හරි වටිනවයි කියල හිතාගෙන රාගයෙන් බැඳිලා මෙච්චර කලක් කරගෙන ආවෙ මේවයි. ප්‍රිය මනාප දේවල්වලට ඇලිල, ඒවායේ හිත තියාගෙන යලිත් ඒ පසුපස හඹා යන්නේ, මෙසේ ඇදගෙන ගොඩගහ ගත්ත ඡන්දරාග සහගත මතක සටහන් තුළිනුයි. ඒ ගොඩගහ ගන්නේ කර්ම ශක්තියක්. මස් ලේ කයට රූපාකාර ඉඩ ප්‍රමාණයක් වෙන්කර ගත්තට, ඒ මානසිකත්වයට එබඳු සීමාවක් වෙන් කරන්න බෑ. ඇදගත්ත ඒවා ගිහින් පිහිටන්නේ ඒ සීමා කරන්න බැරි ඉඩ ප්‍රමාණයේ. නැවත විපාක ඵලයක් ලෙස අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී ඇදී එන්නේ ඒවයි. මේ හීන භවය හෙවත් කාම භවයයි.

ජීවිත පැවැත්ම සඳහා හුස්ම ගැනීම සහ පහ කිරීමේදී අපට නොපෙනෙන දෙයක් සිද්ධ වෙනවා. කෙනෙක් හුස්ම ගන්නකොට ඔහුගේ මනසේ ගති ලක්ෂණය රාගික නම්, පිටින් පෙනෙන භාහිර රූපය පිළිබඳ ෂඩ් ආරම්මන නිමිති රූප, භෞතික කයට ඇදිල ඇවිත් මනෝමය කිරණ මගින් නොපෙනෙන විශ්වයට විහිදිලා මනෝ කයට ඇදල දෙනවා. **රාගයෙන් නම් යමක් නිෂ්පාදනය කළේ, ඒවා රත්වීමේ ලක්ෂණය සහිත රතු පාට ස්වභාවයෙන් යුක්ත දේවල් වෙනවා. ද්වේශයෙන් නම් යමක් කළේ ඒවා කළු පාට ස්වභාවයෙන් යුක්තයි.** මස් ලේ කය සකස් වෙන්නේ කර්මජ කය සහ මනෝමය කයේ ආකෘතියක් වශයෙන්. මනෝමය කයේ ස්වභාවයට අනුකූලවයි කන බොන ආහාරයෙන් අවශ්‍ය දේ මස් ලේ කයට ඇදල ගන්නේ. **කර්ම විපාක බලයකින් හෝ පුණ්‍ය ඍද්ධි බලයකින් හෝ අභිඥා බලයකින් කෙනෙක් මස් ලේ කය පැත්තකින් තියල මනෝමය කයින් අයින් වුනොත්, ඒ පුද්ගලයාට මේක දකින්න පුළුවන්.** කඩුව කොපුවෙන් ඇදල පැත්තකින් තිබ්බම, කඩුව පැත්තක කොපුව පැත්තක තිබෙන්නේ යම් සේද, එසේම නයා හැව ඇරලා පැත්තකට ගියාම නයා පැත්තක හැව පැත්තක තියෙන්නේ යම් සේද, මස් ලේ කය පැත්තක තිබියදී මනෝමය කය පැත්තකට ගිය විටත් එසේමයි කියා බුදුපියාණන් වහන්සේ දේශනා කරල තියෙනවා. **කෙනෙක් අලෝභ, අද්වේශ, අමෝහ සිතිවිලිවලින් තම මනස තුළ ශුද්ධතාවයක් ඇති කරගෙන හුස්ම ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය සිදුකරන කොට මනෝමය කය වෙත සුදු කිරණ ඇදිල එනවා.**

නිවනේ ශාන්තිය එකම අරමුණ කරගෙන රාගක්ෂය, ද්වේශක්ෂය, මෝහක්ෂය සඳහා හිත පිහිටුවා ගත්තම වීත රාගී, වීත දෝෂී, වීත මෝහී ගුණයට නැඹුරුවෙලා චිත්තජ රූප නැගෙන්න පටන් ගන්නවා. දීප්තිමත් ප්‍රභාෂ්වර ස්වභාවයට නැඹුරු වුන මේ චිත්තජ රූප නැගී නැගී කය වටා පිහිටන්න පටන් ගන්නවා. රාග, ද්වේශ, මෝහ ක්‍රියාවන් නිසා අපද්‍රව්‍ය වශයෙන් මෙතෙක් කල් එකතු වුන කොටස අඳුරු පැහැයෙන් යුක්තයි. වීත රාගී, වීත දෝෂී, වීත මෝහී චිත්තජ රූප නිසා හටගත් චිත්ත රූප බලවත් වෙලා ඒ අඳුරු රූප දුවෙන්න පටන් ගන්නවා. එසේ දුවෙනකොට විශාල මහන්සියක් දැනෙන්න පටන් ගන්නවා. අධ්‍යාත්මික කයේ හටගන්නා අඳුරු කිරණ නිසා ඒ ශරීරයේ වා, පිත්, සෙම් කෝප වීමෙන් විවිධාකාර රෝගාබාධයන්, හිරි වැටීම් සහ විවිධ අපහසුතාවයන්

හටගන්නවා. වීත රාගී, වීත දෝෂී, වීත මෝහී චිත්තජ රූපවලින් හටගන්නා සුදු කිරණවලින් ඒ අඳුරු කිරණ දුවීම නිසා ඒ රෝගාබාධයන් සමනය වීමක් සිද්ධ වෙනවා. නිවනට හිත පිහිටුවාගෙන ඉන්න කොට හටගන්නා වූ ඒ සුදු කිරණවලින් මේ ශරීරයේ සෑම තැනකම බැඳිල රැඳිල තියෙන විෂ කිරණ දුවෙන්න පටන් ගන්නවා. අධ්‍යාත්මික කයේ හටගත් අඳුරු කිරණ දුවී යාම නිසා ශරීරයේ බැඳිල තිබුණු අපද්‍රව්‍යයන් ලිහිල් වෙලා ගැලවිලා යනවා.

රෙද්දක් සෝදන ආකාරයෙන් මෙසේ හිත පිරිසිදු කරගන්නා ලෙස බුදුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. රෙද්දක් ජලයට දැම්මම මුලින්ම ගැලවිලා යන්නේ එක්තරා දූවිලි ප්‍රමාණයක් පමණයි. ඊළඟට සබන් වැනි රසායනික ද්‍රව්‍යයක් දාලා පෙන නගින තෙක් ඇතිල්ලීමෙන් කුණු පෙඟෙන්න ගන්නවා. නැවත ඒ රෙද්ද ජලයට දමා පොඟවනකොට ඒ කුණු ජලයට එකතු වෙනවා. තවත් කුණු තියෙනව නම් නැවත ඒ රසායනිකය යොදල ඇතිල්ලීමෙන් පසු ජලයට දාල ගත්තම තවත් කුණු ප්‍රමාණයක් ඉවත් වෙනවා. මෙසේ නැවත නැවතත් මේ ක්‍රියාව සිද්ධ කිරීමෙන් ඒ රෙද්දේ තියෙන සියලුම කුණු ඉවත් කර පිරිසිදු කරගන්න පුළුවන්.

වීත රාගී, වීත දෝෂී අරමුණක් අරගෙන කර්මස්ථානයක් වඩනකොටත් සිදුවෙන්නේ මෙසේ රෙද්දකට රසායනයක් දාලා කුණු පොඟව පොඟවා කුණු ඉවත් කරනවා වගේම දෙයක්. රාග, ද්වේශ, මෝහ සිතිවිලි, ක්‍රියා, වදන් නිසා සිත අභ්‍යන්තරයේ රැඳිල බැඳිල තිබුණු කුණු වීත රාගී, වීත දෝෂී, වීත මෝහී අරමුණුවලින් පෙඟුනට පස්සෙ ඒවා ඉවත් කරල දැමිය යුතුයි. **රාග, ද්වේශ, මෝහ සහගතව සුවයි සුවයි කියල මෙච්චර කලක් ඇදගත්ත දේවල් සුන් කිරීම තමයි භාවනාවේදී සුසුම් හැරීමෙන් කළ යුතු වන්නේ.** භාවනාවේදී වාතය ප්‍රයෝජනයට ගන්නේ මේ අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කරන්නයි. භාවනා කිරීමේදී මහන්සියක් දැනෙනකොට හොඳට හුස්මක් අරගෙන පිට කළාම සහනයක් දැනෙන්නේ භෞතික ශරීරයේ රැඳිල තිබුණ දේවල් ගැලවිලා ඉවත් වන නිසයි. ඇතැම් අවස්ථාවල ඇඟ ඇතුල රත්වෙනව වගේ දැනෙන්න පටන් ගන්නවා. පපුවට මහන්සියක් දැනෙනවා වගේ හන්දිපත් අස්සේ කැක්කුමකුත් දැනෙන්න පුළුවන්. මස් ලේ කය ඇතුලේ ඇඹරිලා තිබුණු ස්නායු පද්ධති සකස් වෙනකොට ඒ වගේ වේදනා එන්න පුළුවන්. වීත රාගී, වීත දෝෂී, වීත මෝහී අරමුණුවල සිත යොදවමින් නිවනට හිත පිහිටුවාගෙන ඉන්න කොට විශ්වයට විහිදිලා තිබුණු සුදු කිරණ, හුස්ම ගැනීමේ ක්‍රියාවලියත් සමගම අභ්‍යන්තර මනෝමය කය වෙත ඇදිල එනවා. මනෝමය කයේ අඳුරු කිරණ දුවිල යන්නෙ චිත්ත ප්‍රසාදය නිසා ඇතිවන සුදු කිරණවල ශක්තියෙන්. මෙහිදී ඇතිවන නිරාමිස ප්‍රීතිය නිසා ''ප්‍රීති මනස්ස කායෝ පස්සද්ධති'' යනුවෙන් පෙන්වල තියෙන ආකාරයට ප්‍රීති වූ මනස කය සැහැල්ලු බවට පත් කරනවා. මීළඟට ''පස්සද්ධි කායෝ සුඛන්දේති'' යනුවෙන් සැහැල්ලු වූ කය තුළින් නිරාමිස සුඛයත්, ''සුඛිනෝ සමාධියති'' හෙවත් නිරාමිස ප්‍රීතිය සහ සුඛය තුළින් සමාධියත් ඇති වෙනවා.

ලෝකය තුළ ඇසුරු කරන කිසිම දෙයක් කැමති සේ සිදුවෙන්නෙ නෑ.

ඇසුරු කළොත් දුකින් පෙළෙන්න වෙනව කියල ලෝකය අනිච්ච වශයෙන් දක්ක කෙනෙක් පමණයි සත්‍යාවබෝධය ලබන්නේ.

ආනාපානසති භාවනාව තුළින් ''සතෝව අස්සසති සතෝව පස්සසති'' සිදුවෙලා සමාධියට පත්වෙන්නෙ ඒ ආකාරයෙන්. මෙතෙක් දීර්ඝ කාලයක් රාගයෙන් මත්වෙලා, ද්වේශයෙන් දැවෙමින්, මෝහයෙන් මුලා වෙලා ලෝකය අල්ලගෙන හිතපු, කියපු, කරපු දේවල් ලේසියෙන් අත්හරින්න බෑ. ඒ වෙලාවට ඒවායේ ආදීනව ධර්මානුකූලව හේතුඵල වශයෙන් බලන්න ඕන. දීර්ඝ ලෙස ධර්මය ඇසුරු කරන කොට රාග, ද්වේශ, මෝහ සහිත සිතිවිලි, ක්‍රියා, වදන්වල අසාරත්වය දැකලා ඒවා පහ වෙන්න පටන් ගන්නවා. ඇලීම් ගැටීම් අරමුණු සොයාගෙන ඒවා නිච්චද, සැපද, අත්තද? නැත්නම් අනිච්චද, දුක්ඛද, අනත්තද කියල මෙනෙහි කරලා, තමා විනාශය කරා ඇද දමන, දුකට ඇද දමන පාප ධර්ම පහ කර දැමිය යුතුයි.

''දීඝංවා අස්ස සන්තෝ දීඝං අස්ස සාමීති පජානාති. දීඝං වා පස්ස සන්තෝ දීඝං පස්ස සාමීති පජානාති'' යනුවෙන් පෙන්වල තියෙන්නේ ඇසුරු කරන පහ කරන ක්‍රම දෙකයි. දීර්ඝ ලෙස බැඳිල තිබුණ රාග, ද්වේශ, මෝහ කහට ගැලවිලා මනස ශුද්ධ වෙලා ගියත් ඉතා සුළු කෙලෙස් කහට කොටසක් ඉතිරි වෙන්න පුළුවන්. ඒ සුළු කහට මොනවද කියල දැනගෙන කෙටියෙන් දහම් ඇසුරු කරගෙන ඒවා අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත වශයෙන් මෙනෙහි කරල පහ කරල දාන්න ඕන.

''රස්සංවා අස්ස සන්තෝ රස්සං අස්ස සාමීති පජානාති. රස්සංවා පස්ස සන්තෝ රස්සං පස්ස සාමීති පජානාති'' කිව්වේ ඉතිරි වෙලා තියෙන සුළු කහට පහ කරන ආකාරයයි. ඒ ආකාරයෙන් සංඛාර පහ කරන්න නම් සියළුම කාය විග්‍රහ කරල දකින්න ඕන කිව්වෙ ඒකයි. මේ සියලු කාය මුල්කරගෙන ඇලීමෙන්, ගැටීමෙන්, මුලාවෙන් යුක්ත වෙලා සිත, කය, වචනය තුළින් සිදු කරන සෑම සිතිවිල්ලක්ම, ක්‍රියාවක්ම, වචනයක්ම ධර්මානුකූලව අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත වශයෙන් දැකල සියලු කායන් හා බැඳිල තිබුණ හරයක් නැති ඡන්ද රාගය පහ කිරීමත්, නිවන් මගට උපනිශ්‍රය වන ප්‍රනීත දහම් ඇසුරු කිරීමත් තුලින් ආනාපානසති භාවනාවෙන් ශික්ෂණය වන ආකාරයත් දක්වල තියෙනවා.

''සබ්බකාය පටිසංවේදී අස්සසිස්සාමීති සික්ඛති - සබ්බකාය පටිසංවේදී පස්සසිස්සාමීති සික්ඛති'' මෙසේ දීර්ඝ වශයෙන් හා කෙටි වශයෙන් මේ කායයන් හා බැඳුණු ඡන්ද රාගය අත්හැර යනකොට, මේ පැවැත්ම තුළ බය ඇති කරන්නා වූ සංඛාර පහ කරල දමන්න පුළුවන් වෙනවා. ''පස්සං භයං කාය සංඛාරං අස්ස සිස්සාමීති සික්ඛති - පස්සං භයං කාය සංඛාරං පස්ස සිස්සාමීති සික්ඛති'' මේ ආකාරයෙන් පැවැත්මට හේතුකාරක වන්නා වූ, භය ඇති කරන්නා වූ සියළු සංඛාර පහකරන කොටයි භාවනාව වැඩෙන්නේ. ආනාපානසති භාවනාව තුළින් සංඛාර පහකරන කොට ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස බැලිය යුතු තවත් ක්‍රම තුනක් පෙන්වල තියෙනවා.

''ඉති අජ්ඣත්තංවා කායේ කායානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා කායේ කායානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්ත බහිද්ධාවා කායේ කායානු පස්සී විහරති''

මේ කරුණ අද පෙන්වන්නේ, තමාගේ කය අනුව ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස බලමින් වාසය කරන්න, අන්‍යයන්ගේ කයේත් කය අනුව බලමින් වාසය කරන්න, තමන්ගේත් අන්‍යයන්ගේත් කායවල ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස බලමින් වාසය කරන්න කියලයි. මෙහිදී තමන්ගේ ශරීරයේ නාසය අග, තොල්මත, ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස වාතය වැදෙන හැටි බලනවා වගේ අනෙක් අයගේ නාසය අග තොල් මත ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස වාතය බලන්න පුළුවන්ද කියල හොඳින් කල්පනා කරල බලන්න. ආරණ්‍යයක්, ශූන්‍යාගාරයක් වැනි මිනිස් පුළුටක් නැති තැනකට ගිහිල්ලයි මේ භාවනාවට ඉඳගන්නේ. මේ අවස්ථාවේ අනුන්ගේ කය බලන්නේ කොහොමද? තමන්ගේ ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස වාතය වදින මුල, මැද, අග බලනවා වගේ අනික් අයගේ ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස වාතයේ මුල, මැද, අග බලන ක්‍රමයක් තියෙනවද? තමන්ගේත් අනුන්ගේත් කායන්වල ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස බලන්න නාසය අග සහ උඩු තොල් ලං කරන ක්‍රමයක් තියෙනවද?

එහෙනම් අජ්ජත්ත කාය බහිද්ධ කාය කිව්වෙ මොකක්ද? තව කෙනෙක් හා සම්බන්ධ දෙයක් නෙමෙයි. අජ්ජත්ත කාය කිව්වෙ චක්ඛු කාය, සෝත කාය, ඝාන කාය, ජිව්හා කාය, කාය කාය, මනෝ කාය යනුවෙන් ''මම'' කියල ගත්ත අභ්‍යන්තර කාය සහ ''මගේ'' කියල ගෝචර කරගෙන ඇදල ගත්ත රූප කාය, ශබ්ද කාය, ගන්ධ කාය, රස කාය, පොට්ඨබ්බ කාය සහ ධම්ම කාය කියන බාහිර කාය සියල්ලයි.

මේ අභ්‍යන්තර කායන් බාහිර කායන් හා බැඳුනේ රාගය නිසයි. මේ විදිහට සබ්බ කාය පටිසංවේදී වන ආකාරය බලන්න ඕන. තවදුරටත් ඡන්ද රාගයෙන් බැඳෙනවා නම්, තමන් තවමත් ලෝක ආශ්වාසයේ මිසක් දහම් ආශ්වාසයේ නෙවෙයි ඉන්නෙ කියල දැනගන්න ඕන. මේ ආකාරයෙන් සංඛාර පහ වෙලා ශික්ෂණයට පත්වෙලා රාගක්ෂය මාත්‍රයක් වුනා නම් ඒ නිවනයි. ද්වේශක්ෂය මාත්‍රයක් වුනා නම් නිවනයි. ඒ කියන්නෙ රාගක්ෂය මාත්‍රයට, ද්වේශක්ෂය මාත්‍රයට නිවනත් මාත්‍රයක් ලැබුවා කියන එකයි. මාත්‍රයෙන් මාත්‍රය කෙලෙස් ගෙවී පූර්ණ වුනාම නිවනින් පූර්ණයි. මේ තමයි කායානුපස්සනාවට අයත් ආනාපාන සති භාවනාව. රාග ද්වේශ ක්ෂය වුණ තරමට නිවන පූර්ණ වෙනවා.

බුදුපියාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මේ ආනාපානසති භාවනාව ඥානවන්තයින්ටයි කියල. මෝහ පුද්ගලයින්ට ආනාපානසතියක් නොකියම් කියල දේශනා කරල තියෙද්දිත්, විසුද්ධි මාර්ගය වැනි පොත්වල පෙන්වල තියෙන්නේ, ආනාපාන සතිය මෝහ චරිතයාට සප්පාය (ගැලපීම) වේ කියලයි.

වහරක අභයරතනාලංකාර හිමිපාණන් විසින් දේශිත සැඟවුණ දහම් කරුණු ඇසුරින් සකස් කළේ :

ඇල්. අමරසිංහ
(විශ්‍රාමික ලංකා බැංකු ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරු)
පිළියන්දල.

20 වෙනි පිටුවෙන්...

අභයරතනාලංකාරය

ප්‍රශ්න ඉවරයි කියා, දින ගණනකින් අතු නොගා තිබූ මිදුල අමදිමින් ප්‍රකෘති මනසින් කටයුතු ආරම්භ කළා.

දූන් ගතට ප්‍රබෝධය දැනෙනවා. විරුද්ධ පාක්ෂික බලවේග අහලකවත් නෑ. ශරීරය වටකර අඩි එකහමාරක් දෙකක් දුරට තිබූ කාන්දම් වලලු ස්වභාවයක් තිබුණා. ඒවා සිතිවිලි අනුව ක්‍රියා කරනවා. අත කරකවා ඒ කිරණ කැටි කළාම වොලිබෝලයක් තරමේ කාන්දම් බෝලයක් අතට එන්න පටන් ගත්තා. අවශ්‍යනම් ඒක කෙනෙකුගේ ආරක්ෂාවට ශරීරය වටා පිහිටවන්නත් පුළුවන්. කලින් හිටපු බුද්ධ ප්‍රසාද දේවතා පිරිසත් ළඟින්ම ගැවසෙමින් හිටියා. ඒත් සමගම උදව් උපකාර ලබාගන්න ළං වෙන පිරිසකුත් හිටියා. ඒ අය තම තමන්ගේ දේවත්වය සහ බලපුළුවන්කාරකම් ගැනත් කියා පාන්න පටන් ගත්තා. එබඳු කෙනෙක් ඇවිත් තමා දේවතාවෙක් බවත්, අවශ්‍ය නම් බැංකුවේ ඇති මුදල් වුනත් ගෙනත් දෙන්න පුළුවන් බවත්, නමුත් අසාධාරණ වැඩ නොකරන නිසා එසේ නොකරන බවත් කියා සිටියා. දේවතාවන්ගෙන් මම මොනව කරගන්නද? නමුත් මේ කියපු කියමන ගැන පරීක්ෂණයක්ද කළ යුතුයි. මේ නිසා මම ඔහුට මෙහෙම කිව්වා. ''මම රුපියල් පහක් අල්මාරිය උඩ තබනවා. ඒක ගෙනිහින් බුලත්විට වෙළෙන්දෙකුගේ මුදල් වෙත තබා බුලත් විටක් ගෙනත් දූන් පෙන්වන්න. (ඒ කාලයේ බුලත් විටක මිල රුපියල් පහයි). එතකොට වෙළෙන්දාටත් ලාභයක්. ඔබේ හැකියාව ඔප්පුකරන්නත් ඒක වැදගත්. එය දූන්ම කර පෙන්වන්න.'' මම මෙහෙම කියල වටපිට බලනවත් සමග ඔහු අතුරුදන් වුණා. නැවතත් ආවෙ නෑ.

තවත් දිනක් එබඳුම තවත් කෙනෙක් ඇවිත් තමා දේවතාවෙක් බවත්, දුර තියෙන ඕනෑම දෙයක්, සැඟවුණු රහසක් බලා කියන්න දක්ෂ බවත්, තමාට උදව් කරන්න පුළුවන් බවත් පවසා සිටියා. මම ඔහුට ප්‍රසංසා කර මෙහෙම කිව්වා. ''එතරම් ලොකු දෙයක් මට අවශ්‍ය නෑ. දූන් වත්ත පහළ ලිඳ ලඟ කවුරුන් හෝ නාන ශබ්දයක් ඇහෙනවා. ඒ කවුද කියල හරියටම කියන්න. මම දූන්ම එතැනට ගිහින් බලනවා. ඔබේ සත්‍යතාවය එයින්ම තහවුරු කරගන්න පුළුවන්.'' මම ඔහුට දූනුම් දුන්නේ මෙච්චරයි. වටපිට බැලූ ඔහු කොහේ ගියාද කියලවත් හොයාගන්න බැරිවුණා. නැවත උදව් ගැන කතා කරන්න ආවෙත් නෑ.

මාර සටන් නැවතුනත් මේවත් මාර උගුල්. එච්චර විතරක් නෙවෙයි, පංච කාමයන්ගේ නොහොඹිනා දුශ්චරිත අවස්ථා මුණගස්වා දෙමින් හිතවතුන් විදිහට ළං වෙන්නත්, විවිධ ලාභ කීර්ති ප්‍රසංසා, තත්ත්ව තානාන්තරවලට මග පාදමින් ඒවාට අවස්ථාත් සලසා දෙමින් පොළඹවා ගන්නත් නොයෙක් උපක්‍රම යොදන්න උත්සාහ කළා. විවිධ ස්ත්‍රීන් වසඟ කරදීම, නිධන් පෙන්වා ධනයට මත්කරවීම, ලොව රාජ්‍ය බලය අත්පත් කරදී ප්‍රධානීන් කරන ලෙස තානාන්තර මුලාව ඇතිකිරීම... ආදිය මේ දෙවනි මාර පාක්ෂික ක්‍රමවේදය මගින් මීළඟට ක්‍රියා කරන්න උත්සාහ කළා.

මේ අනුව පළමුවෙන්ම මේ මාර පාක්ෂිකයෝ හිංගි හිංසා (ප්‍රාණඝාත) කරන්න උත්සාහ කරනවා. ඒකෙන් බැරිනම් දෙවනුව අදත්තාදානයන්ගෙන් සම්පත් නැති කරලා මනස විපරීත කරන්න උත්සාහ කරනවා. ඒත් බැරිනම් තුන්වනුව කාම චාරයෙන් මත් කරවන්න උත්සාහ කරනවා. ඒකෙනුත් බැරිනම් හතරවනුව විවිධ මුසාවාදයන්ගෙන් රවටන්න උත්සාහ කරනවා. ඒ ක්‍රමයටත් බැරිවෙනකොට පස්වනුව තත්ත්ව තානාන්තර එවලා, ඒවායින් මත් කරලා වසඟ කරගන්න බලනවා. මේ ක්‍රම පහෙන්ම බැරිනම් මේ පහම එකට එවනවා. ඉතින් මනා සිහියෙන් ඉඳගෙන මේවට මුහුණ දෙන්න ඕන. ලාභ, කීර්ති, ප්‍රසංසා, තත්ත්ව තානාන්තර කියන මේවා අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත බවත්, මේවායේ ගන්න හරයක් නැති බව වැටහෙන නිසාත්, මේවගේ කරුණු ඉදිරිපත් කර මාර පාක්ෂිකයන්ට ජය ගන්න බෑ.

(ඉතිරි කොටස ලබන කලාපයෙන්)

සටහන - නීතිඥ චන්දන සිරිවර්ධන

16 වෙනි පිටුවෙන්...

රාග, ද්වේශ, මෝහයන්ගෙන් නැගෙන මහා ගින්න දැක නිවා ගනිමු...

වෙන්න ඉඩ නොදී දුරු කරගත්ත නම්, දස අකුසලයෙන්ම දුරු වෙන්න පුළුවන්. එතකොට ''සබ්බ පාපස්ස අකරණං...'' ආදී වශයෙන් කියන සියලු බුදුවරයන් වහන්සේලාගේ අනුශාසනාව ඉටුකළා වෙනවා. දස අකුසලයම එකක් සතර ආකාරය බැගින් හතලිස් ආකාරයක් වෙනවා. සතුන් මැරීම, මැරවීම, මැරීමට අනුබල දීම, මැරීම හොඳයි කියා වර්ණනා කිරීම කියන මේ සතර ආකාරයම ප්‍රාණඝාතයට අදාල අකුසල් වෙනවා. මේ විදියටම සොරකම් කිරීම, කාමයේ වරදවා හැසිරීම කියන කයින් සිදුවන අකුසල් වලින් වැළකීම කායික සංවරයයි. මුසාවාදය, කේලාම් කීම, පරුෂ වචන කීම, හිස් වචන කීම කියන වාචසික අකුසල් එකකට හතර බැගින් දහසයක් තියෙනවා. ඒවායින් වැලකීම වාචසික සංවරයයි. දැඩි ලෝභය, ව්‍යාපාදය, මිච්චා දිට්ඨිය කියන මනසින් කරන අකුසල් එකකට හතර බැගින් දොලහයි. ඒවායින් වැලකීම මානසික සංවරයයි. මෙසේ දස අකුසලයෙන් වෙන් වෙලා සංවර වීම තුළින් වැඩෙන්නේ කුසල සීලයයි. ''කුසල සීලය වඩන්නාට අවිප්‍රතිසාරය (කැළඹෙන්නෙ නෑ, විසිරෙන්නෙ නෑ) වැඩීම ධර්මතාවයක්. අවිප්‍රතිසාරයෙන් ප්‍රමෝදයත් (මෘදු බවට පත්වීම), ප්‍රමෝදයෙන් ප්‍රීතියත්, ප්‍රීතියෙන් පස්සද්ධියත් (සැහැල්ලුව), පස්සද්ධියෙන් සුඛයත්, සුඛයෙන් සමාධියත්, සමාධියෙන් යථාභූත ඥාන දර්ශනයත්, යථාභූත ඥාන දර්ශනයෙන් නිර්වේදයත් (විඳීමෙන් නික්මීම), නිර්වේදයෙන් විරාගයත්, විරාගයෙන් විමුක්ති ඥාන දර්ශනයත් අනුසස් කොට ඇත්තේය. කුසල සීලය ඇතියහුට ධර්මයෝම ධර්මයෝ පවත්වන්නාහ. පුරන්නාහ. එය ධර්මතාවයකි. චේතනාවෙන් කරණී නැත'' යනුවෙන් අං:නි:(6) කාණ්ඩයේ 586 පිටුවේ එන <u>නචේතනා කරණීය සූත්‍රයේ</u> සඳහන් වෙනවා. මේ විදිහට අප කළ යුතු වන්නේ කුසල සීලය සම්පාදනය කර ගැනීමයි. අනෙක් කරුණු ධර්මයෝම ධර්මයෝ පුරවනවා. අපිට අමුතුවෙන් කරන්න දෙයක් නෑ.

වහරක අභයරතනාලංකාර හිමිපාණන් විසින් දේශිත සැඟවුණ දහම් කරුණු ඇසුරින් සකස් කළේ :

ඩබ්. ඒ. තිළිණවතී
(විශ්‍රාමික මහජන බැංකු නිලධාරිනී)
කඩවත

සියවස් ගණනාවකට පෙර සැඟව ගිය නිමල බොදු මග යළි පුබුදුවමින්, හෙළ බොදු පියුම දහම් කරුණු ඔබ වෙත රැගෙන එන්නේ, බුදු පියාණන් වහන්සේ අනුදැන වදාළ, අග්ගඤ්ඤ සූත්‍රය, නිරුක්තිපථ සූත්‍රය සහ අරණවිභංග සූත්‍රය යන සූත්‍රාන්තයන්ට අනුව, දහම් පදවල සැඟවුණු දහම් අරුත් මතු කරන පද නිරුක්ති සහ අතීතය, වර්තමානය, අනාගතය හඟවන තුන්කල් නිරුක්ති සහිත ව්‍යවහාර ශබ්ද නිරුක්ති ක්‍රමවේදය අනුව මිස, උන්වහන්සේ අනුමත නොකළ ලිඛිත භාෂා රීති සහිත බමුණන්ගේ ත්‍රිවේද නිරුක්ති මත නොවන බව සලකන්න.

පින්වත් ඔබ වෙනුවෙන් එළි දැක්වූ දහම් ගබඩාවන්...

www.hiddendhamma.net www.nirvanadhamma.com mp3.hiddendhamma.net www.helabodhupiyuma.net

විද්‍යුත් ලිපිනය: webmaster@helabodhupiyuma.net දු.අ:- 071 3046895

සැඟවුණු බොදු මග යළි විවර කරමින් වහරක අරිය චින්තාශ්‍රම බෞද්ධ විහාරස්ථානයේ සදහම් වැඩසටහන් පැවැත්වෙන කාල හෝරාවන්:

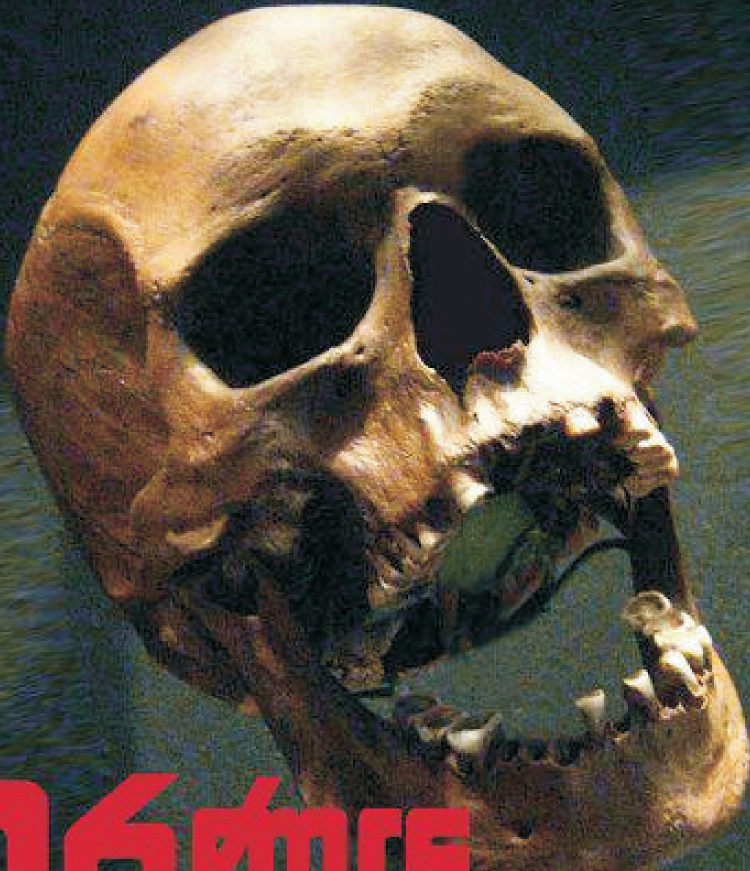
සෑම පුන් පොහෝ දිනකම සහ සෑම අමාවක පොහොය දිනකම උදෑසන 8.00 සිට සවස 5.00 දක්වා - පෙහෙවත් සමාදානය, දහම් සාකච්ඡා සහ විශේෂ පුණ්‍යානුමෝදනාව.

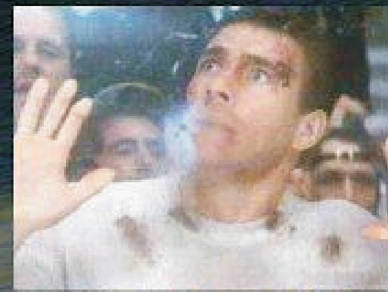
ගමන් මාර්ගය:

නිට්ටඹුව - රුවන්වැල්ල ප්‍රධාන මාර්ගයේ ගෝණගල්දෙනිය හන්දියේ සිට වහරක අතුරු මාර්ගයේ මීටර 350 ක් පමණ දුරින් දකුණු පස.

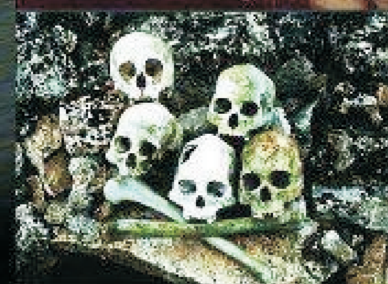

සෑම පුන් පොහෝ දිනකම සහ සෑම අමාවක පොහොය දිනකම උදෑසන 8.00 සිට සවස 5.00 දක්වා පැවැත්වෙන සදහම් වැඩසටහන් මාලාව සජීවීව විකාශනය කෙරෙන අන්තර්ජාල ගුවන් විදුලි සේවාවට සවන්දීම සඳහා www.waharaka.com වෙබ් අඩවිය ඔස්සේ ''දම් සභා ගුවන් හඬ''ට පිවිසෙන්න.

මරණය වනාහි...

මරණය නම් මරුට වූ ණය	ගෙවීමය
හරණය නම් නොදම් හැර දම්	දැරීමය
තරණය නම් සසර සයුරෙන්	පැනීමය
සරණය නම් මුනිඳු දම් ගෙන	නිවීමය

බියකරු බව නොදැන පස් පව්	කෙරුවාම
දිය සෙත සදන සත් ගුණ දම්	නැසුවාම
වයසට යන තුරුම පව් කඳ	දැරුවාම
ණය වෙයි මරුට පිළිසරණක්	නැතුවාම

මුනි බණ ඇතත් මහ භව දුක නැති	කරනා
වැදි බණ දෙසත් සමහරු සසරෙහි	සරනා
ඇස කන වෙතත් පින් පව් වැටහුම්	දරනා
එය දැන නොගත් උන් වෙත උරුමයි	මරණා

බැඳගෙන කාම ලොව වස්තුව ලෙසට	සරු
ඇද නැති ලොවක් පැතුවොත් එය වෙනව	බොරු
විඳගෙන වෙතොත් කම් සැප දිවි තියෙන	තුරු
අද හෝ හෙට එයිද කියනට බැරිය	මරු

ඇසි පිය හෙළන මොහොතක් වත් නොම	දීලා
රිසි ලෙස නොපවතින ලෝ තතු ගෙන	පාලා
කිසි දින නොඉටුවන පැතුමන් සුනු	වීලා
විසි වෙයි මරණයෙන් කය ඉවතට	දාලා

හුස්ම පොදක් ඉහළට ගෙන පහළ	ලන
ගැස්මකටත් ගැලවී යා හැකිය	පණ
පස්ම වෙලා නොපෙනී යන මෙ කය	ගැන
දොස්ම දකිනු මිස නිදොසක් දකිනු	මොන ?

පබැඳුම් - හිතිඳු චන්දන සිරිවර්ධන

ලෝකයේ ගුප්ත රැකවරණය

වැද සමවතට මෙත් සිත පතුරන උතුමන්
ඇද නැති සිතින් එක් කර නිවනට පැතුමන්
සදමින් වැඩ නොමැති නම් නැත ලොව විසුමන්
විඳිමින් මහ විපත් ගෙන දෙයි කර රිදුමන්

සිය හත් කෝටි ලෝ වැසියන්ගෙන් නැගෙන
බිය කළු කිරණ ලොව වනසට යයි රැගෙන
දීය වැඩ වසන උතුමන් කිසිවක් නොගෙන
ගිය කළු කිරණ මැඩලයි සුදු කිරණ ගෙන

ලොව නිසි මග තනන තෙරුවන් බලවේගේ
සුව සෙත සදන මහ දිව ඔසුවක් වාගේ
දෙවමින් සොමි ගුණය පලවා හැර රාගේ
භව බැමි බිඳියි දුරු කර සසරෙහි දිගේ

පෙරත් ලොවේ පැවතුණි නම් නිසි සාමේ
හොරත් ගුණ වැඩූ උතුමන් ගෙනි පේමේ
හැරත් එබඳු උතුමන් ලෝකයෙ කාමේ
ඉරත් හඳත් මෙන් පවතියි ගුණ නාමේ

පබැඳුම්
නිහිඟු චන්දන සිරිවර්ධන

නිහිඟු චන්දන සිරිවර්ධන විසින් නුගේගොඩ ගංගොඩවිල වනාත පාරේ අංක 96/A දරණ ස්ථානයේ පිහිටි ඉමාෂි මුද්‍රණාලයේ මුද්‍රණය කර ප්‍රසිද්ධ කරන ලදී